

**Badanie lokalnego rynku pracy
w Powiecie Skierniewickim
i Powiecie Miasto Skierniewice –
RAPORT KOŃCOWY**

**Opracowanie:
Instytut Badań i Analiz Grupa OSB s.c.**

Olsztyn, listopad 2009

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. Metodologia i źródła danych	4
II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU BADAWCZEGO	6
III OPIS I ANALIZA WYNIKÓW BADANIA	49
3. 1. BADANIE PRZEDSIĘBIORSTW	49
Charakterystyka podmiotów biorących udział w badaniu.....	49
Sytuacja rynkowa podmiotów w opiniach respondentów.....	55
Bariery wzrostu w opiniach pracodawców	57
Problemy zatrudnienia w badanych podmiotach.....	58
3. 2. BADANIE SZKÓŁ.....	77
IV. Wnioski i rekomendacje	97
V. ZAŁĄCZNIKI.....	99
Załącznik nr 1	99
Załącznik nr 2	118

WSTĘP

„Badanie lokalnego rynku pracy w Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice” zrealizowane zostało na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach.

Przedmiotem badań jest sytuacja na lokalnym rynku pracy, zwłaszcza w kontekście potrzeb i oczekiwań pracodawców wobec potencjalnych pracowników oraz dopasowania struktury kształcenia zawodowych szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb rynku pracy. Założono, że oferta szkoleniowa, a także program nauczania w szkołach zawodowych są niedopasowane do potrzeb pracodawców, a efektem tego może być wzrost bezrobocia oraz. Przyczyny niedopasowania programów szkolnych z oczekiwaniami pracodawców są złożone przykładowo można zaliczyć do nich zarówno pewną inercję systemu edukacji w stosunku do zmian w sferze gospodarki, niesprawność współpracy między przedsiębiorcami a jednostkami oświaty, brak rozwiązań planistycznych na poziomie operacyjnym oraz inne, nie w pełni zidentyfikowane, ze względu na brak stosownych badań na poziomie lokalnym, to jest powiatu i gminy.

Diagnoza potrzeb lokalnego rynku pracy oraz omówienie oferty szkół zawodowych w Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice może posłużyć do przygotowania propozycji zmian kształcenia zawodowego i oferty szkoleniowej na analizowanym terenie, a także do redukcji potencjalnych problemów na lokalnym rynku pracy.

Zakres prac badawczych obejmował przeprowadzenie analizy danych wtórnych (desk research) oraz wywiadów telefonicznych wspomaganym komputerowo (CATI). W przypadku analizy desk research jednostkami analizy były dane statystyczne zagregowane przez Główny Urząd Statystyczny, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi oraz Powiatowy Urząd Pracy w Skierniewicach.

Z kolei w przypadku badań ilościowych proces badawczy obejmował dwie grupy podmiotów: pracodawców oraz kadrę kierowniczą zawodowych szkół ponadgimnazjalnych. Zagadnienia badawcze poruszane w wywiadach z pracodawcami obejmowały: prognozę zatrudnienia, rozpoznanie oczekiwań pracodawców odnośnie pożądaných kwalifikacji i umiejętności pracowniczych, rozpoznanie potrzeb pracodawców w zakresie różnych form wsparcia proponowanych przez urząd pracy, a także oczekiwania pracodawców wobec szkolnictwa zawodowego.

Zagadnienia badawcze poruszane w wywiadach z dyrekcją szkół dotyczyły: określenia liczby absolwentów w roku 2009 wg zawodów, prognozy liczby absolwentów w 2010 r i 2011 roku według zawodów, zdiagnozowanie kształcenia zawodowego i dywersyfikacji zawodów, pod względem charakterystycznych cech, oraz sytuacji zawodowej absolwentów szkół.

I. Metodologia i źródła danych

Z uwagi na to, iż zjawiska zachodzące w obszarze badawczym są bardzo złożone, należy zbadać je poprzez równoległe użycie zróżnicowanej metodologii. Założono, że najbardziej odpowiednie będzie połączenie badań niereaktywnych z terenowymi, pozwoli to na redukcję zjawisk irrelewantnych w procesie badawczym. Zastosowano następujące metody i techniki badawcze:

- ◆ **Analiza danych wtórnych (desk research)**
- ◆ **Wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo (CATI);**

1.1 Analiza źródeł wtórnych (Desk Research)

Wstępna analiza sytuacji na lokalnym rynku pracy w Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice została przeprowadzona metodą badania źródeł wtórnych (desk research). Użycie tej metody miało na celu poznanie tych zjawisk społecznych, które miały miejsce w przeszłości.

Analiza jakościowa i ilościowa obejmowała dane statystyki publicznej; niezbędne do analizy dokumenty Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach, w tym oferty pracy PUP, których analiza pozwoliła na stworzenie listy poszukiwanych zawodów na lokalnym rynku pracy; publikacje, raporty, biuletyny, bazy danych, katalogi, informacje dostępne na stronach WWW.; dokumenty i publikacje własne Wykonawcy dotyczące podobnego obszaru badawczego.

1.2 Wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo (CATI)

Informacje, zebrane w toku wywiadów wspomaganych komputerowo dotyczyły stosowanej w przedsiębiorstwach powiatu skierniewickiego i mieście Skierniewice polityki zatrudnienia oraz planów na przyszłość w tym zakresie. Badanie tą techniką pozwoliło również określić, w jakim stopniu przedstawiciele podmiotów gospodarczych są zainteresowani usługami szkoleniowymi, jakie oferuje Powiatowy Urząd Pracy w Skierniewicach oraz rozpoznać oczekiwania pracodawców odnośnie pożądanых kwalifikacji i umiejętności pracowniczych. Zebranie tych informacji pozwoliło stworzyć listę zawodów poszukiwanych na danym terenie.

Badanie zostało przeprowadzone wśród 365 pracodawców, reprezentujących wszystkie sektory ekonomiczne (rolniczy, przemysłowy, usług rynkowych i usług nierynkowych) i wszystkie klasy wielkości umiejscowionych na analizowanym obszarze oraz wszystkich zawodowych szkół ponadgimnazjalnych, które stanowiły 10 zespołów podmiotów edukacyjnych. Pracodawcy do badania zostali dobrani metodą warstwowo-proporcjonalną, gdzie warstwy stanowiły: lokalizację, klasę wielkości i sektory ekonomiczne (przemysłowy, rolniczy, usług rynkowych i usług nierynkowych). Jako operat losowania wykorzystany został Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON, utworzony na podstawie art. 41 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439 z późn. zm.). Różnica między deklarowaną w raporcie metodologicznym wielkością wylosowanej próby badawczej a rzeczywistą wynikiem z najaktualniejszej bazy aktywnych podmiotów gospodarczych na danym obszarze.

Proces badawczy, mimo szczegółowych przygotowań, napotkał na szereg utrudnień. Przede wszystkim przedsiębiorcy, prowadzący działalność gospodarczą w obu powiatach, niejednokrotnie wyrażali swoje obawy przed udzielaniem odpowiedzi na poszczególne pytania, lub też kategorycznie zdarzało się, że odmawiali udzielenia wywiadu. Kolejnym utrudnieniem była nieaktualna i niepełna baza podmiotów gospodarczych REGON, która spowodowała problemy, jak

również uniemożliwiła w wielu przypadkach dotarcie do jednostek wylosowanych do badania. Znaczna część danych dotyczących poszczególnych przedsiębiorstw, zamieszczonych w tym rejestrze, zawierała błędne lub nieaktualne numery telefonów i nieaktualne dane dotyczące klasy wielkości. Jednakże ciągła kontrola prac ankietatorów pozwoliła na szybkie reagowanie na pojawiające się problemy. Pracodawców z listy zasadniczej, którzy z jakichś przyczyn nie mogli wziąć udziału w badaniach, zastępowano pracodawcami o podobnych cechach (położeniem, klasą wielkości i sektorem ekonomicznym). Jedynie w przypadku brakujących wypowiedzi przedstawicieli podmiotów z grupy dużych i makroprzedsiębiorstw konieczne było zastąpienie ich mniejszymi podmiotami.

Realizacja badań w obszarze ponadgimnazjalnych szkół zawodowych przebiegała pomyślnie i nie sprawiała większych trudności.

Wykonawca, w trakcie realizacji badania kierował się zasadami ustanowionymi przez Międzynarodowy Kodeks postępowania w badaniach rynkowych i społecznych ESOMAR. Dotyczy to przede wszystkim dyskrecji w odniesieniu do danych osobowych Respondentów, a także zapewnieniu poufności informacji przez nich udzielonych. Kolejną zasadą było wykorzystanie zebranych informacji wyłącznie do działalności badawczej i analitycznej oraz użycie wszelkich środków, aby Badani nie zostali poszkodowani lub dotknięci następstwami udziału w przedsięwzięciu badawczym. Proces zbierania danych, niezbędnych do przeprowadzenia analiz jakościowych i ilościowych, był zgodny z zasadami prowadzenia badań społecznych. Wszystkie wywiady utrwalone zostały w wersji elektronicznej. Tworzenie aplikacji narzędzia CATI, gromadzenie zrealizowanych wywiadów oraz przeprowadzanie analizy statystycznej zostało przeprowadzone przy zastosowaniu programu umożliwiającego realizację badań ilościowych oraz analizę zebranego materiału statystycznego. Sposoby przetwarzania danych były zgodne z obowiązującą praktyką zawodową. Jest to związane z powinnością budowania publicznego zaufania i współpracy z ogółem społeczeństwa, dążeniem do upowszechnienia przekonania, że badania prowadzone są uczciwie i obiektywnie, bez szkody dla osób biorących w nim udział.

II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU BADAWCZEGO

2. 1. Położenie geograficzne

Powiat skierniewicki leży w centralnej Polsce, w pobliżu aglomeracji warszawskiej i łódzkiej. Administracyjnie należy do województwa łódzkiego. Graniczy z powiatami łódzkimi: łowickim, brzezińskim, tomaszowskim i rawskim oraz mazowieckimi: sochaczewskim i żyrardowskim.

Rysunek 1. Województwo łódzkie z podziałem na powiaty.

Źródło: <http://www.uw.lodz.pl/index.php3?str=375>

W jego skład wchodzi następujące gminy: Bolimów, Maków, Lipce Reymontowskie, Godzianów, Słupia, Głuchów, Nowy Kawęczyn, Kowiesy, Skierniewice. W centralnej części powiatu usytuowane jest miasto Skierniewice – miasto na prawach powiatu.

Rysunek 2. Powiat skierniewicki z podziałem administracyjnym na gminy.

Źródło: <http://www.lodzkie.pl/lodzkie/wojewodztwo/mapa/skierniewickig.html>

Powierzchnia powiatu wynosi: 755,11km² (75 511ha), co daje mu 13 miejsce wśród 21 powiatów ziemskich województwa łódzkiego. Pod względem powierzchni największą gminą powiatu skierniewickiego jest gmina Skierniewice - 131,67km², a najmniejszą, gmina Słupia - 41,16 km².

Powiat ma charakter rolniczy. Przeważającą część obszaru powiatu, bo aż 60 % zajmują gleby III i IV klasy bonitacyjnej, a pozostałe 40 % to gleby V i VI klasy. Około 74 % ogólnej powierzchni powiatu stanowią użytki rolne, w tym grunty orne 74 %. Lasy zajmują 21,58 % ogólnej powierzchni, 5,5 % sady, a 6, 8 % użytki zielone.

Powiat skierniewicki posiada liczne walory turystyczne i rekreacyjne. Dla zachowania walorów przyrodniczych i ochrony środowiska wyodrębniono i utworzono Bolimowski Park Krajobrazowy z dobrze oznakowanymi szlakami turystycznymi do wędrowek pieszych, rowerowych i konnych.

Skierniewice – miasto na prawach powiatu. Największa, bo obejmująca 131,51km² (13 151ha) powierzchni powiatu gmina, w tym użytki rolne zajmują 8 660 ha. Pod względem wielkości indywidualnych gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa do 5 ha, których udział wynosi ok. 77%. Obszar gminy zamieszkuje 6 750 osób, a gęstość zaludnienia wynosi 51,3 osoby/km².

Powiat i Miasto Skierniewice są ośrodkiem centralnym Podregionu skierniewickiego.

Źródło: GUS <http://www.stat.gov.pl/>

2. 2. Sytuacja demograficzna

Z punktu widzenia podaży zasobów pracy najważniejszym czynnikiem kreującym jego wielkość i strukturę jest sytuacja ludnościowa danego regionu, a zwłaszcza dynamika jej zmian. Rozmieszczenie ludności, jej struktura, zmiany i zachowania oraz migracje, w znacznym stopniu pomagają w opracowywaniu prognoz i planowaniu rozwoju gospodarki danego regionu.

Rozdział ten przybliży stan struktury demograficznej Powiatu Skierniewicki i Powiatu Miasto Skierniewice. Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjęto dane na dzień 31 XII 2008r.

Tabela 1. Podstawowe dane demograficzne Powiatu Skierniewickiego i Powiatu Miasto Skierniewice

Wyszczególnienie	Powiat	Miasto
Ludność wg płci		
ogółem	37 644	49 016
mężczyźni	18 594	23 546
kobiety	19 050	25 470
Ruch naturalny wg płci		
Urodzenia żywe		
ogółem	417	573
Zgony ogółem		
ogółem	471	435
Przyrost naturalny		
ogółem	-54	138
mężczyźni	-66	55
kobiety	12	83

Źródło: GUS, opracowanie własne

Łącznie w Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice zamieszkuje 86,6 tys. osób, w tym 42,1 tys. mężczyzn (48,6%) i 44,5 tys. kobiet (51,4%). Ludność obu jednostek administracyjnych stanowi 3,47% mieszkańców województwa łódzkiego.

Przyrost naturalny jest w powiecie, podobnie jak w całym województwie ujemny, natomiast w mieście dodatni a wskaźnik można ocenić jako zaskakująco wysoki.

Prognoza demograficzna dla województwa łódzkiego zakłada spadek liczby ludności do 2030 roku. Jeżeli przyjąć wielkość populacji w 2008 roku za 100% to w roku 2030 obniży się ona do 89,0% czyli aż o 10 punktów procentowych.

Tabela 2. Prognoza demograficzna dla województwa łódzkiego do 2030 roku

Lata	2008	2010	2015	2020	2025	2030
Ludność w tys.	2 555	2 526	2 475	2 419	2 352	2 274
% stosunku do 2008 roku	100,0	98,9	96,8	94,7	92,1	89,0

Źródło: GUS, opracowanie własne

Brak prognozy demograficznej dla Powiatu Skierniewickiego i Powiatu Miasto Skierniewice. Według Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego „Sytuacja demograficzna powiatów jest zróżnicowana. Najbardziej zdeformowane struktury demograficzne posiadają powiaty: łódzki grodzki i pabianicki, a także zgierski, a w następnej kolejności: łęczycki, łowicki, pajęczański, piotrkowski ziemski, poddębicki i skierniewicki ziemski; najbardziej rozwojowe – powiat bełchatowski i skierniewicki grodzki, a następnie opoczyński i wieluński”.

Jednak na podstawie prognozy wojewódzkiej można przypuszczać, iż pod względem demograficznym okres po 2010 roku będzie mniej wymagający dla gospodarki, gdyż w wyniku prawdopodobnego zmniejszenia się liczby mieszkańców obu powiatów, presja na tworzenie nowych

miejsc pracy z tytułu przyrostu podaży siły roboczej będzie znacznie mniejsza. W wyniku procesów demograficznych nastąpi również zmiana w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku – zmniejszy się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i znacznie wzrośnie w wieku poprodukcyjnym.

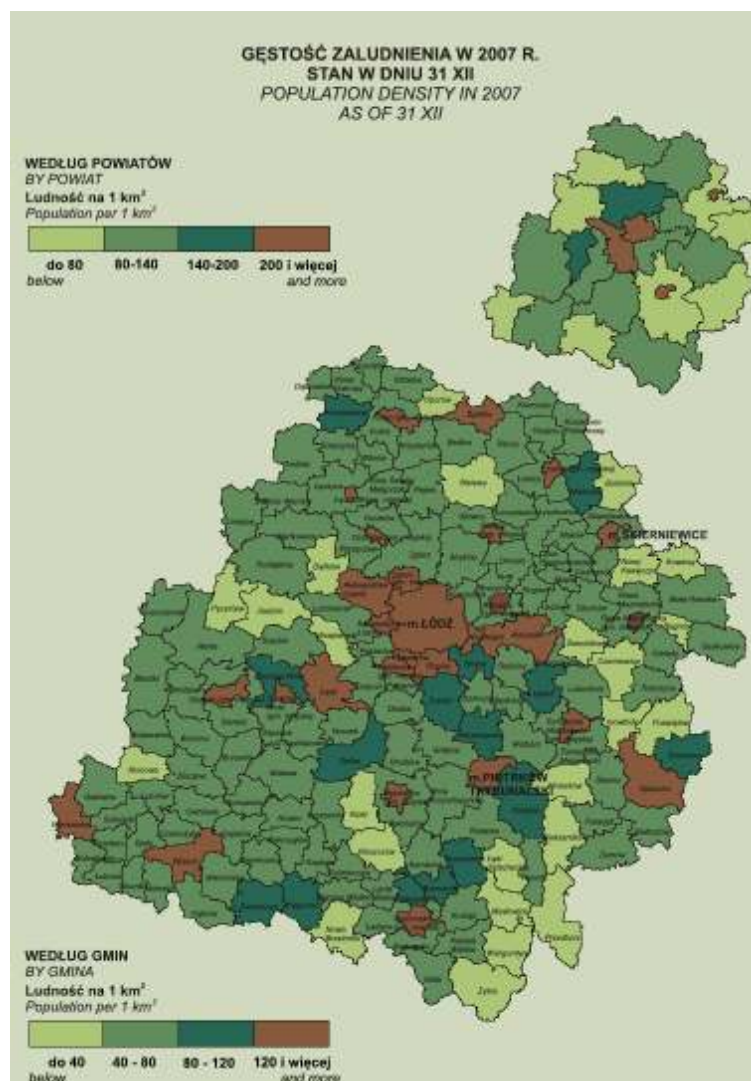
Tabela 3. Podstawowe wskaźniki demograficzne Powiatu Skierniewickiego i Powiatu Miasto Skierniewice

Wyszczególnienie	Województwo	Powiat	Miasto
Wskaźniki modułu gminnego			
ludność na 1 km ²	140	50	1 490
kobiety na 100 mężczyzn	110	102	108
małżeństwa na 1000 ludności	6,4	6,8	6,6
urodzenia żywe na 1000 ludności	10,0	11,0	11,7
zgony na 1000 ludności	12,3	12,4	8,9
przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,3	-1,4	2,8

Źródło: GUS, opracowanie własne

Podstawowe wskaźniki demograficzne dla miasta i powiatu są zbliżone z wyjątkiem przyrostu naturalnego liczonego na 1000 ludności: - 1,4 dla powiatu oraz + 2,8 dla miasta, co zgodne jest z danymi dotyczącymi większej liczby urodzin w Mieście Skierniewice.

Analogiczne podobieństwo wykazują wskaźniki wojewódzkie (bez nieporównywalnej gęstości zaludnienia) z wyjątkiem wskaźników przyrostu naturalnego: w powiecie wskaźnik o wartości ujemnej jest znacznie niższy a w mieście dodatni.

Źródło: GUS <http://www.stat.gov.pl/>

Najważniejsza grupa wieku, z punktu widzenia rynku pracy, to ludność w wieku produkcyjnym, która jest ważnym czynnikiem determinującym rozwój społeczno-gospodarczy regionu. Zjawiska demograficzne najsilniej oddziałują na gospodarkę właśnie przez liczbę i strukturę ludności w tym wieku. Zbiorowość ta określa wielkość potencjalnych zasobów pracy, te zaś z kolei – rozmiary zatrudnienia.

Tabela 4. Ludności wg ekonomicznych grup wieku

Wyszczególnienie	Powiat	Miasto
Ludność wg kategorii ekonomicznych grup wieku oraz płci		
ogółem		
ogółem	37 644	49 016
mężczyźni	18 594	23 546

kobiety	19 050	25 470
w wieku przedprodukcyjnym		
ogółem	7 865	9 025
mężczyźni	3 953	4 770
kobiety	3 912	4 255
w wieku produkcyjnym		
ogółem	22 465	32 772
mężczyźni	12 233	16 630
kobiety	10 232	16 142
w wieku poprodukcyjnym		
ogółem	7 314	7 219
mężczyźni	2 408	2 146
kobiety	4 906	5 073
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
w wieku przedprodukcyjnym	20,9	18,4
w wieku produkcyjnym	59,7	66,9
w wieku poprodukcyjnym	19,4	14,7

Źródło: GUS, opracowanie własne

Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi w mieście i powiecie łącznie 16,9 tys. osób, w wieku produkcyjnym (17 lat i więcej - do 65 lat mężczyźni i 60 lat kobiety) – 55,2 tys. a w wieku poprodukcyjnym 14 533 tys. osób. Wskaźniki obciążenia demograficznego są znacznie wyższe w powiecie niż w mieście.

W województwie łódzkim wskaźnik ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniósł 14,2%, w wieku produkcyjnym 67,7%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 17,9%.

Tabela 5. Wskaźniki obciążenia demograficznego

Wyszczególnienie	Powiat	Miasto
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	67,6	49,6
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	93,0	80,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	32,6	22,0

Źródło: GUS, opracowanie własne

Wskaźniki obciążenia demograficznego są znacznie wyższe dla Powiatu Skierniewickiego niż dla Powiatu Miasto Skierniewice, co wynika z faktu, iż w powiecie odsetek ludności w wieku nieprodukcyjnym jest wyższy (40,3%) niż w mieście (33,1%) natomiast odwrotna sytuacja ma miejsce w strukturze wieku produkcyjnego: powiat – 59,7% a miasto 66,9%.

W Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice w latach 2005-2007 liczba ludności wg ekonomicznych grup wiekowych nieznacznie waha się, jednakże nie są to na tyle duże wartości, aby w tak krótkim czasie miały wpływ na rynek pracy.

Tabela 6. Ludność według ekonomicznych grup wieku w powiatach województwa łódzkiego w latach 2005 – 2007 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w wieku przedprodukcyjnym			w wieku produkcyjnym:			w wieku poprodukcyjnym		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
ŁÓDZKIE	383.671	373.030	364.999	1.749.189	1.741.076	1.732.867	444.605	452.092	458.032
Powiat łódzki wschodni	10.188	10.019	9.917	44.108	44.459	44.957	10.088	10.315	10.494
Powiat pabianicki	16.540	16.130	15.910	81.408	81.163	80.954	21.224	21.785	22.246
Powiat zgierski	23.963	23.467	23.175	110.237	109.984	109.900	26.528	27.309	27.937
Powiat brzeziński	4.874	4.734	4.656	20.736	20.782	20.761	4.991	5.098	5.168
Powiat m. Łódź	88.232	86.210	84.567	530.228	522.265	514.958	149.168	151.776	153.667
Powiat bełchatowski	18.592	18.009	17.626	80.906	81.327	81.560	13.050	13.297	13.586
Powiat opoczyński	14.546	14.064	13.702	51.517	51.733	51.885	12.787	12.797	12.886
Powiat Piotrkowski	16.448	16.022	15.751	58.341	58.800	59.148	15.408	15.439	15.493
Powiat radomszczański	20.015	19.378	18.759	78.599	78.457	78.546	20.509	20.788	20.944
Powiat tomaszowski	19.575	19.029	18.740	81.329	81.388	81.131	20.255	20.470	20.713
Powiat m. Piotrków Trybunalski	11.811	11.492	11.307	55.688	55.038	54.398	12.171	12.424	12.770
Powiat łaski	8.273	8.004	7.784	34.324	34.219	34.355	8.390	8.569	8.674
Powiat pajęczański	9.373	9.073	8.801	34.741	34.809	34.870	9.339	9.401	9.469
Powiat poddębicki	6.902	6.694	6.470	27.669	27.567	27.519	7.788	7.931	7.916
Powiat sieradzki	21.517	20.615	19.982	80.436	80.466	80.400	19.307	19.714	19.969
Powiat wieluński	13.381	12.982	12.649	51.868	52.045	52.034	13.066	13.227	13.393
Powiat wierszowski	7.742	7.507	7.318	28.157	28.196	28.203	6.487	6.566	6.628
Powiat zduńskowolski	11.135	10.890	10.695	46.336	46.354	46.149	10.301	10.596	10.849
Powiat kutnowski	15.566	15.034	14.502	71.432	70.842	70.243	17.596	17.999	18.262
Powiat łączycki	8.702	8.472	8.230	34.890	34.802	34.612	9.997	10.043	10.007

Powiat łowicki	13.577	13.164	12.783	54.589	54.572	54.464	14.345	14.459	14.537
Powiat rawski	8.607	8.329	8.127	33.026	33.073	33.047	7.851	7.999	8.112
Powiat skierniewicki	6.695	6.482	6.327	23.771	23.900	24.049	7.422	7.383	7.325
Powiat m. Skierniewice	7.417	7.230	7.221	34.853	34.835	34.724	6.537	6.707	6.987

Źródło: GUS, opracowanie własne

2.3 Migracje

W miarę pełna obserwacja zjawiska migracji ludności, zarówno wewnętrznych, jak i zagranicznych, jest bardzo utrudniona (wręcz niemożliwa, ponieważ oficjalna statystyka jest w stanie uchwycić tylko zarejestrowane formalnie przemieszczenia ludności wewnątrz kraju i za granicą). Można zatem sądzić, że te statystycznie uchwytnie migracje ludności są tylko niewielką częścią rzeczywistych przemieszczeń migracyjnych ludności Polski. Dlatego też, analizując dane dotyczące migracji wewnętrznych i zagranicznych, można wskazać tylko na pewne kierunki przemieszczeń, nie można natomiast na podstawie takich rejestrowanych migracji ocenić ilościowej skali badanego zjawiska.

W województwie łódzkim, mamy do czynienia z ujemnym saldem migracji. Dodatnie saldo odnotowano w powiecie pabianickim, zgierskim, brzezińskim, skierniewickim, a także piotrkowskim.

Rysunek 3. Saldo migracji w województwie łódzkim według powiatów

Źródło: GUS <http://www.stat.gov.pl/>

W 2007 r. saldo migracji ogólnej w Powiecie Skierniewickim wynosiło 1,0 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Również w przypadku migracji wewnętrznych, jak i zagranicznych zarejestrowano dodatnie wartości tego wskaźnika.

W przypadku Miasta Skierniewice w roku 2007 saldo migracji wewnętrznych oraz zewnętrznych osiągnęło wskaźnik ujemny (1,1). Jest to jeden z niższych wskaźników odpływu ludności w województwie łódzkim w przeliczeniu na 1000 ludności.

Tabela 7. Saldo migracji w powiatach województwa łódzkiego w roku 2007

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007		
	napływ	odpływ	Saldo

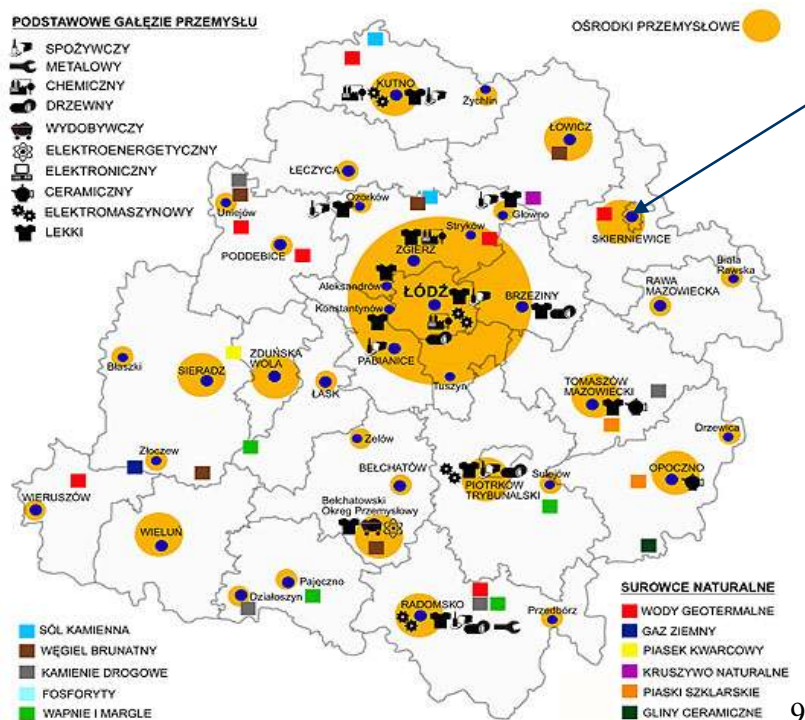
	ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	ogółem	na 1000 ludności
ŁÓDZKIE	28.952	17.268	11.175	509	31.080	15.078	15.018	984	-2128	-0,8
Powiat łódzki wschodni	1.746	1.361	362	23	900	532	355	13	846	13
Powiat pabianicki	1.917	1.462	421	34	1.498	716	706	76	419	3,5
Powiat zgierski	3192	2.439	721	32	2.318	1.390	864	64	874	5,4
Powiat brzeziński	513	326	185	2	391	205	186	0	122	4
Powiat m.Łódź	4.593	2.732	1.699	162	6.665	3.073	3.174	418	-2072	-2,8
Powiat bełchatowski	1.701	1.136	535	30	1.908	667	1.188	53	-207	-1,8
Powiat opoczyński	818	398	409	11	1.031	559	442	30	-213	-2,7
Powiat Piotrkowski	1.290	813	458	19	1.024	551	460	13	266	2,9
Powiat radomszczański	1.318	605	684	29	1.483	759	681	43	-165	-1,4
Powiat tomaszowski	1.410	777	615	18	1.525	755	751	19	-115	-0,9
Powiat m. Piotrków Trybunalski	559	254	285	20	959	409	536	14	-400	-5,1
Powiat łaski	802	493	297	12	717	339	350	28	85	1,7
Powiat pajęczański	649	320	322	7	728	310	412	6	-79	-1,5
Powiat poddębicki	617	324	290	3	651	361	283	7	-34	-0,8
Powiat sieradzki	1.315	671	625	19	1.625	782	814	29	-310	-2,6
Powiat wieluński	905	449	440	16	972	451	493	28	-67	-0,9
Powiat wierszowski	551	244	304	3	625	213	393	19	-74	-1,7
Powiat zduńskowolski	783	476	292	15	855	370	464	21	-72	-1,1
Powiat kutnowski	1.218	547	662	9	1.598	855	709	34	-380	-3,7
Powiat łączycki	543	252	288	3	737	399	325	13	-194	-3,6
Powiat łowicki	909	402	492	15	1.071	531	519	21	-162	-2
Powiat rawski	572	274	290	8	719	349	365	5	-147	-3
Powiat skierniewicki	542	294	244	4	504	263	240	1	38	1
Powiat m. Skierniewice	489	219	255	15	576	239	308	29	-87	-1,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2. 4. Gospodarka

Region łódzki

Województwo skupia około 7% ogółu przedsiębiorstw, około 9% podmiotów gospodarczych oraz około 6% osób pracujących w przemyśle w kraju.

Główne gałęzie przemysłu województwa łódzkiego to:

- włókienniczy i odzieżowy: bawełniany, wełniany, jedwabniczy i dziewiarski,
- energetyczny: elektrownie ciepłe,
- węglowy: wydobywanie węgla brunatnego,
- chemiczny: gumowy, farmaceutyczny, włókien chemicznych i farbiarski,
- spożywczy: cukrowniczy, cukierniczy, mięsny, mleczarski,
- maszynowy i elektrotechniczny: maszyny przemysłowe i narzędzia,
- materiałów budowlanych: cementowy, wapienniczy i ceramiczny oraz drzewny, szklarski, meblowy i tytoniowy.

W raporcie za 2008 rok Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową podsumował, że region łódzki stanowi obecnie najbardziej atrakcyjne miejsce do inwestycji kraju, w odniesieniu do sektora usług. Pod względem inwestowania w nowoczesne technologie zajmą one pozycję drugą, rozpatrując zaś przemysł uplasował się jako trzeci w Polsce.

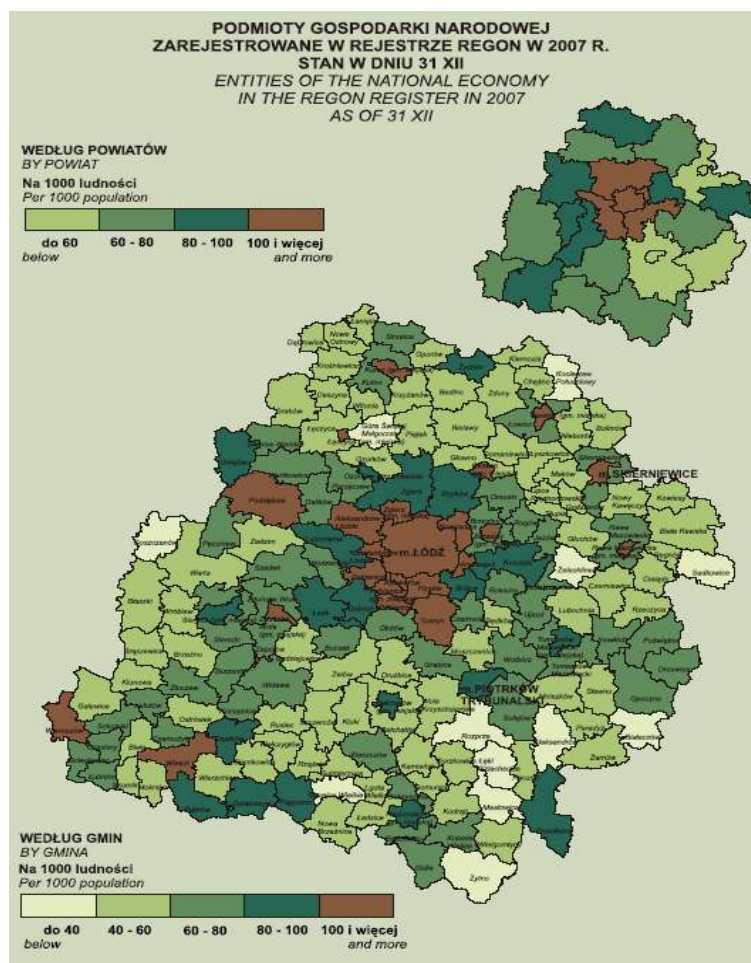
Wynik ten uzasadniały takie czynniki, jak:

- duże zasoby wykwalifikowanych pracowników, absolwentów oraz bezrobotnych,
- duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego oraz niski udział rolnictwa w wartości dodanej,
- wysoki poziom aktywności gospodarczej i społecznej,
- wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw,

- węzeł transportowy rangi ponadregionalnej,
- duża gęstość spółek z udziałem kapitału zagranicznego, korzystna struktura gospodarki,
- dobra sytuacja zdrowotna.

Rozmieszczenie podmiotów gospodarczych na terenie województwa łódzkiego na mapie umożliwiającej porównanie poziomu rozwoju gospodarczego, gdzie pokazano liczbę podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców pozwala stwierdzić, iż Powiat Skierniewicki i Powiat Miasto Skierniewice nie należą do czołówki regionu – znajdują się w grupie powiatów z liczbą podmiotów do 60 na 1000 mieszkańców.

Rysunek 4. Podmioty gospodarki narodowej w województwie łódzkim według powiatów i gmin.

Źródło: GUS <http://www.stat.gov.pl/>

Powiat skierniewicki jest powiatem typowo rolniczym, o bardzo małym uprzemysłowieniu, głównie w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego. Posiada wyraźnie określony profil gospodarczy, jakim jest produkcja owoców, warzyw i kwiatów. Dominującymi formami gospodarowania na terenie powiatu skierniewickiego jest rolnictwo oraz działalność handlowo-usługowa.

Według danych GUS na koniec 2008 na terenie powiatu skierniewickiego zarejestrowanych w systemie REGON było 2 059 przedsiębiorstw mikro (zatrudniających do 9 pracowników) oraz 111

przedsiębiorstw małych, średnich i dużych (zatrudniających powyżej 9 pracowników) – łącznie 2 170 podmiotów gospodarczych. W latach 2005 – 2008 liczba jednostek wzrosła o 137.

Na terenie Powiat Miasto Skierniewice zarejestrowanych w systemie REGON było 4 776 przedsiębiorstw mikro (zatrudniających do 9 pracowników) oraz 245 przedsiębiorstw małych, średnich i dużych (zatrudniających powyżej 9 pracowników) – łącznie 5 021 podmiotów gospodarczych. W latach 2005 – 2008 liczba jednostek wzrosła o 160.

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w powiatach województwa łódzkiego w latach 2005 – 2007

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007
Województwo	249 459	241 221	240862
Powiat m. Łódź	96.029	94.387	94214
Powiat zgierski	16.385	16.170	16394
Powiat pabianicki	13.839	13.563	13639
Powiat tomaszowski	10.743	8.927	8749
Powiat sieradzki	8.885	8.611	8638
Powiat radomszczański	9.729	9.280	8445
Powiat kutnowski	8.213	8.253	8378
Powiat bełchatowski.	9.730	8.454	8161
Powiat m. Piotrków Trybunalski	8.686	7.441	7393
Powiat łódzki wschodni	6.871	6.892	7078
Powiat wieluński	6.661	6.705	6775
Powiat zduńskowolski	6.116	6.124	6188
Powiat łowicki	5.628	5.544	5632
Powiat m. Skierniewice	4.861	4.897	4955
Powiat Piotrkowski	4.992	4.779	4724
Powiat opoczyński	5.482	4.761	4701
Powiat łaski	4.170	4.122	4.163

Powiat rawski	3.850	3.886	3958
Powiat pajęczański.	3.740	3.680	3592
Powiat łączyski	3.553	3.465	3529
Powiat poddębicki	3.309	3.349	3416
Powiat wieruszowski	3.267	3.302	3363
Powiat brzeziński	2.687	2.637	2703
Powiat skierniewicki	2.033	1.992	2074

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując przestrzenne zróżnicowanie liczby podmiotów gospodarczych w województwie należy zauważyć, że Powiat Skierniewicki jest słabo rozwiniętym pod względem rozwoju przedsiębiorczości. Największe zagęszczenie podmiotów gospodarczych znajduje się w powiecie pabianickim i mieście Łodzi, gdzie na 10 tys. mieszkańców przypada ponad 1 tys. podmiotów, podczas gdy w Powiecie piotrkowskim jest ich 550. Wśród powiatów o dobrze rozwiniętej przedsiębiorczości znalazł się Powiat Miasto Skierniewice – 1 013 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w powiatach województwa łódzkiego w 2006 i 2007 r.

Jednostki terytorialne	Ogółem	
	2006	2007
1. Powiat m. Łódź	1.242	1.251
2. Powiat pabianicki	1.139	1.145
3. Powiat łódzki wschodni	1.064	1.083
4. Powiat zgierski	1.006	1.018
5. Powiat m. Skierniewice	1.004	1.013
6. Powiat m. Piotrków Trybunalski	942	942
7. Powiat zduńskowolski	903	914
8. Powiat brzeziński	861	884
9. Powiat wieluński	857	868
10. Powiat łaski	812	819
11. Powiat poddębicki	794	815
12. Powiat kutnowski	795	813
13. Powiat rawski	787	803
14. Powiat wieruszowski	781	798
15. Powiat tomaszowski	738	726
16. Powiat bełchatowski	751	724
17. Powiat sieradzki	713	718

18. Powiat radomszczański	782	714
19. Powiat łowicki	674	689
20. Powiat pajęczański	691	676
21. Powiat łęczycki	650	668
22. Powiat opoczyński	606	599
23. Powiat skierniewicki	527	550
24. Powiat Piotrkowski	529	523

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS

Przeważająca większość - 97,3% podmiotów w Powiecie Miasto Skierniewice należy do sektora prywatnego. Mniejsza dynamiką rozwoju sektora prywatnego charakteryzuje się Powiat Skierniewicki, gdzie podmioty prywatne stanowiły 94,9%.

Tabela 10. Podmioty gospodarcze w Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice według sektora oraz sekcji PKD

Wyszczególnienie	Powiat	Miasto
Ogółem	2 170	5 021
sektor publiczny	110	134
sektor prywatny	2 060	4 887
Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD		
Sekcja A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	124	59
Sekcja B - Rybactwo	1	1
Sekcja C - Górnictwo	6	3
Sekcja D - Przetwórstwo przemysłowe	227	374
Sekcja E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	6	2
Sekcja F - Budownictwo	379	695
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	617	1 489
Sekcja H - Hotele i restauracje	41	115
Sekcja I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność	183	452
Sekcja J - Pośrednictwo finansowe	62	229
Sekcja K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	145	826
Sekcja L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	77	21
Sekcja M - Edukacja	82	161
Sekcja N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	45	260
Sekcja O - Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	175	334
Sekcja P - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	-	-
Sekcja Q - Organizacje i zespoły eksterytorialne	-	-

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS

W obu powiatach najwięcej podmiotów należy do Sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego następnie do Sekcja K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzenia działalności gospodarczej, Sekcji K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz Sekcji F - Budownictwo

Ważnym elementem oceny skali prowadzonej działalności gospodarczej jest struktura liczby przedsiębiorstw według liczby zatrudnionych osób. Pod względem klas wielkości w 2007 r. najliczniej reprezentowane były mikro przedsiębiorstwa, tj. zatrudniające do 9 osób, które stanowiły w Powiecie Skierniewickim 95,0% a w Powiecie Miasto Skierniewice 95,2% wszystkich podmiotów. Pozostałe elementy struktury podmiotów według wielkości są zbliżone – z jednym wyjątkiem: tylko w Powiecie Miasto Skierniewice występuje 6 przedsiębiorstw dużych zatrudniających powyżej 251 pracowników (0,1%).

Tabela 11. Podmioty gospodarki narodowej w województwie łódzkim zarejestrowane w rejestrze REGON według liczby zatrudnionych w powiatach województwa łódzkiego w 2007 r.

Jednostki terytorialne	Ogółem	0-9	10-49	50-250	251 i więcej
WOJEWÓDZTWO	240.862	227.815	10.738	2.039	270
Powiat łódzki wschodni	7.078	6.707	323	46	2
Powiat pabianicki	13.636	12.886	620	123	10
Powiat zgierski	16.394	15.585	669	125	15
Powiat brzeziński	2.703	2.544	145	13	1
Powiat m. Łódź.	94.214	89.268	4.052	775	119
Powiat piotrkowski	4.724	4.435	256	31	2
Powiat bełchatowski.	8.161	7.706	354	87	14
Powiat opoczyński	4.701	4.425	227	43	6
Powiat radomszczański	8.445	7.942	417	77	9
Powiat tomaszowski	8.749	8.212	453	76	6
Powiat m. Piotrków Trybunalski	7.393	6.981	303	87	22
Powiat łaski.	4.163	3.912	216	30	5
Powiat pajęczański	3.592	3.367	206	17	2

Powiat poddębicki	3.416	3.267	127	20	2
Powiat sieradzki	8.638	8.099	448	83	8
Powiat wieluński	6.775	6.409	305	54	7
Powiat wieruszowski	3.363	3.165	167	24	7
Powiat zduńskowolski	6.188	5.833	286	67	7
Powiat kutnowski	8.378	7.941	327	99	11
Powiat łęczycki	3.529	3.343	150	33	3
Powiat łowicki	5.632	5.355	230	42	5
Powiat rawski	3.958	3.748	170	39	1
Powiat skierniewicki	2.074	1.968	94	12	0
	%	95,0	4,3	0,7	0
Powiat m. Skierniewice.	4.955	4.717	190	42	6
	%	95,2	3,8	0,9	0,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mikro przedsiębiorcy najczęściej podejmują działalność handlową i usługową w zakresie naprawy pojazdów oraz artykułów użytku osobistego i domowego. Kolejną wiodącą sekcją wśród mikro przedsiębiorstw jest przetwórstwo przemysłowe. Niewiele mniej przedsiębiorców zatrudniających do 9 osób działa w branży budowlanej. Z kolei przedsiębiorcy zatrudniający powyżej 9 pracowników najczęściej zajmują się przetwórstwem przemysłowym oraz edukacją.

Opinie władz lokalnych dotyczące uwarunkowań gospodarki regionu

Informacje w tej kwestii zostały zebrane z różnych dokumentów publikowanych na stronach internetowych Starostwa Powiatowego w Skierniewicach oraz Urzędu Miasta Skierniewice. Opinie mają znaczny ciężar gatunkowy, ponieważ opisują zarówno potrzeby, jak i możliwości rozwojowe, przez co stanowią dobrą podstawę do analizy potencjału gospodarczego powiatów.

Powiat skierniewicki

Najpilniejszymi potrzebami Powiatu Skierniewickiego (według zapisów w Planie Rozwoju Lokalnego) w zakresie sfery gospodarczej są:

- ✓ wypracowanie spójnego planu rozwoju gospodarczego powiatu, z położeniem nacisku na rozwój „zielonych” przemysłów, tj. sadownictwa, ogrodnictwa, warzywnictwa, uprawy roślin energetycznych oraz tworzenie tzw. „zielonych” zamówień i „zielonych” miejsc pracy, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju;
- ✓ przyciągnięcie do powiatu inwestorów z branży przetwórstwa rolno-spożywczego, logistyki artykułami rolno - spożywczymi, producentów sprzętu niezbędnego do pozyskiwania oraz

przetwarzania energii ze źródeł odnawialnych tj: solary, wiatraki, kotły do spalania roślin energetycznych, małe turbiny wodne.

- ✓ wypracowanie systemu wspierania odchodzenia od tradycyjnej działalności rolniczej i rozwoju mikro - małych przedsiębiorstw, działających na rynku lokalnym i wychodzących poza województwo łódzkie;
- ✓ rozwój grup producenckich, nastawionych na przetwórstwo, handel i eksport produkcji owocowo-warzywnej i biopaliw;
- ✓ rozwój klastrów: owocowo-warzywnego i bioenergetycznego;
- ✓ rozbudowa ofert agroturystycznej, powiązanej z „zielonym” charakterem powiatu, zwiększając tym samym atrakcyjność powiatu;
- ✓ tworzenie Centrum Wspierania Inwestorów oraz Fundacji Rozwoju Ziemi Skierniewickiej.

Miasto Skierniewice

Miasto Skierniewice posiada atrakcyjną lokalizację w centrum Polski a jednocześnie położenie w połowie drogi pomiędzy największymi miastami Polski: Warszawą (ok.75 km) i Łodzią (ok.60 km) czyni z miasta wygodny i łatwo dostępny punkt na mapie kraju. Do cech położenia geograficznego miasta Skierniewice, które wpływają na atrakcyjność inwestycyjną należy zaliczyć:

- ✓ atrakcyjne położenie Skierniewic w centrum kraju, na osi łączącej Warszawę z Łodzią,
- ✓ dogodne połączenia drogowe dla transportu samochodowego
- ✓ bliskość drogi krajowej nr 8, planowana autostrada A2 z węzłem w odległości 10 km od miasta,
- ✓ szybkie połączenia kolejowe na trasie Łódź – Warszawa
- ✓ przebieg magistralnych linii kolejowych do Warszawy, Łodzi oraz Łowicza zapewnia transportowe połączenia kolejowe w relacjach krajowych i międzynarodowych
- ✓ bliskość dwóch międzynarodowych portów lotniczych w Warszawie - 76 km i Łodzi - 67 km,
- ✓ planowany projekt budowy międzynarodowego portu lotniczego w okolicy Skierniewic,
- ✓ rezerwy gazu ziemnego, energii elektrycznej,
- ✓ niższa cena gruntów w porównaniu z dużymi aglomeracjami,
- ✓ dostęp do wód geotermalnych, które mogą być źródłem pozyskiwania energii cieplnej,
- ✓ korzystne warunki klimatyczne miasta ,
- ✓ dobra jakość wód podziemnych,

Powiat Miasto Skierniewice znajduje się na 2 miejscu w ocenie wskaźników potencjału społeczno-ekonomicznego powiatów w województwie łódzkim w latach 2002-2007. Wynik ten pokazuje, że Miasto posiada możliwości, które mogą wykorzystać potencjalni inwestorzy. Jednocześnie przesunięcie z 3 na 2 miejsce w tej ocenie wskazują na dalszy rozwój Miasta i możliwość wykorzystania rosnącego potencjału. Na uwagę zasługują następujące cechy:

- ✓ wyższy niż przeciętnie w kraju wskaźnik osób z wyższym i średnim wykształceniem,
- ✓ miasto ludzi młodych – liczba osób do 29 lat w populacji miasta to ok. 39%,
- ✓ dodatni przyrost naturalny w ostatnich 5 latach,
- ✓ 14 szkół ponadgimnazjalnych w tym licea profilowane, technika oraz zasadnicze szkoły zawodowe przygotowujące kadrę techniczną m.in. dla firm z terenu Miasta,
- ✓ możliwość kształcenia się osób dorosłych w 15 szkołach dla dorosłych,
- ✓ dwie wyższe uczelnie: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa oraz Wyższa Szkoła Ekonomiczno – Humanistyczna,
- ✓ możliwość uzyskania dodatkowych kwalifikacji na kursach i szkoleniach organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy,
- ✓ wzrost wydatków budżetowych na oświatę i wychowanie w latach 2002-2007 o ponad 43%.

2.5. Rynek pracy

Pracujący i zatrudnienie

Na rynku pracy przebiegają procesy polegające na dostosowaniu liczby ludności zainteresowanej i gotowej wykonywać pracę (podaż pracy) do liczby miejsc pracy, jakie oferuje gospodarka w danych warunkach społeczno-ekonomicznych (popyt na pracę). Pełna samoistna równowaga, ze względu na dynamikę procesów nie jest możliwa, stąd konieczność instytucjonalnej interwencji na poziomie krajowej, regionalnej i lokalnej polityki społeczno gospodarczej. Analiza rynku pracy jest zatem niezbędna do określenia zachodzących na nim zjawisk, rozpoznania wielkości i struktury popytu oraz podaży na pracę, a także do wyboru odpowiednich instrumentów wspierających rozwój regionalnych i lokalnych rynków pracy.

Informacje o liczbie pracujących pochodzą z różnych źródeł, co w pewnym stopniu utrudnia analizę rynku pracy. Najpełniejsze dane (z uwzględnieniem dowolnego podziału terytorialnego – do poziomu powiatu i gminy), uzyskać można z Narodowych Spisów Powszechnych. Ponieważ są one przeprowadzane na ogół co dziesięć lat, istnieje potrzeba wykorzystania w analizie rynku pracy również bieżącej sprawozdawczości, mimo że nie obejmuje wszystkich kategorii pracujących i uwzględnia różne grupowania wewnątrz populacji pracujących.

Do pracujących, zaliczono osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia wykonywały przez co najmniej godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód (były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym zakresie lub w dzierżawionym gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały bez wynagrodzenia w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem) albo nie wykonywały pracy (z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych, strajku), ale formalnie miały pracę jako pracownicy najemni bądź pracujący na własny rachunek. Do grupy tej zaliczono również uczniów, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

W tabeli poniżej przedstawiono podstawowe informacje o zatrudnieniu i bezrobociu w badanych powiatach.

Tabela 12. Aktywni zawodowo (pracujący i bezrobotni) Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice na koniec 2008 roku

Wyszczególnienie	Powiat	Miasto	Razem	
Pracujący				
ogółem		10 685	12 779	23 464
sektor rolniczy		8 094	485	8 579
sektor przemysłowy		1 089	4 751	5 840
sektor usługowy		1 502	7 543	9 045
Pracujący według płci				
mężczyźni		5 690	5 929	11 619
kobiety		4 995	6 850	11 845

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice pracowało łącznie 23 464 osoby z czego 36,6% w sektorze rolniczym, 24,9% w sektorze przemysłowym oraz 38,6% w sektorze usługowym. Niewielką przewagę w liczbie pracujących – 0,5 punktu procentowego – miały kobiety.

Na podstawie danych z rocznej sprawozdawczości statystycznej można dokonać charakterystyki pracujących według sektorów ekonomicznych w powiatach województwa łódzkiego. Wyniki badań obejmują podmioty według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, zatrudniające powyżej 9 osób (nie dotyczą mikro przedsiębiorstw, których w strukturze gospodarki jest najwięcej), pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach. W 2007 r. w Powiecie Skierniewickim w jednostkach tych pracowało 10 345 osób (o 0,1% więcej niż w roku 2006), w tym 77,8% w sektorze rolniczym, 13,6% w sektorze usługowym i 8,6% w sektorze przemysłowym. W powiecie Miasto Skierniewice ze zrozumiałych względów znacznie mniej osób, w stosunku do sąsiadującego powiatu, zatrudnionych jest w rolnictwie. Na 13 637 wszystkich zatrudnionych w mieście w 2007r. 58,0% stanowili pracownicy sektora usługowego, 38,6% sektora przemysłowego, 3,4% sektora rolniczego.

Tabela 13. Pracujący według sektorów ekonomicznych w powiatach województwa łódzkiego w latach 2006 - 2007

Jednostka terytorialna	Ogółem*		Sektor					
			rolniczy		przemysłowy		usługowy	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
ŁÓDZKIE	716.402	740.890	191.809	191.711	211.065	220.917	313.528	328.262
Powiat łódzki wschodni	14.771	14.970	4.630	4.629	4.500	4.522	5.641	5.819
Powiat pabianicki	26.824	28.089	3.723	3.723	12.684	13.761	10.417	10.605
Powiat zgierski	35.250	37.766	7.753	7.826	13.448	14.528	14.049	15.412
Powiat brzeziński	7.387	7.751	3.752	3.751	1.376	1.448	2.259	2.552
Powiat m. Łódź	210.824	221.742	2.092	2.064	60.856	64.591	147.876	155.087
Powiat bełchatowski	41.104	42.447	6.848	6.837	21.877	22.785	12.379	12.825
Powiat opoczyński	24.409	24.995	12.579	12.545	5.502	6.028	6.328	6.422
Powiat Piotrkowski	23.296	24.418	14.750	14.716	3.588	3.395	4.958	6.307
Powiat radomszczański	30.576	31.273	12.274	12.277	8.073	8.110	10.229	10.886
Powiat tomaszowski	30.241	31.271	9.963	9.969	9.066	9.308	11.212	11.994
Powiat m. Piotrków Trybunalski	24.353	25.196	498	491	9.129	9.673	14.726	15.032
Powiat łaski	13.391	13.615	5.379	5.405	4.124	4.138	3.888	4.072
Powiat pajęczański	13.766	14.028	7.626	7.614	2.986	3.172	3.154	3.242

Powiat poddębicki	13.095	13.260	8.612	8.612	1.774	1.854	2.709	2.794
Powiat sieradzki	36.526	36.872	17.875	17.878	6.946	7.083	11.705	11.911
Powiat wieluński	25.600	26.204	11.722	11.720	7.184	7.598	6.694	6.886
Powiat wieruszowski	14.511	13.978	5.757	5.750	5.888	5.304	2.866	2.924
Powiat zduńskowolski	18.098	19.040	3.062	3.064	7.713	8.068	7.323	7.908
Powiat kutnowski	29.925	30.317	9.917	9.842	9.245	9.595	10.763	10.880
Powiat łęczycki	17.424	17.866	11.311	11.298	1.648	1.902	4.465	4.666
Powiat łowicki	25.594	26.003	14.495	14.477	4.696	4.895	6.403	6.631
Powiat rawski	15.585	15.807	8.693	8.696	2.934	3.021	3.958	4.090
Powiat skierniewicki	10.353	10.345	8.044	8.057	839	879	1.470	1.409
Powiat m. Skierniewice	13.499	13.637	454	470	4.989	5.259	8.056	7.908

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W porównaniu z 2006 r. nieznacznie zmieniła się struktura sektorowa pracujących – zmniejszył się odsetek pracujących w sektorze przemysłowym, za to wzrósł w usługowym, co w powiatach skierniewickich można uznać za przewidywany kierunek zmian.

Istotne znaczenie z punktu widzenia analizy stanu gospodarki ma również poznanie wielkości przeciętnego zatrudnienia według sektorów własności podmiotów gospodarczych (prywatny i publiczny), jak również według podstawowych sektorów działalności (rolniczy, przemysłowy i usługowy). Przeciętne zatrudnienie to stan zatrudnienia (według etatów) pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty). Ponieważ statystyka publiczna dysponuje szczegółowymi danymi dotyczącymi struktury zatrudnienia dla podmiotów bez jednostek o liczbie pracujących do 9 osób, rolnictwa indywidualnego, duchowieństwa, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji oraz zatrudnionych za granicą, dane prezentowane są właśnie w takim układzie.

Przeciętne zatrudnienie w analizowanym powiecie ziemskim w 2007 r. (bez mikro przedsiębiorstw) wynosiło 1,2 tys. osób w sektorze publicznym i 1,1 tys. w sektorze prywatnym. Duży udział sektora publicznego jest charakterystyczny dla obszarów o niższym poziomie przedsiębiorczości, gdzie znaczny odsetek pracujących znajduje zatrudnienie w administracji publicznej, oświacie i ochronie zdrowia. W powiecie grodzkim zauważyć można natomiast dużą różnicę w zatrudnieniu w sektorze prywatnym i publicznym – 7,3 tys. osób zatrudnionych jest w sektorze prywatnym, a 3,8 tys. osób w sektorze publicznym.

**Tabela 14. Przecięte zatrudnienie według sektorów własności w powiatach województwa łódzkiego
w 2007 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor	
		publiczny	prywatny
WOJEWÓDZTWO	474.400	199.567	274.833
Powiat brzeziński	3.377	1.594	1.783
Powiat kutnowski	16.796	6.434	10.362
Powiat łaski	7.039	2.833	4.206
Powiat łęczycki	6.538	2.857	3.681
Powiat łódzki wschodni	8.069	2.739	5.330
Powiat pabianicki	20.209	6.887	13.322
Powiat poddębicki	3.903	1.888	2.015
Powiat sieradzki	16.269	7.915	8.354
Powiat wieluński	13.037	3.840	9.197
Powiat wierszowski	6.627	2.020	4.607
Powiat zduńskowolski	12.757	4.216	8.541
Powiat zgierski	24.922	8.474	16.448
Powiat bełchatowski	32.472	21.675	10.797
Powiat łowicki	8.838	4.174	4.664
Powiat opoczyński	10.793	3.563	7.230
Powiat pajęczański	5.444	2.274	3.170
Powiat Piotrkowski	7.170	2.914	4.256
Powiat radomszczański	16.207	6.315	9.892
Powiat rawski	5.893	2.421	3.472
Powiat skierniewicki	2.316	1.209	1.107
Powiat m. Skierniewice	11.109	3.799	7.310

Powiat tomaszowski	16.728	7.309	9.419
Powiat m. Piotrków Trybunalski	24.796	6.692	18.104
Powiat m. Łódź	193.091	85.525	107.566

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dla identyfikacji branż zdolnych do kreowania nowych miejsc pracy niezbędne jest rozpoznanie struktury przeciętnego zatrudnienia w podstawowych sektorach działalności. W powiecie ziemskim odsetek zatrudnionych w rolnictwie wyniósł 12,1% (bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie), w przemyśle i budownictwie 31,9%, a najwięcej w sektorze usługowym (56,0%): w usługach rynkowych (17,8%) i nierynkowych 38,2%.

Z kolei w powiecie grodzkim największy udział przeciętnego zatrudnienia osiągnął również sektor usługowy (61,5%), w tym usługi rynkowe (34,4%) i nierynkowe (27,1%) a następnie przemysł i budownictwo (38,2%) przemysłowo-budowlany 46,2%, a następnie usługi nierynkowe 23,2% (tab. 27). Udział pracujących w rolnictwie jest znikomy – 0,3%.

Tabela 15. Przeciętne zatrudnienie według sektorów działalności w powiatach województwa łódzkiego w 2007 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi	
				rynkowe	nierynkowe
WOJEWÓDZTWO	474.400	3.286	194.022	130.643	146.449
Powiat brzeziński	3.377	17	1.290	571	1.499
Powiat kutnowski	16.796	507	7.982	3.327	4.980
Powiat łaski	7.039	119	3.413	1.088	2.419
Powiat łęczycki	6.538	45	2.107	1.780	2.606
Powiat łódzki wschodni	8.069	155	3.631	1.841	2.442
Powiat pabianicki	20.209	39	11.049	4.084	5.037
Powiat poddębicki	3.903	103	1.586	514	1.700
Powiat sieradzki	16.269	176	6.434	2.749	6.910
Powiat wieluński	13.037	109	7.009	2.463	3.456
Powiat wieruszowski	6.627	9	4.096	761	1.761

Powiat zduńskowolski	12.757	9	6.910	1.967	3.871
Powiat zgierski	24.922	87	12.731	5.508	6.596
Powiat bełchatowski	32.472	90	22.137	4.620	5.625
Powiat łowicki	8.838	488	3.555	1.391	3.404
Powiat opoczyński	10.793	43	5.400	2.052	3.298
Powiat pajęczański	5.444	47	2.676	639	2.082
Powiat Piotrkowski	7.170	184	3.315	1.171	2.500
Powiat radomszczański	16.207	173	7518	3.225	5.291
Powiat rawski	5.893	107	2.667	1.041	2.078
Powiat skierniewicki	2.316	280	738	413	885
Powiat m. Skierniewice	11.109	30	4.249	3.817	3.013
Powiat tomaszowski	16.728	129	6.648	3.902	6.049
Powiat m. Piotrków Trybunalski	24.796	3	8.553	10.496	5.744
Powiat m. Łódź	193.091	337	58.328	71.223	63.203

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Warte uwagi są relacja między usługami rynkowymi (handel i naprawy, hotele i restauracje, transport gospodarka magazynowa i łączność, pośrednictwo finansowe, obsługa nieruchomości i firm; nauka oraz pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna), a nierynkowymi do których zalicza się administrację publiczną, obronę narodową, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz edukację.

Tabela 16. Pracujący w sektorze usługowym w powiatach województwa łódzkiego w latach 2006 – 2007

Jednostka terytorialna	sektor usługowy razem		sektor usługowy - usługi rynkowe		sektor usługowy - usługi nierynkowe	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
ŁÓDZKIE	313.528	328.262	167.602	180.127	145.926	148.135
Powiat łódzki wschodni	5.641	5.819	3.331	3.469	2.310	2.350
Powiat pabianicki	10.417	10.605	5.128	5.349	5.289	5.256

Powiat zgierski	14.049	15.412	7.065	8.310	6.984	7.102
Powiat brzeziński	2.259	2.552	722	993	1.537	1.559
Powiat m. Łódź	147.876	155.087	88.466	93.964	59.410	61.123
Powiat bełchatowski	12.379	12.825	6.549	6.947	5.830	5.878
Powiat opoczyński	6.328	6.422	2.869	2.947	3.459	3.475
Powiat piotrkowski	4.958	6.307	2.318	3.610	2.640	2.697
Powiat radomszczański	10.229	10.886	4.683	5.288	5.546	5.598
Powiat tomaszowski	11.212	11.994	5.486	6.303	5.726	5.691
Powiat m. Piotrków Trybunalski	14.726	15.032	7.963	8.241	6.763	6.791
Powiat łaski	3.888	4.072	1.366	1.555	2.522	2.517
Powiat pajęczański	3.154	3.242	1.009	1.070	2.145	2.172
Powiat poddębicki	2.709	2.794	895	980	1.814	1.814
Powiat sieradzki	11.705	11.911	4.461	4.611	7.244	7.300
Powiat wieluński	6.694	6.886	3.159	3.292	3.535	3.594
Powiat wierszowski	2.866	2.924	1.075	1.095	1.791	1.829
Powiat zduńskowolski	7.323	7.908	4.036	4.564	3.287	3.344
Powiat kutnowski	10.763	10.880	5.626	5.845	5.137	5.035
Powiat łęczycki	4.465	4.666	1.728	1.936	2.737	2.730
Powiat łowicki	6.403	6.631	2.722	2.928	3.681	3.703
Powiat rawski	3.958	4.090	1.774	1.850	2.184	2.240
Powiat skierniewicki	1.470	1.409	583	503	887	906
Powiat m. Skierniewice	8.056	7.908	4.588	4.477	3.468	3.431

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice dominuje zatrudnienie w sektorze usług rynkowych. Jednakże obraz uzyskany na podstawie analizy zatrudnienia oraz poszczególnych kategorii pracujących (ze sprawozdawczości bieżącej) jest niepełny, gdyż w każdych warunkach gospodarczych najaktywniejsze są podmioty mikro (0-9 pracujących) i małe (10-49), a badania statystyki publicznej w większości przypadków nie obejmują właśnie tych najmniejszych podmiotów. Fakt ten może tłumaczyć zmniejszenie liczby podmiotów działających w sektorze usługowym zauważalny w analizie powyższych danych.

2.6. Bezrobocie

Problem bezrobocia na rynku pracy jest poważnym zjawiskiem społecznym oraz ekonomicznym. Z jednej strony ludzie, którzy nie mogą znaleźć sobie pracy, często popadają w apatię i zniechęcenie – ci, którzy długo nie mogą tej pracy znaleźć, w końcu nie chcą już szukać. Brak pracy rodzi też pośrednio patologie społeczne i wzmacnia poczucie odrzucenia przez społeczeństwo. Z drugiej strony praca jest źródłem utrzymania, podstawowym warunkiem otrzymywania wynagrodzenia. Jest ona również dobrem, bez którego pracodawcy nie mogą prowadzić działalności (samozatrudnienia nie jest bowiem jedyną formą aktywności gospodarczej).

Oczywiście rozmiary bezrobocia nierzadko są wynikiem swoistego wyboru społecznego. We wszystkich społeczeństwach spotkać można ludzi, którzy nie pracują, utrzymywani są przez bliskich lub różne instytucje i grupy społeczne, jednakże nie wszędzie ludzie ci określane są jako osoby bezrobotne, lecz bierne zawodowo. Przyjmuje się, że naturalny poziom bezrobocia, wynikający również z wyboru, taki, który występuje zawsze i kształtuje się na poziomie 4%.

Bezrobotni, według Głównego Urzędu Statystycznego, to osoby niezatrudnione i nie wykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub przystępujące do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub szkół wyższych, gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- ✓ ukończyły 18 lat,
- ✓ nie ukończyły: kobiety – 60 lat, mężczyźni – 65 lat,
- ✓ nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej nie pobierają świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- ✓ nie są właścicielami lub posiadaczami (samoistnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- ✓ nie posiadają wpisu do ewidencji działalności gospodarczej albo nie podlegają, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,
- ✓ nie są tymczasowo aresztowane lub nie odbywają kary pozbawienia wolności,
- ✓ nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- ✓ nie pobierają, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego,
- ✓ nie pobierają na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,
- ✓ nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Od 1997 r. za bezrobotnego nie uważa się także osoby odbywającej szkolenie, staż u pracodawcy, a od 1 VI 2004 r. – osoby odbywającej przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.

Nieco inaczej definiują bezrobotnych urzędy pracy – rejestrują one kobiety w wieku 18-60 lat oraz mężczyzn w wieku 18-65 lat nie posiadających pracy.

Do prezentacji danych dotyczących bezrobocia wykorzystano następujące źródła wtórne. Pierwszym są dane GUS, które wyszczególniają strukturę bezrobotnych w poszczególnych powiatach i gminach na obszarze działania Powiatowego Urzędu pracy w Skierniewicach. Drugim są dane zagregowane pochodzące z Powiatowego Urzędu pracy w Skierniewicach a trzecim informacje publikowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi. W zasadzie analiza bezrobocia została opracowana w oparciu o dane do końca 2008 roku, jednak ze względu na dynamiczną sytuację na rynku pracy sięgnięto również – w uzasadnionych przypadkach do informacji bieżących z roku 2009.

Tabela 17. Bezrobocie rejestrowe w Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice

Stan na 31.12.2008.

Bezrobotni zarejestrowani	Powiat	Miasto	Razem	
ogółem		695	1 201	1 896
mężczyźni		316	485	801
kobiety		379	716	1 095
Bezrobotni według wieku				0
24 lata i mniej		250	213	463
25-34		153	328	481
35-44		80	186	266
45-54		142	337	479
55 i więcej		70	137	207
Stopa bezrobocia		5,2	6,2	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli poniżej zaprezentowano informacje dotyczące poziomu bezrobocia (liczby bezrobotnych) w województwie łódzkim w okresie trzyletnim. Dane dotyczące Powiatu Skierniewickiego i Powiatu Miasto Skierniewice podawane są w systemie statystyki państwowej łącznie (odnoszą się do obszaru działania Powiatowego Urzędu pracy w Skierniewicach).

Tabela 18. Bezrobotni zarejestrowani w województwie łódzkim według powiatów w latach 2007-2008

Powiatowe Urzędy Pracy	Bezrobotni zarejestrowani				
	grudzień			wzrost/spadek	
	2006	2007	2008	2008:2007	2008:2006
Województwo łódzkie	160 698	123 148	99 191	80,5%	61,7%
1. Łódź	38 658	28 635	22 548	78,7%	58,3%
2. Łódź-Wschód	4 422	3 166	1 732	54,7%	39,2%

3. Brzeziny	1 810	1 582	1 291	81,6%	71,3%
4. Pabianice	7 458	4 956	4 661	94,0%	62,5%
5. Zgierz	12 725	9 574	8 244	86,1%	64,8%
6. Łęczyca	4 192	3 088	2 495	80,8%	59,5%
7. Piotrków Trybunalski	9 190	6 977	5 418	77,7%	59,0%
8. Bełchatów	7 649	5 772	4 652	80,6%	60,8%
9. Opoczno	7 106	6 089	4 402	72,3%	61,9%
10. Pajęczno	3 306	2 258	2 061	91,3%	62,3%
11. Radomsko	10 243	8 787	5 800	66,0%	56,6%
12. Tomaszów Mazowiecki	10 110	7 658	6 491	84,8%	64,2%
13. Sieradz	9 043	7 298	5 865	80,4%	64,9%
14. Wieluń	3 495	2 916	2 963	101,6%	84,8%
15. Zduńska Wola	5 144	3 376	2 754	81,6%	53,5%
16. Poddębice	3 059	2 272	1 608	70,8%	52,6%
17. Łask	3 028	2 411	2 205	91,5%	72,8%
18. Wieruszów	2 226	1 748	1 826	104,5%	82,0%
19. Skierniewice	3 092	2 448	1 896	77,5%	61,3%
20. Łowicz	3 773	3 096	2 788	90,1%	73,9%
21. Rawa Mazowiecka	2 222	1 675	1 398	83,5%	62,9%
22. Kutno	8 747	7 366	6 093	82,7%	69,7%

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi

W latach 2006 – 2008 poziom bezrobocia w całym województwie znacząco spadał – ze 160 698 do 99 191, to jest o 61 507 osób czyli był mniejszy o 38,3 punktów procentowych. W powiatach skierniewickich poziom zmniejszył się z 3 092 do 1 896, czyli o 1 196 bezrobotnych, to jest do poziomu 61,3% w stosunku do roku 2006. Różnica 38,7 punktu procentowego jest niemal identyczna ze średnią wojewódzką.

Na koniec I półrocza 2008 r. liczba bezrobotnych w obu powiatach wyniosła 5,6 tys. osób, w tym bez pracy pozostawało około 3,2 tys. kobiet i blisko 2,4 tys. mężczyzn. Udział kobiet wynosił zatem 57,14%, co świadczy o tym, że mają one większe trudności ze znalezieniem pracy niż mężczyźni.

Większość mężczyzn i kobiet pozostających bez pracy pochodziła z Powiatu m. Piotrków Trybunalski, w kolejności – 1,4 tys., co stanowiło 57% i 51,62%.

Podstawowym miernikiem zjawiska pozostawania bez pracy jest wskaźnik natężenia – stopa bezrobocia, wyrażająca stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) oszacowanych na podstawie wyników spisów powszechnych.

Stopę bezrobocia dla najmniejszych jednostek podziału terytorialnego – gmin – wyliczano jedynie w momencie przeprowadzania Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 r., nie podaje się tej wielkości rokrocznie, wobec powyższego te dane zostaną pominięte.

Tabela 19. Stopa bezrobocia w województwie łódzkim według powiatów w latach 2007-2008

Powiatowe Urzędy Pracy	Stopa bezrobocia w % (wskaźnik liczby bezrobotnych do liczby czynnych zawodowo)				
	grudzień			wzrost/spadek	
	2006	2007	2008	2008:2007	2008:2006
Województwo łódzkie	14,7	11,2	9,2	-2,0	-5,5
Łódź	11,7	8,5	6,7	-1,8	-5,0
Łódź-Wschód	16,8	12,2	7,0	-5,2	-9,8
Brzeziny	15,5	13,1	10,9	-2,2	-4,6
Pabianice	16,0	10,7	10,0	-0,7	-6,0
Zgierz	20,5	15,3	13,3	-2,0	-7,2
Łęczyca	17,1	12,9	10,6	-2,3	-6,5
Piotrków Trybunalski	12,9 14,2	10,0 10,5	8,2 7,9	-1,8 -2,6	-4,7 6,3
Bełchatów	13,5	10,2	8,3	-1,9	-5,2
Opoczno	19,6	16,9	12,7	-4,2	-6,9
Pajęczno	15,6	11,0	10,1	-0,9	-5,5
Radomsko	20,5	17,9	12,5	-5,4	-8,0
Tomaszów Mazowiecki	20,6	16,0	13,8	-2,2	-6,8
Sieradz	16,9	13,8	11,4	-2,4	-5,5

Wieluń	9,9	8,1	8,2	0,1	-1,7
Zduńska Wola	17,8	11,9	9,8	-2,1	-8,0
Poddębice	16,0	12,1	8,8	-3,3	-7,2
Łask	14,9	11,9	10,9	-1,0	-4,0
Wieruszów	11,2	9,2	9,5	0,3	-1,7
Skierniewice	9,8	7,7	6,2	-1,5	-3,6
	8,8	6,9	5,2	-1,7	-3,6
Łowicz	11,0	9,0	8,1	-0,9	-2,9
Rawa Mazowiecka	10,5	7,9	6,6	-1,3	-3,9
Kutno	19,2	16,4	13,9	-2,5	-5,3

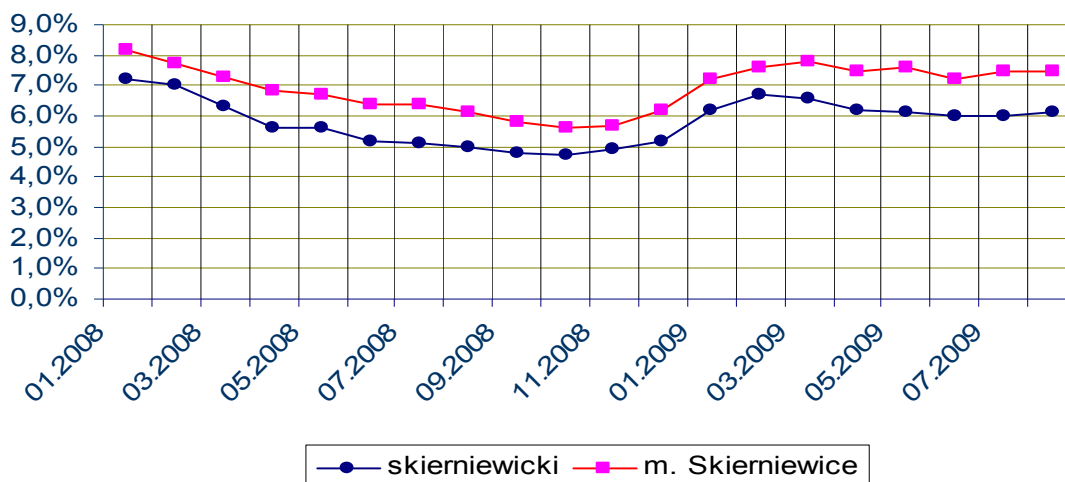
UWAGA: w odniesieniu do grudnia 2005 i 2006 podano wartości stopy skorygowane przez GUS w przypadku Piotrkowa Tryb. i **Skierniewic** podano stopy w kolejności: dla powiatu grodzkiego i ziemskiego
Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi

Od 2006r. zauważyć można odpowiednio do poziomu bezrobocia również spadek stopy bezrobocia we wszystkich powiatach – średnio o 5,5 punktów procentowych w województwie – największy w obszarze Łódź Wschód oraz powiatach: zduńsko-wolskim, zgierskim, i poddębickim. Największe spadki natężenia bezrobocia wystąpiły w powiatach, w których bezrobocie miało w roku 2006 największą stopę bezrobocia.

Powiaty skierniewickie wykazały mniejszą niż średnia dynamikę spadku bezrobocia ale też na starcie wskaźnik ten należał do najniższych w województwie a obecnie powiat grodzki ze stopą 5,2% oraz ziemski ze stopą bezrobocia 6,2% mają najniższą wartość tego wskaźnika w całym regionie. Stopa bezrobocia liczona dla województwa wynosi 9,2%.

Najwyżej natężenie bezrobocia występuje w powiatach kutnowskim (13,9), tomaszowsko-mazowieckim (13,8), zgierskim (13,3%) oraz radomszczańskim (12,5%).

Rysunek 5. Stopa bezrobocia w Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice w latach 2008 - 2009

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi

Z danych na wykresie widoczne jest, iż natężenie bezrobocia jest stale nieco wyższe w powiecie grodzkim. Od grudnia 2008 roku obniżająca się do tego czasu stopa bezrobocia rosła do marca 2009 roku, po czym nastąpił niewielki spadek. Analogicznie przedstawia się sytuacja w województwie łódzkim:

Województwo łódzkie	01 2008	03 2008	06 2008	09 2008	12 2008	01 2009	03 2009	04 2009	05 2009	06 2009	07 2009	08 2009	09 2009
	11,8%	11,2%	9,8%	8,9%	9,2%	10%	10,9%	10,7%	10,6%	10,4%	10,6%	10,6%	bd

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi

Płynność bezrobocia w dużej mierze uzależniona jest od aktualnych potrzeb pracodawców, aktywności i mobilności zawodowej osób poszukujących pracy w kraju i za granicą.

Na przestrzeni 12 miesięcy 2008 roku w PUP w Skierniewicach zarejestrowano 4 550 bezrobotnych. Natomiast z ewidencji wyłączono 5 102 osoby, w tym z tytułu podjęcia pracy 2 443 osoby tj. 48 %. Pozostali natomiast utracili status bezrobotnego w wyniku dobrowolnej rezygnacji, nie potwierdzenia gotowości do pracy, rozpoczęcia szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego, nabycia uprawnień emerytalnych lub rentowych.

W porównaniu z płynnością w skali województwa w powiecie skierniewickim wyższa jest dynamika spadku liczby nowych rejestracji, wyższa dynamika odpływu (bezrobotni wyrejestrowani) natomiast udział w odpływie osób podejmujących prace utrzymuje się na poziomie regionalnym

Tabela 20. Napływ i odpływ w województwie łódzkim i powiatach skierniewickich w latach 2007 – 2008

Wyszczególnienie	Bezrobotni nowo zarejestrowani ("napływ" w okresie 12 miesięcy)			
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	wzrost/spadek
	w liczbach bezwzględnych			2008/ 2007 2008/ 2006

Województwo łódzkie	30 197	25 245	24 526	97,2%	81,2%
Skierniewice	5 145	4 475	4 550	101,7%	88,4%
Wyszczególnienie	Bezrobotni wyrejestrowani („odpływ” w okresie 12 miesięcy)				
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	wzrost/spadek	
	w liczbach bezwzględnych			2008/ 2007	2008/ 2006
Województwo łódzkie	12 526	10 385	9 988	96,2%	79,7%
Skierniewice	5 962	5 119	5 102	99,7%	85,6%
Wyszczególnienie	W tym osoby, które podjęły pracę (na przestrzeni 12 miesięcy)				
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	wzrost/spadek	
	w liczbach bezwzględnych			2008/ 2007	2008/ 2006
Województwo łódzkie	3 282	2 633	2 443	92,8%	74,4%
Skierniewice	3 282	2 633	2 443	92,8%	74,4%

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, opracowanie własne

Tabela 21. Zbiorcza informacja o bezrobociu w województwie łódzkim według powiatów

Stan na 31 XII 2008

Województwo	Zarejestrowani bezrobotni według wybranych kategorii											
	Powiatowy Urząd Pracy	OGÓLEM	w tym:									
			Kobiety	Zamieszkali na wsi	Niepełnosprawni	Z prawem do zasiłku	Zwolnieni z przyczyn dot. zakł. pracy	Długotrwałe bezrobotni	W okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki	Bez kwalifikacji zawodowych	Do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia
OGÓLEM WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE	99 191	52 589	34 993	7 425	19 628	3 534	49 994	4 824	31 523	17 643	25 711	1 441
Łódź*	22 548	11 716	0	3 027	3 771	1 282	10 724	751	9 053	2 494	7 895	350
Łódź-Wschód	1 732	812	913	124	343	14	711	64	547	289	498	20
Brzeziny	1 291	564	606	61	168	8	685	67	329	277	317	16
Pabianice	4 661	2 367	970	437	985	102	1 934	172	1 797	673	1 362	56

Zgierz	8 244	4 072	1 958	387	2268	402	4 118	206	1 804	1227	2136	66
Łęczyca	2 495	1 255	1 560	83	255	27	1 511	160	782	621	480	34
Piotrków Tryb.	5 418	3 003	2 292	461	1006	107	2 478	350	1 817	953	1320	130
Bełchatów	4 652	2 982	1 734	241	757	235	2 376	298	1 317	994	988	94
Opoczno	4 402	2 414	2 924	155	1283	218	2 346	212	1 145	814	904	61
Pajęczno	2 061	1 175	1 494	46	395	1	981	164	670	538	373	39
Radomsko	5 800	3 441	2 895	259	1357	63	3 494	245	1 601	1021	1323	63
Tomaszów Mazow.	6 491	3 251	2 646	462	1840	117	3 184	244	1 700	1034	1617	73
Sieradz	5 865	3 062	2 887	287	744	78	3 497	378	1 716	1455	1157	99
Wieluń	2 963	1 546	1 911	108	509	79	1 370	226	755	776	621	47
Zduńska Wola	2 754	1 484	757	316	501	121	1 368	179	825	567	660	34
Poddębice	1 608	749	1 167	89	211	35	830	129	459	441	327	29
Łask	2 205	1 127	1 363	95	378	173	1 029	129	469	458	595	31
Wieruszów	1 826	1 044	1 356	78	337	15	826	169	609	519	395	23
Skierniewice	1 896	1 095	695	205	380	40	756	169	506	463	472	51
Łowicz	2 788	1 327	1 625	121	477	3	1 437	171	914	544	690	34
Rawa Mazow.	1 398	587	618	101	241	31	665	84	386	287	389	20
Kutno	6 093	3 516	2 622	282	1422	383	3 674	257	2 322	1198	1192	71

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi

Istotne cechy lokalnego rynku pracy według opinii Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach

- ✓ Liczba osób bezrobotnych w okresie 12 miesięcy zmniejszyła się o 552 osoby tj 22,5% w stosunku do 31.12.2007r.
- ✓ W populacji bezrobotnych kobiety stanowiły większość tj. 57,7% ogółu zarejestrowanych.
- ✓ Osoby zamieszkałe na wsi stanowiły 36% ogółu bezrobotnych.
- ✓ Prawo do zasiłku posiadało 17% bezrobotnych tj. średnio w miesiącu 36 osoby.
- ✓ Najliczniejsze grupy bezrobotnych to:
 - osoby w wieku 25-34 lata – 25,4%,
 - osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym – 52,2%,
 - osoby pozostające bez pracy do 3 miesięcy – 27,6%.
- ✓ W okresie 12 miesięcy pracę podjęły 2 443 osoby bezrobotne tj. 48% wyrejestrowanych.
- ✓ Z aktywnych form tj. programów finansowanych z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego skorzystały 1223 osoby.

6. Wynagrodzenia

Na rynku pracy ceną za wykonywaną przez pracownika pracę jest wynagrodzenie. Tak jak na każdym rynku, mechanizm rynkowy reguluje je w zależności między innymi od dostępności produktu – tu od dostępności pracy. Jeżeli jest duże bezrobocie w określonym regionie, czyli dużo osób

chętnych do pracy, wynagrodzenie oferowane przez podmioty będzie niższe. W przypadku, gdy podaż pracy jest ograniczona – brak odpowiednich specjalistów w danych dziedzinach lub mało jest osób chętnych do pracy, płacone wynagrodzenie będzie wyższe.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto na poziomie powiatów badane jest przez statystykę publiczną wśród podmiotów gospodarczych zatrudniających 10 osób i więcej, nie obejmuje także zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

W Powiecie Skierniewickim w 2007 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 2 249,45 zł, co plasowało powiat na 11 miejscu w województwie pod względem wysokości płac (poziom płac w powiecie systematycznie wzrasta – w 2005 r. – kwota ta wynosiła 2 007,40zł). Wynagrodzenie stanowiło 78,5 w relacji do średniej krajowej.

Z kolei powiat grodzki Skierniewice uplasował się na 8 miejscu spośród 24 powiatów z wynagrodzeniem 2 328,45 zł stanowiącym 81,2% średniej krajowej. Na tle innych powiatów województwa wynagrodzenia w skierniewickim umiejscowić można w strefie środkowej – są jednak niższe od średniej w regionie.

Średnie wynagrodzenie w województwie wynosiło 2 470,86 zł – 86,2% krajowej średniej. Najwyższe wynagrodzenia zanotowano w powiecie bełchatowskim - 3.415,66zł, to jest 119,2 średniej krajowej.

Tabela 22. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł w powiatach województwa łódzkiego w latach 2005 - 2007

Jednostka terytorialna	ogółem			przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
	zł			%		
ŁÓDZKIE	2 188,15	2 287,90	2 470,86	87,3	86,8	86,2
Powiat łódzki wschodni	1 836,05	1 939,69	2 126,36	73,2	73,6	74,2
Powiat pabianicki	1 980,37	2 045,07	2 158,65	79,0	77,6	75,3
Powiat zgierski	1 977,92	2 135,01	2 333,99	78,9	81,0	81,4
Powiat brzeziński	1 666,97	1 705,66	1 832,80	66,5	64,7	63,9
Powiat m. Łódź	2 401,67	2 500,84	2 698,09	95,8	94,8	94,1
Powiat bełchatowski	3 133,78	3 222,41	3 415,66	125,0	122,2	119,2
Powiat opoczyński	2 095,33	2 154,67	2 304,53	83,6	81,7	80,4
Powiat Piotrkowski	1 680,07	1 771,10	1 915,05	67,0	67,2	66,8
Powiat radomszczański	1 734,71	1 804,39	1 948,95	69,2	68,4	68,0
Powiat tomaszowski	1 915,00	2 006,06	2 131,36	76,4	76,1	74,4

Powiat m. Piotrków Trybunalski	1 779,12	1 904,33	2 038,83	71,0	72,2	71,1
Powiat łaski	1 780,05	1 818,77	1 974,65	71,0	69,0	68,9
Powiat pajęczański	2 006,22	2 226,46	2 369,57	80,0	84,4	82,7
Powiat poddębicki	1 870,70	1 999,19	2 257,29	74,6	75,8	78,8
Powiat sieradzki	1 932,30	2 025,48	2 230,79	77,1	76,8	77,8
Powiat wieluński	1 777,06	1 847,60	2 027,69	70,9	70,1	70,7
Powiat wierszowski	1 753,18	1 976,28	2 112,16	69,9	74,9	73,7
Powiat zduńskowolski	1 902,37	1 990,10	2 185,13	75,9	75,5	76,2
Powiat kutnowski	2 103,56	2 127,10	2 356,15	83,9	80,7	82,2
Powiat łączycki	2 052,22	2 186,67	2 347,22	81,9	82,9	81,9
Powiat łowicki	1 998,33	2 068,80	2 216,80	79,7	78,5	77,3
Powiat rawski	1 836,87	1 999,61	2 197,43	73,3	75,8	76,7
Powiat skierniewicki	2 007,40	2 141,30	2 249,45	80,1	81,2	78,5
Powiat m. Skierniewice	2 039,59	2 111,22	2 328,45	81,4	80,1	81,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

7. Oferty pracy

Sytuacja na rynku pracy kształtuje się pod wpływem relacji podaży pracy (liczby ludności zainteresowanej i gotowej wykonywać pracę) i popytu na pracę - określonej liczby miejsc pracy, którą oferuje gospodarka w danych warunkach społeczno-ekonomicznych. W szerszym znaczeniu można mówić o globalnej liczbie miejsc pracy wykreowanych przez gospodarkę, na którą składają się zagospodarowane (wykorzystane) oraz wolne miejsca pracy.

Najłatwiej porównać wielkość podaży zasobów pracy i liczbę miejsc pracy, gdyż w wyniku niedopasowania tych wielkości ujawnia się bezrobocie. Znacznie trudniejsze, chociaż niezbędne z punktu widzenia pełniejszej oceny sytuacji na rynku pracy jest porównanie właściwości strukturalnych podaży pracy i popytu na pracę. Niezwykle użyteczne jest tu porównanie struktury zawodowej osób bezrobotnych i wolnych miejsc pracy lub ofert pracy zgłaszanych do powiatowych urzędów pracy. To właśnie podejście prowadzi do ustalenia zawodów deficytowych i nadwyżkowych na terenie danego rynku pracy (regionalnego lub lokalnego). Z uwagi na znaczenie tego typu informacji dla kreowania aktywnej polityki rynku pracy, w tym oddziaływania na system edukacji, szkoleń i kształcenia ustawicznego, prowadzenie takiego monitoringu jest obecnie obowiązkiem wszystkich urzędów pracy.

Tabela 23. Oferty pracy w latach 2007 – 2008 w województwie łódzkim według powiatów

	12 miesięcy 2007 roku	12 miesięcy 2008 roku
	w tym	w tym

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	do pracy subsydiowanej	z sektora publicznego	Ogółem	do pracy subsydiowanej	z sektora publicznego
Województwo łódzkie	89 329	35 995	18 177	78 576	31 920	15 845
Łódź*	34 861	9 960	3 912	26 547	7 164	2 936
Łódź-Wschód	4 763	532	323	4 537	660	455
Brzeziny	1 190	295	255	894	316	209
Pabianice	4 242	2 064	671	3 392	1 786	558
Zgierz	5 541	2 612	1 358	6 578	2 657	1 445
Łęczyca	1 834	1 242	772	1 917	1 236	796
Piotrków Tryb.	3 398	2 089	1 331	3 648	2 054	961
Bełchatów	3 534	1 232	647	3 963	1 331	549
Opoczno	2 012	1 723	962	1 672	1 288	648
Pajęczno	718	469	369	629	485	394
Radomsko	1 505	982	287	2 020	713	218
Tomaszów Mazowiecki	3 179	1 996	1 140	2 802	2 025	1 056
Sieradz	2 505	1 610	1 046	2 122	1 598	1 021
Wieluń	1 654	810	545	1 661	861	602
Zduńska Wola	2 002	1 055	376	1 498	951	396
Poddębice	1 121	879	493	1 057	764	379
Łask	1 530	718	532	1 012	817	511
Wieruszów	983	558	255	1 349	637	206
Skierniewice	1 752	681	378	1 798	710	322
Łowicz	1 997	913	69	1 646	707	136
Rawa Mazowiecka	2 361	475	269	1 942	569	267
Kutno	6 647	3 100	2 187	5 892	2 591	1 780

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi

W województwie łódzkim, ilość ofert pracy w roku 2008 zmniejszyła się w stosunku do roku 2007 o 10 753, to jest 12,0%, w tym do pracy subsydiowanej o 29, to jest o 4,2% a z sektora publicznego o 2 332, to jest o 12,8%.

W powiatach skierniewickich ilość ofert pracy w tym samym okresie zwiększyła się o 46, to jest o 2,6%, w tym do pracy subsydiowanej o 29, to jest o 11,3%. Liczba ofert z sektora publicznego zmniejszyła się o 56, to jest o 14,8%.

Większa ilość ofert pracy w powiatach skierniewickich może świadczyć o większym popycie na pracę, co w kontekście najniższej stopy bezrobocia w województwie wydaje się zrozumiałe.

Należy jednak pamiętać, iż mimo odpowiedniej regulacji zobowiązującej do zgłaszania wszystkich wolnych miejsc pracy do powiatowych urzędów pracy, w praktyce okazuje się, że tylko około jednej trzeciej rzeczywistej liczby wolnych miejsc pracy jest zgłaszane do PUP. W rejestrze ofert pracy na ogół brakuje miejsc, które powstają w małych podmiotach (9 pracujących i mniej) bądź tworzone są w celu samozatrudnienia. Z tego względu ograniczenie się w analizie rynku pracy do danych o ofertach pracy zarejestrowanych w urzędach pracy nie daje prawidłowej oceny sytuacji.

Wiedzę o popycie na prace wzbogacić mogą badania statystyki publicznej – w przeprowadzonym badaniu popytu na pracę zbierane są dane o wolnych (niezagospodarowanych) miejscach pracy w podmiotach średnich i dużych w całej gospodarce narodowej.

8. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych W Powiecie Skierniewickim I w Powiecie Miasto Skierniewice – 2008 rok*.

Analiza bezrobocia wśród absolwentów w 2008 roku

Analiza struktury zawodowej absolwentów na lokalnym rynku została przeprowadzona w oparciu o wyniki badań GUS, dane o uczniach z Systemu Informacji Oświatowej (SIO) MEN oraz o dane i statystyki z Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach. Na terenie Powiatu Miasto Skierniewice i Powiatu Skierniewickiego działają dwie szkoły wyższe – Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna oraz Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa. Uczelnie te kształcą w kierunkach:

- ✓ pedagogika,
- ✓ administracja,
- ✓ ogrodnictwo,
- ✓ socjologia,
- ✓ zarządzanie,
- ✓ ekonomia,
- ✓ finanse i rachunkowość,
- ✓ informatyka i ekonometria,
- ✓ filologia polska,
- ✓ kosmetologia.

Na terenie obu powiatów a jednocześnie terenu działania Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach znajduje się również:

- ✓ 5 liceów ogólnokształcących,
- ✓ 3 licea profilowane,
- ✓ 4 technika zawodowe
- ✓ 2 zasadnicze szkoły zawodowe.

Dodatkowo swoją działalność na tym terenie prowadzą publiczne i niepubliczne szkoły dla dorosłych, które kształcą zarówno w kierunkach ogólnych jak i zawodowych.

Struktura zawodowa absolwentów

Poniższa tabela zawiera dane na temat liczby absolwentów, którzy ukończyli szkołę na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego oraz przewidywanej liczby absolwentów w 2009 roku.

Tabela 24. Absolwenci uczelni i szkół Powiatu Skierniewickiego i Powiatu Miasto Skierniewice w latach 2008 – 2009

* Na podstawie materiału RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE SKIERNIEWICKIM I POWIECIE – MIASTO SKIERNIEWICE ZA 2008 R. część I i II (opracowanie Irena Wieprzkowicz, Jolanta Krysiak, Anna Lewandowska) <http://www.pupskierniewice.pl/obserwatorium/RANKING%202008%20cz.II.pdf>

Poziom wykształcenia	Absolwenci w 2008 roku	Absolwenci w 2009 roku (prognoza)
Wyższe zawodowe	594	805
Średnie zawodowe	507	655
Średnie ogólnokształcące	613	620
Zawodowe	117	156
Ogółem	1 831	2 236

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Skierniewickim i Powiecie – Miasto Skierniewice za 2008 rok część II

W badanym roku ukończyło szkołę 1 831 absolwentów, tj. o 286 absolwentów więcej niż w roku 2007. Najwięcej spośród nich, podobnie jak w roku ubiegłym, uzyskało wykształcenie średnie ogólnokształcące – 613 osób. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba absolwentów liceów ogólnokształcących zmalała o 8,6%. Na drugim miejscu byli absolwenci szkół wyższych – 594 osoby. Ostatnie miejsce zajęli absolwenci szkół zawodowych – 117 osoby. Sytuacja w stosunku do poprzedniego roku, jeżeli chodzi o procent absolwentów kończących dany typ szkoły, nie uległa zmianie. Prognozy na rok 2009 przewidują, podobnie jak w roku ubiegłym, wzrost liczby absolwentów o 18,1 % (405 osób).

Poddając strukturę zawodową absolwentów szczegółowej analizie można zauważyć, że wśród osób z wykształceniem średnim zawodowym najczęściej absolwentów uzyskało zawód technik ekonomista (54 osoby), muzyk (39 osób), technik telekomunikacji (36 osób), technik ochrony środowiska (34 osoby) i technik logistyki (35 osób). Poniższa tabela obrazuje liczbę absolwentów w danych zawodach.

Tabela 25. Struktura zawodowa absolwentów, którzy uzyskali wykształcenie średnie zawodowe

Nazwa zawodu	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w 2008 roku	Przewidywani absolwenci w roku 2009
Technik ekonomista	54	68
Muzyk	39	20
Technik ochrony środowiska	36	41
Technik telekomunikacji	36	25
Technik logistyki	35	45
Technik informatyki	34	68
Technik mechanik	34	29
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	32	29
Inspektor Bezpieczeństwa i higieny pracy	29	19
Technik architektury krajobrazu	29	27
Technik budownictwa	24	27
Technik ochrony fizycznej osób i mienia	24	19
Technik ogrodnik	23	19
Technik hotelarstwa	23	30
Technik urządzeń sanitarnych	18	13
Technik handlowiec	15	20
Technik administracji	12	17
Kosmetyczka	10	25

Źródło: *Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Skierniewickim i Powiecie – Miasto Skierniewice za 2008 rok część II*

W roku 2008 w zawodach takich jak:

- ✓ organizator usług gastronomicznych,
- ✓ fryzjer
- ✓ biomasażysta
- ✓ technik rolnik
- ✓ technik agrobiznesu

żadna osoba nie ukończyła kształcenia, jednak z danych Systemu Informacji Oświatowej wynika, że na tych kierunkach przewidywani są absolwenci w roku następnym.

Jeżeli chodzi o osoby z wykształceniem zawodowym, najwięcej absolwentów uzyskało zawód mechanika samochodowego (30 osób), a na drugim miejscu ogrodnik – uprawa warzyw polowych (22 osoby). W porównaniu z rokiem poprzednim, kierunek ogrodnik cieszył się większym zainteresowaniem.

Poddając analizie absolwentów szkół wyższych zlokalizowanych na terenie miasta Skierniewice należy zauważyć, iż na pierwszym miejscu były to osoby kończące kierunki: nauki społeczne oraz gospodarka i prawo – 322 osoby. W grupie tej 168 osób ukończyło kierunki społeczne, a 164 osoby kierunki ekonomiczne i administracyjne. W porównaniu z ubiegłym rokiem popularność tych kierunków nie uległa zmianie. Na drugim miejscu z liczbą absolwentów 155, uplasowały się kierunki z grupy – rolnictwo.

Bardzo ważnym zagadnieniem w analizie sytuacji absolwentów jest zjawisko bezrobocia. Z danych Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że w ogólnej liczbie bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w 2008 roku było: 88 osób w mieście Skierniewice i 84 osoby w powiecie skierniewickim, co stanowi 3,7% wszystkich bezrobotnych, którzy zarejestrowali się w 2008 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skierniewicach.

Badając strukturę zawodową absolwentów zarejestrowanych w PUP Skierniewice można zauważyć, iż najwięcej osób, w przeciwieństwie do roku ubiegłego, zarejestrowało się z wykształceniem wyższym - 60 osób, na drugim miejscu ex aequo ze średnim ogólnokształcącym i średnim zawodowym – po 49 osób a na trzecim z wykształceniem zawodowym – 14 osób.

Należy jednak zauważyć, iż mimo, że najwięcej bezrobotnych absolwentów posiadało wykształcenie wyższe, to tylko 30 z nich ukończyło uczelnie na terenie Skierniewic. Pozostałe osoby to absolwenci szkół wyższych z terenu Warszawy, Łodzi i Łowicza. Ta sama reguła dotyczy osób z pozostałym poziomem wykształcenia.

Analiza bezrobocia według zawodów (grup zawodów)

W roku 2008 na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach nastąpił spadek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych, przy czym sytuacja ta uległa zmianie w ostatnim kwartale, w którym nastąpił nieznaczny wzrost bezrobocia w mieście i powiecie. Na koniec 2008 roku w urzędzie zarejestrowanych było 1 896 osób, w tym: w mieście 1 201 i 695 osób w powiecie. Poniższa tabela przedstawia analizę bezrobocia w 2008 roku.

Tabela 26. Poziom bezrobocia w 2008 według miesięcy i płci

Miesiąc	Ogółem	Kobiet
styczeń	2 590	1 418

luty	2 471	1 343
marzec	2 282	1 220
kwiecień	3 070	1 444
maj	2 052	1 198
czerwiec	1 942	1 132
lipiec	1 932	1 137
sierpień	1 846	1 102
wrzesień	1 767	1 036
październik	1 701	1 016
listopad	1 756	1 016
grudzień	1 896	1 096

Źródło: Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Skierniewickim i Powiecie – Miasto Skierniewice za 2008 rok część II

Stopa bezrobocia dla powiatu grodzkiego na dzień 31.12.2008r. kształtowała się na poziomie 6,2 %, a dla powiatu ziemskiego 5,2%. Dla województwa łódzkiego wskaźnik ten wynosił 9,2 %.

Osoby posiadające najniższe kwalifikacje oraz te, które ukończyły szkoły policealne i średnie zawodowe są najliczniejszą grupą zarejestrowanych bezrobotnych. Na koniec grudnia 2008r. było 546 osób z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym. Następną grupą pod względem liczebności stanowiły osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym – 465. Najmniej liczną grupą stanowiły osoby z wykształceniem wyższym – 211. Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż w ostatnich latach obserwuje się znaczny wzrost osób z wyższym wykształceniem: w 2005 roku stanowili oni 8,5% w stosunku do ogółu zarejestrowanych, w 2006r. – 10% ,w roku 2007 nastąpił nieznaczny spadek – 9,7%, zaś w 2008r. poziom osiągnął 11,1%.

Analiza ofert pracy według zawodów (grup zawodów)

Mając na uwadze sytuacje poszczególnych grup zawodowych na rynku pracy można nie tylko analizować liczbę bezrobotnych, ale także liczbę zgłoszonych ofert pracy, które przedstawiają zapotrzebowanie na dany zawód lub specjalność. Powiatowy Urząd Pracy w Skierniewicach w 2008 roku posiadał 1 793 oferty pracy, z czego 1 464 były zgłoszone z terenu miasta Skierniewice i 320 ofert z terenu powiatu skierniewickiego.

Oferty pracy według zawodów

Analizując pozyskanie ofert pracy w 2008 roku, według poszukiwanych kwalifikacji zawodowych można wywnioskować, że największe zapotrzebowanie pracodawców dotyczyło sprzedawców (522107) – 147 ofert. Na drugim i trzecim miejscu znalazły się odpowiednio propozycje pracy jako pracownik biurowy (419101) – 128 ofert oraz pracownik administracyjny (343101) - 101. Liczby te wynikają przede wszystkim z faktu, iż brane były pod uwagę oferty w ramach subsydiowanych miejsc pracy, tzn. są to oferty w ramach stażu oraz przygotowania zawodowego współfinansowanych z Funduszu Pracy.

Struktura ofert pracy według grup zawodów

Kolejnym etapem w analizie rynku pracy w mieście Skierniewice i w powiecie skierniewickim pod względem ilości ofert pracy jest liczba przypadających ofert dla przedstawicieli grup dużych (kod 2-cyfrowych) oraz grup elementarnych (kod 4 cyfrowy).

W Mieście Skierniewice największa ilość zgłoszonych ofert była skierowana do grupy – pracownicy pozostałych specjalności (10,72%). Dotyczy to głównie pracowników administracji, sekretarzy i pokrewnych (5,05%). Znalazły się też grupy elementarne, w których nie występowało zapotrzebowanie na pracowników, były to grupy: organizatorzy turystyki i pokrewni oraz

zaopatrzeniowcy. Na kolejnych miejscach sklasyfikowały się odpowiednio zwody: pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (9,77%) oraz pracownicy obsługi biurowej (9,36%).

Analizując powiat skierniewicki można wyciągnąć wnioski, że największe zapotrzebowanie było na pracowników obsługi biurowej (18,23%). Powodem tak wysokiego wskaźnika jest przede wszystkim, wspomniany już fakt możliwości zatrudnienia subsydiowanego. Na następnym miejscu znalazły się propozycje pracy dla pracowników przy pracach prostych w handlu i usługach (15,5%), natomiast na miejscu trzecim znajduje się grupa pracowników pozostałych specjalności (10,64%).

Podczas analizy struktury ofert pracy według zawodów pojawiły się również grupy, w których nie zarejestrowano żadnej oferty pracy. Są to m.in.: rolnicy, robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni, operatorzy i monterzy maszyn, rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby.

W mieście Skierniewice, do zawodów deficytowych, należą zawody: kierowca samochodu osobowego, sekretarka, monter wyrobów z tworzyw sztucznych oraz robotnik magazynowy natomiast w powiecie skierniewickim będą to: pracownik biurowy, pracownik administracyjny oraz nauczyciel języka obcego.

W grupie zawodów deficytowych znalazły się także takie zawody, w których pojawiło się więcej ofert pracy niż zarejestrowanych bezrobotnych. Do takich specjalności należy zaliczyć w mieście Skierniewice m. in. zawody: kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowany, projektant systemów komputerowych, inżynier budownictwa – budownictwo ogólne, inżynier budowy dróg, pozostali lekarze, nauczyciel muzyki, wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych, specjalista ds. kadr, diagnosta samochodowy. Biorąc pod uwagę powiat skierniewicki są to zawody m. in.: nauczyciel geografii, geograf, specjalista do spraw ubezpieczeń majątkowych i osobowych, laborant budowlany, instruktor nauki jazdy, sekretarka, kurier, zbrojarz, cieśla.

Do zawodów nadwyżkowych czyli takich, w których występuje największe bezrobocie w mieście Skierniewice, można zaliczyć: stolarz meblowy, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym szwaczka, fryzjer damski, kucharz, ogrodnik – uprawa roślin ozdobnych. W powiecie natomiast: mechanik maszyn i urządzeń do obróbki metali, księgarz, szwaczka, sprzedawca.

Analizowane są również zawody w tzw. równowadze czyli takie w której wystąpiła równowaga pomiędzy ofertami pracy, a osobami zarejestrowanymi w tym samym zawodzie. W mieście należą do nich m.in.: specjalista ds. projektów/programów unijnych, grafik komputerowy, masażysta (technik masażysta), technik weterynarii, przedstawiciel handlowy, sekretarka medyczna, opiekun w domu pomocy medycznej, dyspozytor transportu samochodowego, monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, palacz pieców zwykłych. Jeśli chodzi o powiat to są to zawody m. in.: specjalista ochrony środowiska, nauczyciel przedszkola, technik drogownictwa, przedstawiciel handlowy, pracownik ochrony mienia i osób, dekarz, kierowca operator wózków jezdniowych,

Wnioski

Analiza danych statystycznych dotyczących zawodów deficytowych i nadwyżkowych prowadzi do następujących konkluzji:

🚧 Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby posiadające wykształcenie podstawowe i gimnazjalne, czyli osoby posiadające niskie kwalifikacje lub nie posiadające ich w ogóle. Problem ze znalezieniem pracy przez nich może leżeć właśnie w braku kwalifikacji oraz motywacji do podjęcia pracy i wymaganiach jakie stawiają same osoby bezrobotne swoim przyszłym pracodawcom. W wyniku odpływu pracowników do krajów Unii Europejskiej pracodawcy poszukujący pracowników obniżyli swoje wymagania, co do kwalifikacji kandydatów. Jednak mimo to wiele osób bezrobotnych nie podejmuje zatrudniania ze względu na zbyt wygórowane wymagania dotyczące zarobków. Wiele

osób bezrobotnych również ze względu na różnorodność ofert pracy i niskie wymagania kwalifikacyjne podejmuje zatrudnienie niezgodne z ich wykształceniem i kwalifikacjami.

✚ Analiza struktury bezrobocia w dużych grupach zawodów wykazała, iż najwięcej bezrobotnych zalicza się do grupy zawodów określanej jako robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń. Są to zawody takie jak ślusarze, mechanicy pojazdów samochodowych i mechanicy - monterzy maszyn i urządzeń. Osoby z takimi zawodami zwykle po zakończonej edukacji nie podejmowały pracy w zawodzie wyuczonym, nie podnosiły swoich kwalifikacji i przez to zmniejszyły swoje szanse na uzyskanie zatrudnienia. Bezrobotni z takim właśnie wykształceniem stanowią większość zarejestrowanych. Grupa ta stanowi 13,9% wszystkich bezrobotnych w mieście Skierniewice, w powiecie natomiast 17,05%.

✚ Analiza szczegółowa elementarnych grup zawodowych wykazała, iż największe bezrobocie zarówno w mieście jak i w powiecie występuje w zawodzie sprzedawcy i jest to 4,1% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Również duża ilość ofert jakie napływają do urzędu pracy to w tym zawodzie. W 2008 roku było to 147 ofert pracy. Jednak osoby z tym wykształceniem zwykle nie podejmują zatrudnienia w wyuczonym zawodzie ze względu na, w ich mniemaniu, mało atrakcyjne zarobki proponowane przez pracodawców. Kolejnym powodem jest niedogodny, zmianowy system pracy, a wiele osób posiadających właśnie takie kwalifikacje, to młode kobiety wychowujące małe dzieci, które nie zawsze mogą lub nie chcą zostawiać ich pod opieką osób trzecich.

✚ Najwięcej ofert pracy stanowią oferty kierowane do grup - pracownicy obsługi biurowej oraz robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie. Warto zauważyć, że w przypadku miejsc pracy biurowej są to w dużej mierze oferty w ramach stażu, przygotowania zawodowego i prac interwencyjnych (form finansowanych z Funduszu Pracy). Dlatego też zaproponowane wskaźniki i miary wymagają ostrożnej interpretacji.

✚ Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych wykazał, iż zawodami deficytowymi na terenie działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach są operatorzy maszyn urządzeń wydobywczych, kierownicy i operatorzy pojazdów oraz pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klienta. W powiecie zaś pracownicy przy pracach prostych, handlu i usługach oraz operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych m.in. ogrodnicy pozostali specjaliści i średni personel techniczny zarówno w przypadku miasta jak i powiatu.

✚ Z analizy wynika również, iż w dyspozycji urzędu pozostają oferty pracy, których nie ma możliwości zrealizowania. Powodem trudności w realizacji ofert pracy są najczęściej: zbyt duża przerwa w zatrudnieniu, wiek, problemy zdrowotne, a także brak dyspozycyjności i chęci do pracy osób bezrobotnych pomimo tego, iż w ewidencji urzędu figurują osoby o wskazanych kwalifikacjach.

III OPIS I ANALIZA WYNIKÓW BADANIA

3. 1. BADANIE PRZEDSIĘBIORSTW

Badanie opinii przedsiębiorców stanowi realizację celu głównego, jakim jest diagnoza sytuacji na rynku pracy w Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice w segmencie zapisanym jako cele szczegółowe:

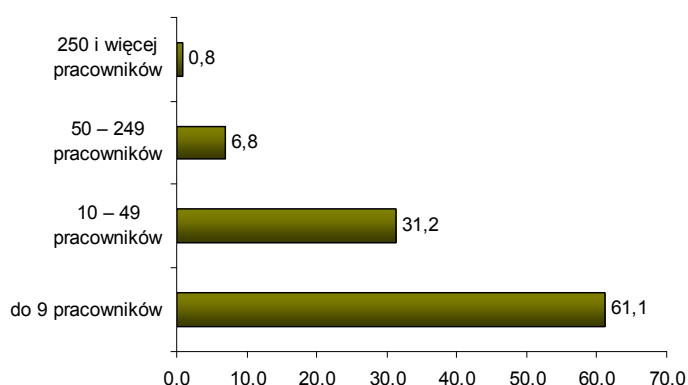
- prognoza zatrudnienia,
- rozpoznanie oczekiwań pracodawców odnośnie pożądanych kwalifikacji i umiejętności pracowniczych (stworzenie listy zawodów poszukiwanych w regionie),
- rozpoznanie potrzeb pracodawców w zakresie różnych form wsparcia proponowanych przez PUP,
- oczekiwania pracodawców wobec szkolnictwa zawodowego.

Zgodnie z opisaną wcześniej triangulacją metodologiczną, polegającą na wykorzystaniu w toku badań różnych metod, technik oraz źródeł zastosowano badania ilościowe na próbie reprezentatywnej przedstawicieli przedsiębiorstw – wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo (CATI) dotyczące stosowanej polityki zatrudnienia oraz planów na przyszłość w tym zakresie w powiązaniu z oceną sytuacji gospodarczej. Ważnym elementem badania była identyfikacja kontaktów jakie przedsiębiorcy nawiązują z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach oraz jednostkami szkolnictwa zawodowego.

Charakterystyka podmiotów biorących udział w badaniu.

Wywiady telefoniczne przeprowadzono z przedstawicielami 365 podmiotów wylosowanych warstwowo według kryteriów opisanych w części metodologicznej raportu, dzięki czemu struktura próby odpowiada rzeczywistej strukturze podmiotów w powiecie braniewskim.

Rysunek 6. Struktura badanych podmiotów według liczby zatrudnionych

Źródło: badania własne

Dominującą pozycję zajmują podmioty gospodarcze typu mikro zatrudniające do 9 osób, następnie małe zatrudniające od 10 do 49 pracowników, firmy średnie (50 – 249 zatrudnionych) stanowią stosunkowo niewielki odsetek przebadanych jednostek, podobnie jak firmy większe zatrudniające powyżej 250 pracowników.

Łącznie w przebadanych firmach zatrudnionych jest 4 565 osób, to jest 29,0% w stosunku do ogólnej liczby pracujących w Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice wynoszącej 15 744 osoby. Struktura próby reprezentatywnej podmiotów rynku pracy odpowiada strukturze zatrudnienia w obu analizowanych powiatach.

✚ Respondentami którzy wyrazili zgodę na przeprowadzenie wywiadów byli, przede wszystkim, właściciele jednostek lub osoby zarządzające:

Tabela 27. Struktura próby według stanowisko zajmowanego przez respondenta.

Zajmowane stanowisko respondenta	Udział procentowy
właściciel/ka (także współmałżonek)	63,0
prezes/dyrektor/członek zarządu	13,2
osoba prowadząca sprawy kadrowe	10,1
osoba upoważniona przez kierownictwo firmy	10,1
główny księgowy	3,0
odmowa odpowiedzi	0,5

Źródło: badania własne

Niezależnie od pełnionych funkcji respondenci posiadali odpowiednią wiedzę w zakresie sytuacji bieżącej firmy oraz planowanych działań.

✚ Najliczniej w badaniu reprezentowana była sekcja: Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – 29,2% podmiotów, następnie: Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 16,3% oraz Przetwórstwo przemysłowe – 11,3%. Istotną rolę wśród pracodawców powiatu pełnią jednostki nie będące przedsiębiorstwami, a wśród nich należące do sekcji Edukacja reprezentowana przez 12,4% podmiotów. Szczegółową strukturę próby w wyrazie procentowym przedstawiono na wykresie.

Tabela 28. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji PKD.

Główna dziedzina działalności firmy	Udział procentowy
OGÓLEM (liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie)	100,0
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	29,2
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	16,3
Edukacja	12,4
Przetwórstwo przemysłowe	11,3
Budownictwo	8,5
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechnie ubezpieczenia zdrowotne	3,6
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	3,3
Ochrona zdrowotna i pomoc społeczna	3,3
Roľnictwo, łowiectwo i leśnictwo	3,0
Hotele i restauracje	3,0

Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	2,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	1,7
Pośrednictwo finansowe	0,6
inna działalność	2,8

Źródło: badania własne

📊 Główny rodzaj działalności firmy to najczęściej usługi – 52,1% oraz handel – 22,5%. Szczegóły przedstawia tabela.

Tabela 29. Struktura próby według rodzaju prowadzonej działalności

Rodzaj działalność firmy	Udział procentowy
usługowa	52,1
handlowa	22,5
produkcyjna	8,5
usługowo – produkcyjna	6,6
edukacyjna	4,7
usługowo - handlowa	3,0
inna	2,7
Ogółem	100,0

Źródło: badania własne

📊 Badanie zostało przeprowadzone wśród przedstawicieli jednostek o zróżnicowanej formie prawnej. Wśród respondentów dominowały osoby fizyczna prowadzące działalność gospodarczą – 63,0%, przedstawiciele fundacji – 17,0% oraz osoby reprezentujące spółki prawa handlowego – 10,6%. Struktura tej cechy w próbie przedstawiono w tabeli.

Tabela 30. Struktura próby według formy prawnej

Forma prawna przedsiębiorstwa	Udział procentowy
Ogółem	100,0
osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą	63,0
fundacja	17,0
spółka handlowa	10,6
administracja publiczna	4,1
stowarzyszenie i organizacja społeczna	3,0
spółka cywilna	1,4
inna, jaka?	0,6
spółdzielnia	0,3

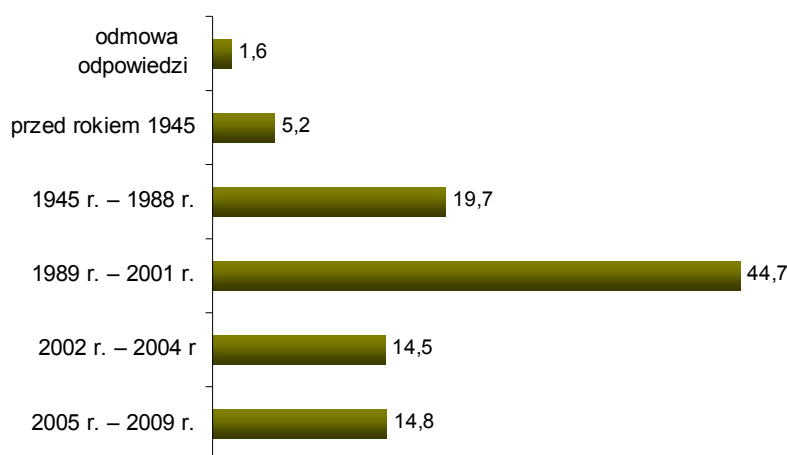
Źródło: badania własne

📊 Najwięcej badanych jednostek – blisko połowa – powstało w pierwszym okresie transformacji ustrojowej, pomiędzy rokiem 1989 a 2001. W latach 2002 – 2009 powstała łącznie prawie jedna

trzecia firm. Oznacza to, że przeważająca większość (74,0%) działań gospodarczych inicjowana była w warunkach gospodarki rynkowej. Nie ma jednak statystycznej zależności pomiędzy okresem powstania firmy a przystąpieniem do Unii Europejskiej.

Kolejna grupa, obejmująca jedną piątą badanych, to jednostki powstałe i działające jeszcze przed rokiem 1989, głównie z sekcji PKD obejmujących administrację, edukację i ochronę zdrowia, to jest podmioty zasilane z finansów publicznych.

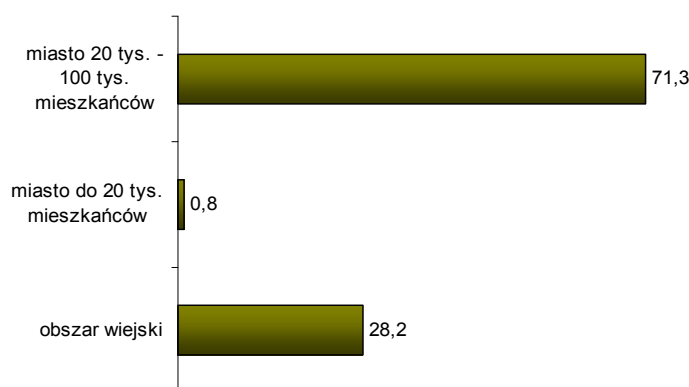
Rysunek 7. Struktura próby według okresu rozpoczęcia działalności

Źródło: badania własne

Blisko trzy czwarte (72,1%) badanych podmiotów posiada swoje główne siedziby w miastach, z tego 71,3% w mieście liczącym powyżej 20 tys. mieszkańców. 28,2% podmiotów posiada siedziby położone na obszarach wiejskich.

Rysunek 8. Struktura próby według położenia głównej siedziby przedsiębiorstwa.

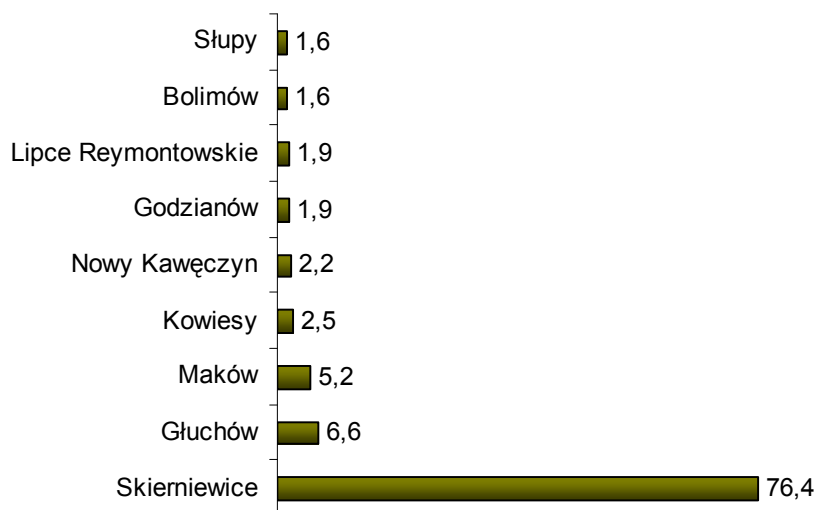

Źródło: badania własne

Działalność gospodarcza pod względem przestrzennym Strukturaa się nierównomiernie:

głównym ośrodkiem jest miasto Skierniewice, stanowiące ponad trzy czwarte (76,4%) terenu powiatu, na którym zlokalizowana jest produkcja oraz usługi.

Rysunek 9. Struktura próby według gmin, w których prowadzona jest działalność.

Źródło: badania własne

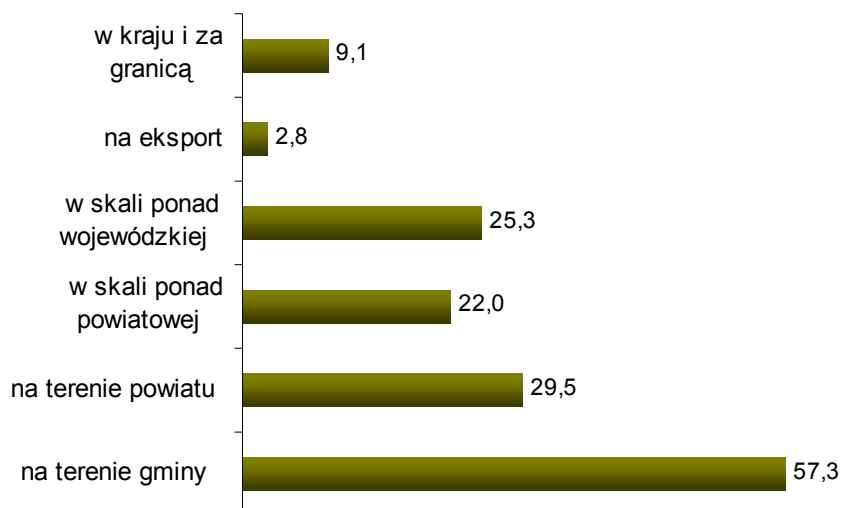
Taki układ przestrzenny podmiotów działających na rynku pracy generuje liczne problemy związane z zatrudnieniem a także aktywizacją bezrobotnych, tym większe, iż istniejący niesprawny system komunikacji zbiorowej w znacznym stopniu ogranicza mobilność potencjalnych zasobów pracy.

✚ Struktura odpowiedzi na pytanie: *4. Jakiego rodzaju produkty (towary lub usługi) oferuje Państwa firma? (proszę wpisać główne produkty lub usługi w kolejności wg wielkości dochodu ze sprzedaży)* wskazuje na wysokie zróżnicowanie działalności badanych podmiotów. Ze względu na wielość wskazań stosowna tabela zapisana na 7 stronach została przeniesiona do załącznika.

Różnorodność produktów i usług wykonywanych przez badane firmy wskazuje na trudności w kształceniu kadr oraz problemy związane z dostosowaniem kwalifikacji do potrzeb przedsiębiorców na które napotkają zarówno jednostki systemu edukacji zawodowej jak i służby zatrudnienia.

✚ Większość – 57,3% produktów (towarów i usług) sprzedawana jest na terenie gminy, w której zlokalizowane zostało przedsiębiorstwo. Sprzedaż na terenie powiatu wynosi 29,5% a podobne wielkości odnoszą się do sprzedaży na terenie województwa (22,0%) oraz na terenie kraju (25,3%). Sprzedaż w kraju i za granicę deklaruje stosunkowo niewiele, bo 9,1% a eksport tylko 2,8% firm.

Rysunek 10. Struktura geograficzna sprzedaży produktów*

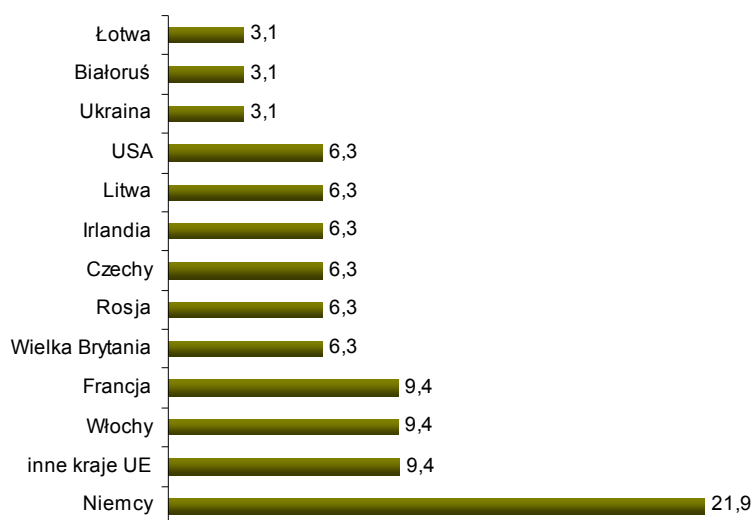

*suma wskazań większa niż 100%, ponieważ możliwe było więcej niż jedno wskazanie

Źródło: badania własne

Wśród krajów, do których kierowany jest eksport dominują Niemcy (21,9% wskazań eksporterów). Pozostałe kraje wyszczególnione są na wykresie:

Rysunek 11. Struktura geograficzna sprzedaży produktów według krajów docelowych

Źródło: badania własne

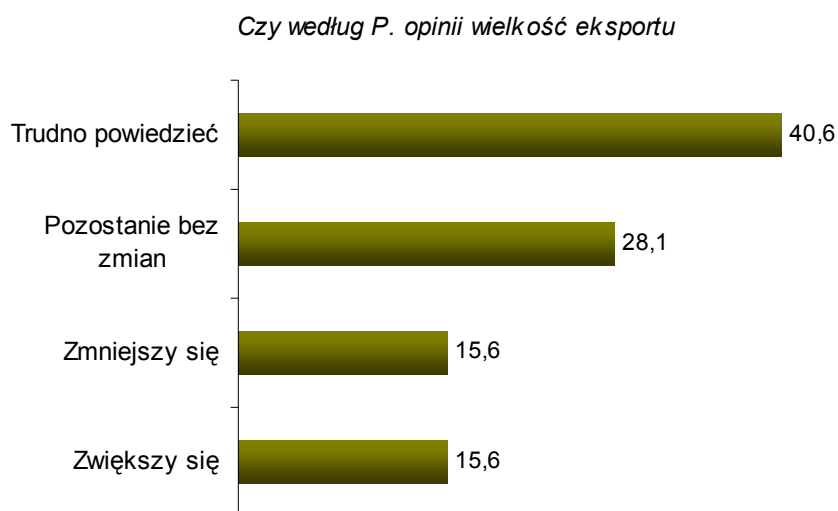
Do innych krajów Unii Europejskiej należą, pojedynczo wymieniane: Węgry, Dania, Hiszpania i Łotwa.

Sytuacja rynkowa podmiotów w opiniach respondentów.

W badaniu kondycji podmiotów funkcjonujących na rynku pracy w Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice zastosowano metodologię zbliżoną do badań koniunktury gospodarczej. Według publikacji Głównego Urzędu Statystycznego – strona internetowa: (http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_badanie_koniunktury_gospodarczej.): „Metodologia badań koniunktury prowadzonych z wykorzystaniem testu koniunktury polega na zbieraniu opinii przedsiębiorców na temat bieżącej i przyszłej sytuacji kierowanych przez nich przedsiębiorstw w zakresie takich elementów prowadzonej działalności gospodarczej jak portfel zamówień, produkcja, sytuacja finansowa, zatrudnienie, ceny, działalność inwestycyjna, napotykanne bariery. Udzielając odpowiedzi na ankiety koniunktury, respondenci powinni opierać się na swych ogólnych odczuciach dotyczących bieżącej sytuacji przedsiębiorstwa i przewidywanych możliwości jego rozwoju, bez odwoływania się do zapisów księgowych.”

✚ Pierwsze pytanie z serii opisującej koniunkturę gospodarczą w skali lokalnej nawiązywało do działalności eksportowej i skierowane było do respondentów taką działalność deklarujących.

Rysunek 12. Prognoza eksportowa krótkoterminowa w opiniach respondentów eksporterów

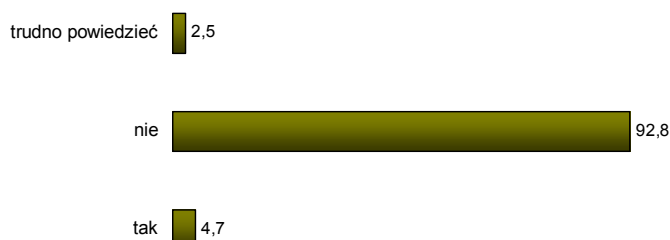
Źródło: badania własne

Większość badanych (40,6%) wykazuje raczej niepewność wyrażoną w opinii „trudno powiedzieć”, co wydaje się zrozumiałe ze względu na brak twardych informacji odnoszących się do prognozy sytuacji gospodarczej w krajach partnerskich. Jednak spory odsetek (28,1%) przedsiębiorców wygłasza opinie ostrożnie optymistyczne: wielkość eksportu pozostanie bez zmian lub zdecydowanie optymistyczne: wielkość eksportu się zwiększy (15,6%). Gorsze perspektywy eksportowe dostrzegane są także przez 15,6% firm.

Kolejne pytanie o zamiary eksportowe zadano respondentom, którzy swoją działalność prowadzili dotychczas na terenie kraju. Jeżeli przyjąć zamiar rozszerzenia obszaru za wskaźnik optymizmu to wykazuje go.

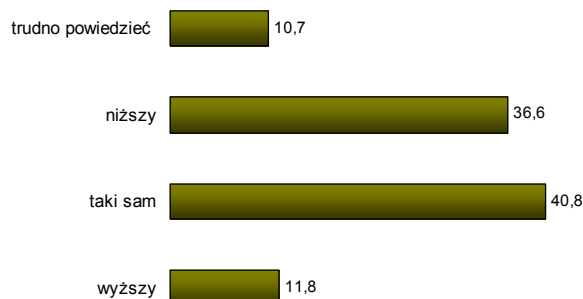
Rysunek 13. Plany eksportowe w opiniach respondentów

Czy firma zamierza w okresie 6 mies. eksportować towary lub usługi

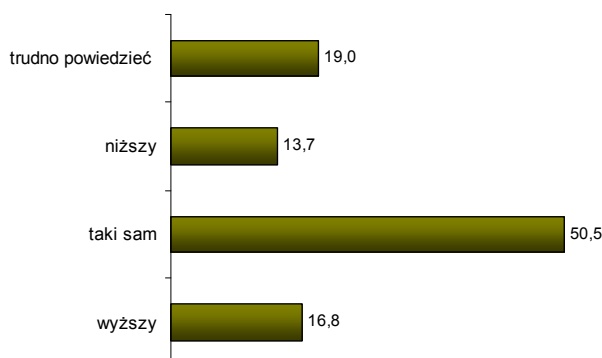
✚ Dwa następne pytania odnoszą się bezpośrednio do oceny sytuacji rynkowej firmy w odniesieniu do roku ubiegłego oraz prognozy na rok przyszły.

Rysunek 14. Rysunek Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy Pana/i zdaniem popyt na usługi/produkty Pana/i firmy w odniesieniu do analogicznego okresu z poprzedniego roku jest:

Źródło: badania własne

Rysunek 15. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jaki Pana/i zdaniem będzie popyt na usługi/produkty Pana/i firmy w analogicznym okresie przyszłego roku (zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

Źródło: badania własne

Jeżeli wziąć pod uwagę niewątpliwie trudne warunki gospodarcze, w jakich firmy funkcjonowały w okresie ostatnich 11 – 12 miesięcy, opinie przedsiębiorców można uznać za w miarę optymistyczne:

- ✓ ocena zasłóści uwzględnia realia: spadek popytu stwierdza 36,6% respondentów a utrzymanie poziomu 40,8%; wzrost popytu odnotowało zaledwie 11,8% badanych,
- ✓ prognoza wskazuje na wzrost optymizmu: spadek popytu przewiduje już tylko 13,7% respondentów, utrzymanie poziomu więcej, bo 50,5% a możliwość wzrostu popytu widzi 16,8% badanych,
- ✓ odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” jest wyższy o 8,3 punktu procentowego w odniesieniu do przewidywań, co wydaje się zrozumiałe.

Poprawa nastrojów jest zatem widoczna, co może okazać się w pewnym okresie czasu dobrym prognozykiem zahamowania wzrostu bezrobocia a nawet stopniowego wzrostu zatrudnienia.

Barьеры wzrostu w opiniach pracodawców

Respondenci wskazali średnio na dwa rodzaje przyczyn ograniczające rozwój firmy. Blisko jedna trzecia z nich stwierdza, iż nie dostrzega barьер ograniczających. Wypowiedzi pozostałych przedstawiono w tabeli.

Rysunek 16. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jakie barьеры ograniczają rozwój Pani/Pana firmy?

Wyszczególnienie	Udział procentowy*
Ogółem (liczba wskazań)	
konkurencja krajowa	32,4
małe dochody potencjalnych klientów	20,3
system podatkowy	13,7
koszty surowców i materiałów	10,9
koszty robocizny	9,6
nieodpowiednia powierzchnia pomieszczeń firmy	5,8
konkurencja zagraniczna	4,7
brak własnego kapitału	4,6
niewystarczające kwalifikacje pracowników	3,3
małe wsparcie władz samorządowych dla firm	2,7
słaby popyt	2,2
przestarzałe wyposażenie i urządzenia firmy	2,2
za mała promocja gospodarcza gminy i powiatu	2,2
brak organizacji wspierających firmy	2,2
złe prawo	1,4
małe wsparcie władz państwowych dla firm	1,4
brak terenów pod działalność gospodarczą	1,1
kryzys	0,8
drogi kredyt obrotowy i inwestycyjny	0,5
niewystarczająca infrastruktura techniczna na terenie gminy	0,5
niskie ceny	0,5
działalność sezonowa	0,3
wiek, choroba	0,3
trudno powiedzieć	9,9

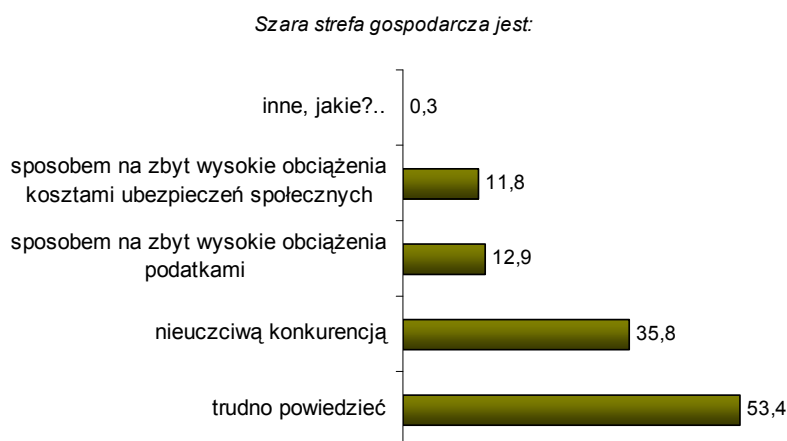
*suma większa niż 100% - możliwe było więcej niż jedno wskazanie

Źródło: badania własne

Blisko jedna trzecia badanych (32,4%) za najważniejszą przyczynę utrudniającą rozwój jest konkurencja krajowa. W następnej kolejności wymieniane są zbyt niskie dochody potencjalnych klientów – 20,3%, system podatkowy – 13,7% oraz koszty surowców i materiałów -10,9% a także koszty robocizny 9,6%. Pozostałe wskazania mają charakter rozproszony i nie znajdują potwierdzenia w wypowiedziach większości badanych. Można jednak zauważyć, iż wskazywane są wśród nich raczej trudności związane z działalnością firmy niż przyczyny zewnętrzne: zastrzeżenia w stosunku do władz samorządowych, organizacji i instytucji wspierających czy też instytucji finansowych oscylują wokół dwóch procent wskazań.

🚧 Funkcjonowanie szarej strefy nie budzi większych emocji wśród badanych przedsiębiorców i – jak można przypuszczać – nie jest postrzegane jako szczególne zagrożenie dla interesów firmy.

Rysunek 17. Opinie respondentów o podmiotach działających w „szarej strefie”.

Źródło: badania własne

Ponad połowa respondentów (53,4%) nie ma zdania w tej materii, łącznie jedna czwarta 24,7% wskazuje na przyczyny nielegalnych działań stwierdzając, że jest sposobem na zbyt wysokie obciążenia podatkami lub sposobem na zbyt wysokie obciążenia kosztami ubezpieczeń społecznych. Niewiele ponad jedna trzecia (35,8%) wybiera negatywną opinię: szara strefa jest nieuczciwą konkurencją.

Respondenci w większości nie podejmują się oceny skali zjawiska, to jest procentowego udziału niewykazywanych dochodów firm w powiecie; próbę podjęło zaledwie 9,1% z całej populacji badanej. Fakt ten potwierdza niewielkie zainteresowanie przedsiębiorców problemem. Szacunki wahały się od 7 do 60 procent, najwięcej zwolenników miała opcja pięćdziesięciu procentowa.

Problemy zatrudnienia w badanych podmiotach

W tej części raportu zostały przedstawione informacje dotyczące struktury zatrudnienia według nawiązanego stosunku pracy oraz wykształcenia oraz opinie pracodawców dotyczące:

- ✓ zmian w liczbie zatrudnionych oraz przyczynach zmian,
- ✓ planowanych zmian w zatrudnieniu,

- ✓ wolnych miejsc pracy,
- ✓ preferencji w zakresie kompetencji kandydatów do pracy,
- ✓ problemów związanych z zatrudnieniem nowych pracowników,
- ✓ praktyk zawodowych,
- ✓ współpracy z instytucjami edukacyjnymi,
- ✓ współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach,
- ✓ organizowanych szkoleń,
- ✓ cech charakterystycznych pracowników w badanym zakładzie.

Struktura zatrudnienia według stosunku pracy i wykształcenia

Strukturę próby według nawiązanego stosunku pracy przedstawiono w tabeli.

Tabela 31. Struktura zatrudnienia w badanych podmiotach według wykształcenia

Wykształcenie	Udział procentowy
umowa o pracę	93,5
umowa zlecenie	5,1
umowa o dzieło	0,7
umowa ustna	0,7
Ogółem	100,0

Źródło: badania własne

Według informacji pracodawców przeważająca większość pracowników zatrudniona jest na podstawie umowy o pracę (93,5%), znacznie mniej na podstawie umowy zlecenia (5,1%). Umowy o dzieło oraz umowy ustne zawierane są w nielicznych przypadkach

Strukturę próby według poziomu wykształcenia przedstawiono w tabeli poniżej.

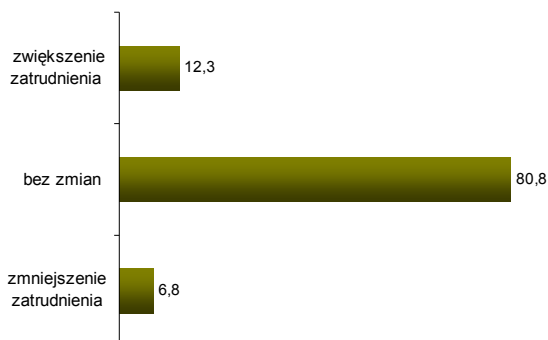
Tabela 32. Struktura zatrudnienia w badanych podmiotach według wykształcenia

Wykształcenie	Udział procentowy
wyższe	34,2
średnie	12,1
zawodowe	9,6
gimnazjalne i podstawowe	1,0
brak danych	43,1
Ogółem	100,0

Źródło: badania własne

Zmiany w liczbie zatrudnionych oraz przyczyny zmian w ostatnim okresie

Przeważająca większość pracodawców – 80,8% stwierdza, iż zatrudnienie w roku 2009 nie uległo zmianie. Zmniejszenie zatrudnienia było udziałem nielicznych firm – 6,8%, nieco więcej bo 12,3% zwiększyło w tym okresie zatrudnienie.

Źródło: badania własne

Deklaracje przedsiębiorców są zgodne z sytuacją na rynku pracy odnotowaną przez służby zatrudnienia – od lutego 2009 roku stopa bezrobocia uległa obniżeniu, szczególnie w Powiecie Skierniewickim i nieznacznie w Mieście Skierniewice.

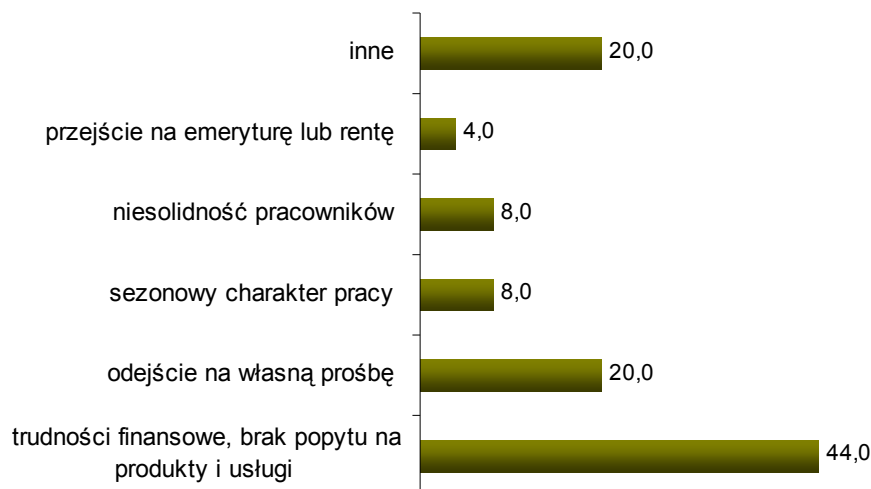
Tabela 33. Stopa bezrobocia w Powiecie Skierniewickim w Mieście Skierniewice (01 - 08 2009)

Powiat	01.2009	02.2009	03.2009	04.2009	05.2009	06.2009	07.2009	08.2009
skierniewicki	6,2%	6,7%	6,6%	6,2%	6,1%	6%	6%	6,1%
m. Skierniewice	7,2%	7,6%	7,8%	7,5%	7,6%	7,2%	7,5%	7,5%

Źródło: WUP Łódź

Jako główną przyczynę zwolnień respondenci podają najczęściej trudności finansowe oraz brak popytu na produkty i usługi, odejścia na własną prośbę zgłasza 20,0% badanych. Pozostałe powody zwolnień wymieniane są rzadziej. W kategorii „inne przyczyny” dominuje nieprzedłużenie okresu zatrudnienia przy umowie na czas określony.

Tabela 34. Przyczyny zmniejszenia zatrudnienia w 2009 roku według deklaracji respondentów

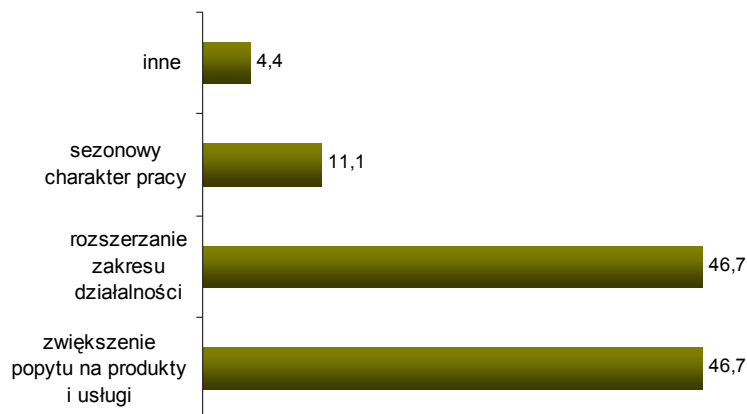

Źródło: badania własne

Z kolei, jako przyczyny zwiększenia zatrudnienia w analizowanym okresie najczęściej podawane jest:

- ✓ zwiększenie popytu na produkty i usługi,
- ✓ rozszerzenie zakresu działalności.

Tabela 35. Przyczyny zwiększenia zatrudnienia w 2009 roku według deklaracji respondentów.

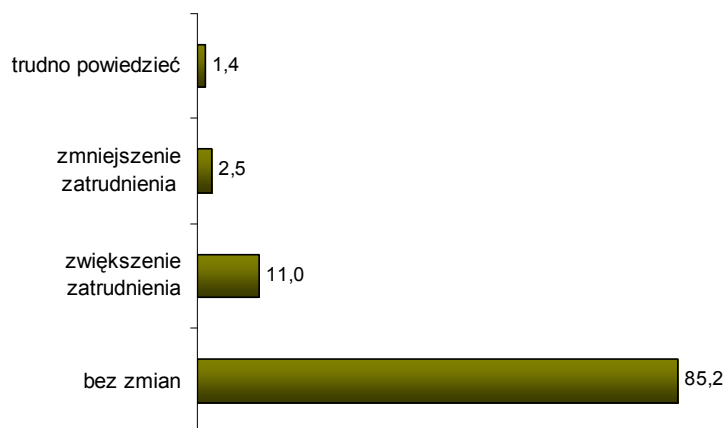
Źródło: badania własne

Analizując przyczyny zarówno zwiększenia, jak i zmniejszenia zatrudnienia należy zwrócić uwagę na fakt, iż w zbliżonych uwarunkowaniach gospodarczych o charakterze zewnętrznym jedne firmy popadają w kłopoty podczas gdy inne rozwijają działalność. Niestety ograniczone liczebności w obydwu grupach nie pozwalają na wychwycenie istotnych statystycznie korelacji ze specyficznymi cechami badanych podmiotów.

Planowane zmiany w zatrudnieniu w okresie najbliższych 12 miesięcy

Prognozę zatrudnienia przeprowadzono w oparciu o deklaracje pracodawców dotyczące planów w perspektywie średniookresowej oraz aktualnie wolnych miejsc pracy.

Rysunek 18. Plany zatrudnienia w okresie 12 miesięcy według deklaracji respondentów

Źródło: badania własne

Rozkład odpowiedzi potwierdza tezę o ostrożnie optymistycznych postawach przedsiębiorców – znaczna większość (85,2%) zamierza utrzymać zatrudnienie na dotychczasowym poziomie. Dobrze rokują deklaracje zwiększenia zatrudnienia (11,0%) przy niewielkim odsetku zamierzających zwalniać pracowników. Nie należy się jednak spodziewać, iż zatrudnienie w najbliższym okresie znacząco wzrośnie – oprócz zachowawczej polityki kadrowej wpływ na rynek pracy będą bowiem miały negatywne zjawiska sezonowe oraz trudne do przewidzenia zmiany w gospodarce krajowej i zagranicznej.

W odniesieniu do planów związanych z ograniczeniem zatrudnienia zapisano listę specjalności zawodowych zagrożonych zwolnieniem. Zastrzec należy, iż grupa przedsiębiorców deklarujących ograniczenie zatrudnienia jest stosunkowo niewielka, tak więc lista ma charakter orientacyjny a nie reprezentatywny.

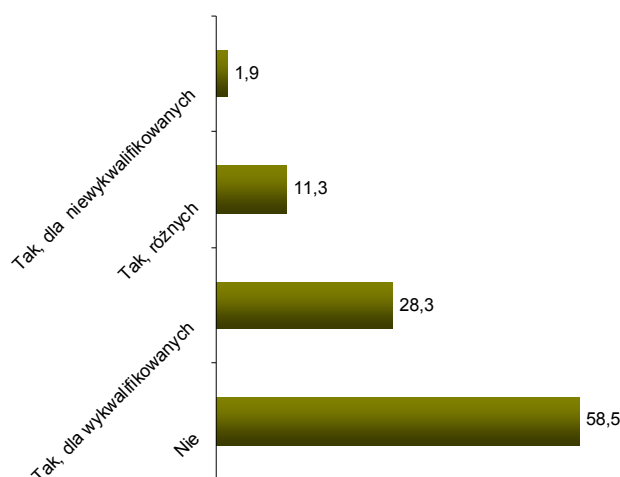
Rysunek 19. Lista zawodów podlegających redukcji zatrudnienia według deklaracji pracodawców

Czy w Pana/i firmie planuje się w okresie najbliższego roku zmniejszyć zatrudnienie pracowników w zawodach	Udział procentowy
nauczyciel / instruktor	4,4
handlowiec, sprzedawca	4,4
rolnik, ogrodnik, sadownik, leśnik i rybak	2,2
pracownik przy pracach prostych	2,2
fryzjer, kosmetyczka	2,2
opiekun nad osobami zależnymi	2,2
nie planuje się zmniejszenia liczby pracowników	80,0
trudno powiedzieć	4,4
OGÓLEM (respondenci, którzy odpowiedzieli na pytanie)	100,0

Źródło: badania własne

🚧 Odpowiedzi na pytanie o wolne miejsca pracy w firmie respondentów, których nie można zapełnić, przynoszą informacje o możliwościach zatrudnienia i jednocześnie wskazują na problemy związane ze znalezieniem osób odpowiadających wymaganiom firmy.

Rysunek 20. Struktura odpowiedzi na pytanie Czy w firmie występują obecnie wolne miejsca pracy, których nie można zapełnić?

Źródło: badania własne

W uzupełnieniu poprzednich informacji dotyczących poziomu kwalifikacji w tabeli poniżej przedstawiono listę zawodów poszukiwanych przez pracodawców.

Tabela 36. Lista zawodów poszukiwanych przez pracodawców

W jakich zawodach firma Pana/i ma największy problem z zatrudnieniem pracowników (wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi)	Udział procentowy
nie mam takich problemów	44,2
nie planuje się zwiększenia liczby pracowników	28,8
kierownik, specjalista	3,8
elektryk	3,8
krawcowa, szwaczka	3,8
murarz, dekarz, cieśla, pracownik przy pracach budowlanych	1,9
operator / monter maszyn i urządzeń	1,9
pracownik przy pracach prostych	1,9
handlowiec, sprzedawca	1,9
kierowca	1,9
trudno powiedzieć	1,9
OGÓLEM (respondenci, którzy odpowiedzieli na pytanie)	100,0

Źródło: badania własne

Ponieważ pytanie skierowane było wyłącznie do osób, które planują zmiany w zatrudnieniu liczebność tej grupy jest stosunkowo niewielka, co powoduje trudności z ekstrapolacją prognozy na

całą populację badaną. Mimo tych ograniczeń można stwierdzić, iż wolnych miejsc pracy jest niewiele – szacunkowo nie przekraczają jednego procenta zatrudnienia w próbie badawczej, a zapotrzebowanie dotyczy raczej pracowników wykwalifikowanych.

Tabela 37. Plany roczne w zakresie zatrudnienia według specjalności zawodowych

Czy w Pana/i firmie planuje się w okresie najbliższego roku zatrudnić pracowników w zawodach (proszę wskazać maksymalnie 2 odpowiedzi, proszę podać ile osób)	Udział procentowy
OGÓLEM (respondenci, którzy odpowiedzieli na pytanie)	100,0
pracownik biurowy	8,3
operator / monter maszyn i urządzeń	8,3
handlowiec, sprzedawca	8,3
murarz, dekarz, cieśla, pracownik przy pracach budowlanych	6,3
mechanik pojazdów samochodowych	6,3
pracownik przy pracach prostych	6,3
krawcowa, szwaczka	6,3
fryzjer, kosmetyczka	6,3
kierownik, specjalista	4,2
elektryk	4,2
stolarz	4,2
nauczyciel / instruktor	2,1
rolnik, ogrodnik, sadownik, leśnik i rybak	2,1
kierowca	2,1
kucharz	2,1
opiekun nad osobami zależnymi	2,1
technolog żywności	2,1
farmaceuta	2,1
kwiaciarka	2,1
lakiernik	2,1
menager	2,1
prawnik	2,1
serwisant	2,1
spawacz	2,1

Źródło: badania własne

Informacje zawarte w tabeli korespondują z poprzednio poczynionymi spostrzeżeniami: zapotrzebowanie na kwalifikacje jest bardzo zróżnicowane i rozproszone, a ponadto pracodawcy poszukują z reguły pracowników o sprecyzowanych umiejętnościach.

Preferencje pracodawców w zakresie kompetencji* pracowników

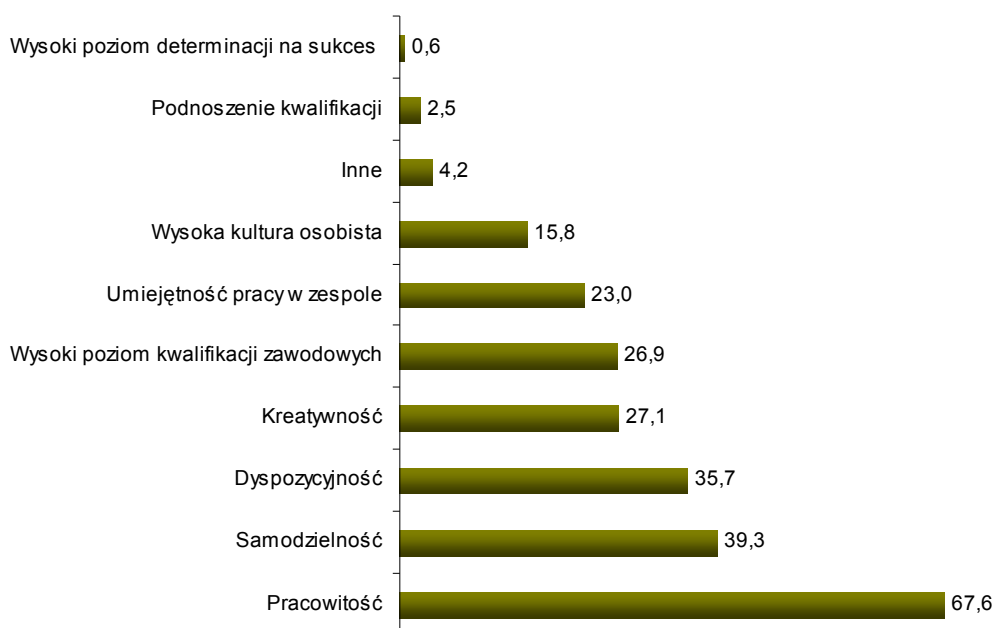
✚ Istotnym elementem badania było zdobycie wiedzy dotyczącej wymagań stawianych kandydatom do pracy oraz preferencji w zakresie kompetencji pracowniczych. Serię otwiera pytanie o najważniejsze cechy charakteryzujące pracowników macierzystej firmy respondenta.

* Kompetencje rozumiane jako suma wiedzy, umiejętności doświadczenia i cech osobowych pracownika (jego postaw, wartości, zdolności, motywacji i zainteresowań), które ujawniają się poprzez zachowania pracownika i są tych zachowań wyznacznikiem.

Z danych zapisanych na wykresie wynika, że większość, bo aż dwie trzecie respondentów w pierwszej kolejności zwracają uwagę na pracowitość. Samodzielność i kreatywność wskazywane są przez mniej więcej jedną trzecią, natomiast kreatywność, poziom kwalifikacji zawodowych oraz umiejętność pracy w zespole wskazuje jedna czwarta badanych.

Można domniemywać, iż pozytywnie oceniane cechy pracowników w kierowanym zespole oczekiwane będą również od kandydatów do pracy.

Tabela 38. Struktura odpowiedzi na pytanie: Proszę wybrać 3 cechy, które najlepiej charakteryzują pracowników Pana/Pani firmy:

Źródło: badania własne

✚ Oprócz cech dostrzeganych we własnym zespole pracowniczym respondenci przekazali opinie dotyczące preferowanych cech kompetencyjnych, jakie powinni posiadać kandydaci do pracy.

Proszę podać, jakie wymagania nie związane bezpośrednio z kwalifikacjami będą Państwo stawiali potencjalnym pracownikom na pierwsze z wymienionych stanowisk?	Udział procentowy
fachowość	33,3
odpowiedzialność	33,3
zaangażowanie w pracę	33,3
dyspozycyjność	27,1
komunikatywność	14,6
umiejętność pracy w zespole	12,5
mobilność	4,2
sprawność ruchowa	4,2
obsługa komputera	4,2
bardzo dobre warunki psycho – fizyczne	4,2

wiek do 35 lat	4,2
operatywność	2,1
wysoka kultura osobista	2,1
inne	4,2
trudno powiedzieć	25,0

Jedna trzecia (33,3%) respondentów najbardziej ceni fachowość, odpowiedzialność oraz zaangażowanie w pracę. Nieco mniej wskazuje również dyspozycyjność. Komunikatywność i umiejętność pracy w zespole wymienia odpowiednio 14,6% oraz 12,5% badanych. Pozostałe cechy wskazywane są bardzo rzadko.

Udział w organizacji praktyk zawodowych

Praktyki zawodowe pełnią bardzo ważną rolę w powiązaniu systemu edukacji zawodowej ze sferą gospodarki. Dobrze zorganizowane zapewniają uczniom kontakt z praktycznymi aspektami zawodu a pracodawcom umożliwiają kształtowanie procesu dydaktycznego odpowiednio do potrzeb. Procentowy udział (28,2%) badanych przedsiębiorców nie jest zbyt wysoki, należy jednak wziąć pod uwagę, iż większość z nich reprezentuje przedsiębiorstwa gospodarcze w małej lub nawet mikroskali, w których organizacja praktyk jest niemożliwa.

Rysunek 21. Udział i realizacja realizacji praktyk zawodowych

Źródło: badania własne

Większość, chociaż niezbyt wielka (56,3%), przyjmuje uczniów na praktyki raczej sporadycznie i na skutek indywidualnych inicjatyw uczniów, pozostali (55,4%) organizuje praktyki systematycznie i współpracując ze szkołami zawodowymi.

Współpraca firm z instytucjami edukacyjnymi

Przedsiębiorcy dość często zwracają uwagę na fakt, iż szkoły nie przygotowują absolwentów do wykonywania zawodu, natomiast ze szkół płyną sygnały o niechęci pracodawców do współpracy w zakresie organizacji praktyk, wymiany informacji czy też w zmianach programowych. Tymczasem bez ścisłego a nawet instytucjonalnego powiązania jednostek szkolnych z podmiotami gospodarczymi niemożliwe jest prawidłowe kształtowanie procesów edukacji zawodowej.

✚ W tej części badania zostaną przedstawione opinie oraz zachowania przedsiębiorców a wyniki zostaną skonfrontowane z opiniami przedstawicieli szkolnictwa zawodowego w drugim segmencie badawczym.

Rysunek 22. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy firma współpracuje ze szkołami przy określaniu zapotrzebowania na kwalifikacje zawodowe?

Źródło: badania własne

Tylko nieliczni respondenci wykazywali zainteresowanie przekazywaniem informacji do szkół o zapotrzebowaniu na potrzebne kwalifikacje zawodowe. Analogicznie przedstawiana się udział firm z wydarzeniami organizowanymi z inicjatywy placówek szkolnych lub instytucji rynku pracy.

Tabela 39. Uczestnictwo w imprezach i spotkaniach prozatrudnieniowych

Czy firma uczestniczy w przedsięwzięciach, których celem jest dotarcie do młodzieży uczącej się, jako przyszłych pracowników? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi):	Udział procentowy
OGÓLEM (liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie)	100,0
nie prowadzimy żadnych działań tego typu	88,7
targi pracy	3,9
bezpośrednie kontakty z kadrą instytucji edukacyjnych	3,6
spotkania z uczniami w szkole	3,0
w firmie organizowane są wycieczki dla uczniów	1,9
inne	1,1

Źródło: badania własne

Przeważająca większość przedsiębiorców nie uczestniczy w tego typu działaniach, co tłumaczyć można ograniczonymi planami zatrudnienia i brakiem poważnych problemów z naborem nowych pracowników. Niemniej jednak niedostatek kontaktów ze szkolnictwem zawodowym prowadzi w konsekwencji do obniżenia jakości wykształcenia absolwentów, a to z kolei utrudni w przyszłości pozyskanie w pełni wartościowych pracowników. Co zatem powoduje niechęć do współpracy i co sądzą na ten temat przedstawiciele firm?

Tabela 40. Przyczyny braku współpracy z instytucjami edukacyjnymi w opiniach przedsiębiorców

Co Pana(i) zdaniem zniechęca przedsiębiorców do współpracy z instytucjami edukacyjnymi? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi):	Udział procentowy
---	-------------------

obawa przed niepowodzeniem	34,9
brak środków finansowych	26,3
złe doświadczenia własne i innych	23,5
niski poziom kształcenia	8,9
brak zainteresowania ze strony szkół	7,8
brak czasu	7,8
brak oferty dostosowanej do potrzeb przedsiębiorców	7,8

Źródło: badania własne

Struktura odpowiedzi przedstawiona w tabeli wskazuje na trzy główne przyczyny: obawa przed niepowodzeniem, brak środków finansowych oraz złe doświadczenia innych. Jeżeli na stwierdzenia pracodawców popatrzyć w kontekście poszukiwania środków wzmacniających kontakty to widoczne jest, iż inicjatywy powinny wychodzić raczej ze strony szkół, bowiem tylko brak środków finansowych i brak czasu to przyczyny leżące po stronie przedsiębiorców.

Jednocześnie respondenci dostrzegają również inne sposoby poprawy sytuacji:

Tabela 41. Środki zachęcające przedsiębiorców do współpracy z instytucjami edukacyjnymi

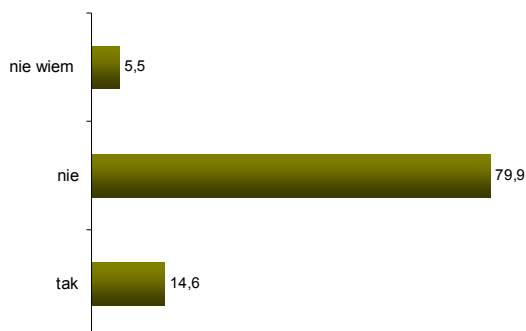
Co Pana(i) zdaniem może zachęcić przedsiębiorców do współpracy z instytucjami edukacyjnymi? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi):	Udział procentowy
zachęty finansowe (dotacje, podatki, inne)	56,5
konkurencja na rynku	20,8
szansa zwiększenia dochodu	17,2
poszukiwanie innowacyjnych technologii i metod pracy	5,8
kontrakty, które wskazywałyby na wzajemne korzyści	5,3
naciski środowiskowe – samorząd lokalny, organizacje biznesowe, lobby lokalne, pakty na rzecz zatrudnienia	1,4
trudno powiedzieć	8,6

Źródło: badania własne

Patrząc jednak realnie, to zyskujące najczęściej zwolenników sposoby a mianowicie zachęty finansowe wydają się trudne a nawet niemożliwe do zastosowania, podobnie jak konkurencja i szanse zwiększenia dochodu wydają się niepowiązane z intensyfikacją kontaktów ze szkołami. Natomiast wymieniane przez niewielu respondentów: poszukiwanie innowacyjnych technologii i metod pracy, kontrakty, które wskazywałyby na wzajemne korzyści, a szczególnie naciski środowiskowe (samorząd lokalny, organizacje biznesowe, lobby lokalne, pakty na rzecz zatrudnienia) mogą okazać się skutecznymi metodami zachęcającymi obie strony.

🚩 O stosunku przedsiębiorców do efektów działalności systemu edukacji mogą świadczyć kryteria, które są lub nie są uwzględniane przy zatrudnianiu pracowników:

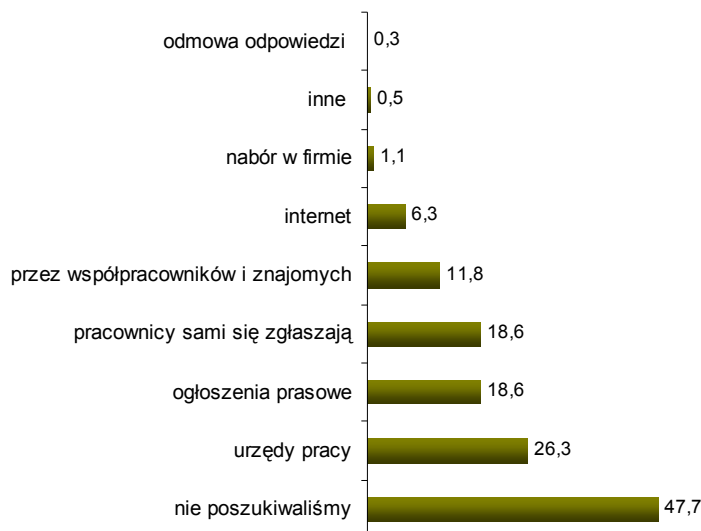
Rysunek 23. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy firma zatrudniająca pracownika kieruje się opinią o jakości nauczania w poszczególnych szkołach/uczelniach?

Źródło: badania własne

Najwyraźniej przeważająca większość – prawie 80% nie uznaje jakości nauczania za cech istotną w procesie rekrutacji. Być może ma to związek ze sposobami stosowanymi przy poszukiwaniu nowych pracowników.

Rysunek 24. Formy poszukiwania nowych pracowników według deklaracji respondentów

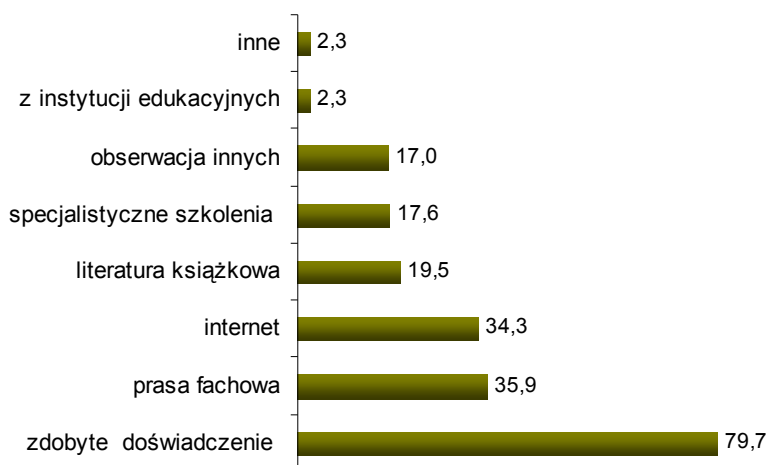

Źródło: badania własne

Jednak, nawet jeżeli odliczyć zatrudnianie poprzez skierowanie z urzędu pracy czy też z polecenia pracowników i znajomych a także dominującą grupę firm nie poszukujących pracowników to i tak rekrutacja innymi sposobami (wskazywana łącznie przez 45,1% badanych) mogłaby uwzględniać opinie o jakości nauczania.

✚ Prowadzenie działalności gospodarczej wymaga poszukiwania wielorakiej informacji począwszy od charakterystyki rynku, na którym firma operuje, poprzez wiedzę o zarządzaniu zasobami ludzkimi a skończywszy na technologiach produkcji, czy handlu. Nasuwa się pytanie – czy przedsiębiorcy poszukują takiej wiedzy, jakie są źródła informacji i czy wśród nich znajdują się jednostki organizacyjne systemu edukacji.

Rysunek 25. Źródła wiedzy dotyczącej prowadzonej działalności w deklaracjach respondentów

Źródło: badania własne

Blisko 80% badanych wskazuje zdobyte doświadczenie jako podstawowe źródło wiedzy, około jednej trzeciej z nich korzysta z prasy fachowej oraz Internetu. Literatura fachowa, specjalistyczne szkolenia oraz obserwacja innych – te źródła informacji deklaruje od 19,5 do 17,6%. Wiedzę z instytucji edukacyjnych czerpie zaledwie 2,3% respondentów. Potwierdzeniem danych, z których wynika nikłe zainteresowanie zasobami instytucji systemu edukacji są odpowiedzi na pytanie bezpośrednie.

Tabela 42. Poszukiwanie informacji w instytucjach edukacyjnych w deklaracjach respondentów

Czy Państwa firma poszukując wiedzy potrzebnej do prowadzenia działalności gospodarczej zgłaszała się do instytucji edukacyjnych?	Udział procentowy
tak	2,2
nie	95,3
nie wiem	2,5
OGÓLEM (respondenci), którzy odpowiedzieli na pytanie)	100,0

Źródło: badania własne

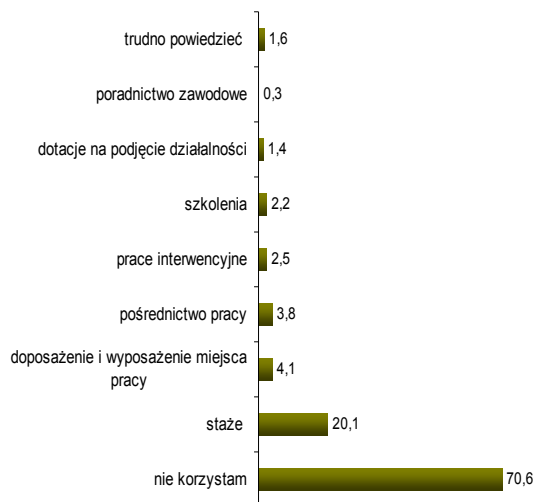
Instytucje systemu edukacji jako źródło wiedzy przydatnej w prowadzeniu działalności wymienia zaledwie 2,2% respondentów, którzy poszukiwali i otrzymali informacje dotyczące innowacyjnych rozwiązań, możliwości finansowania działalności z funduszy europejskich, na temat kursów PPOŻ oraz pierwszej pomocy przedmedycznej. Po informacje zgłaszano się do firm i organizacji zajmujących się szkoleniami. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż w badanej próbie znalazło się 12,4% podmiotów zaliczanych do sekcji PKD Edukacja. Oznacza to, że nawet jednostki z tej samej branży w niewielkim stopniu korzystają z zasobów wiedzy systemu szkolnego.

Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach

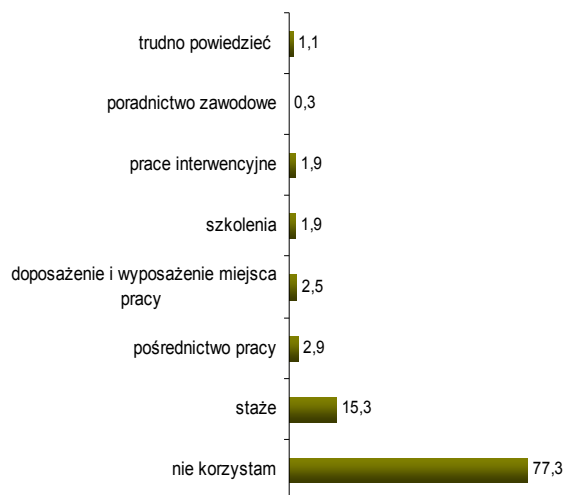
✚ Respondenci niezbyt często korzystają (pytanie dotyczyło okresu lat 2008 – 2009 oraz stanu aktualnego, to jest października 2009 roku) z form wsparcia oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Skierniewicach – mniej więcej trzy czwarte nie wybrało żadnych możliwości. Największe zainteresowanie budzą staże, pozostałe formy w minimalnym stopniu.

Rysunek 26. Korzystania z form wsparcia oferowanych przez PUP w Skierniewicach w latach 2008 - 2009

Korzystanie z form wsparcia PUP w latach 2008 – 2009

Korzystanie z form wsparcia PUP aktualnie (X 2009)

Źródło: badania własne

Pytanie o zainteresowanie formami wsparcia w przyszłości, to jest w roku 2010, ewokuje strukturę odpowiedzi zbliżoną do opisu okresu poprzedniego.

Rysunek 27. Perspektywy korzystania z form wsparcia oferowanych przez PUP w Skierniewicach w roku 2010

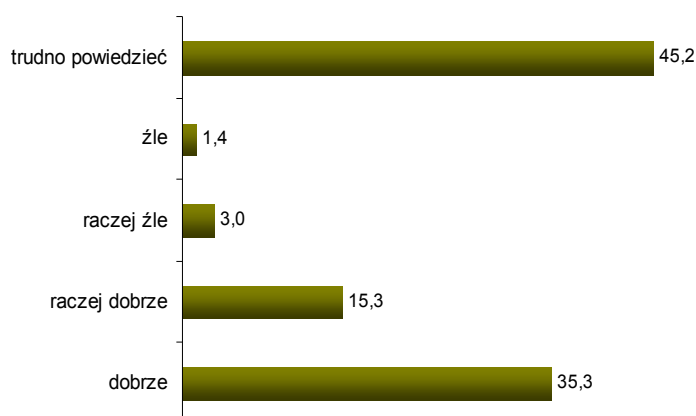

Źródło: badania własne

Widoczna jest jednak różnica polegająca na niższej wartości odsetka odpowiadających „nie planuje korzystać” w stosunku do „nie korzystałem” – różnice sięgają 16 – 22 punktów procentowych. Podobnie, chociaż w mniejszej skali – różnice wynoszą kilka punktów – większe jest deklarowane pozyskanie świadczeń w roku przyszłym niż rzeczywiste wykorzystanie. Zjawisko należy do naturalnych, nie należy w związku z tym spodziewać się samoistnego wzrostu zainteresowania formami wsparcia. Jednak rozkład preferencji stanowi dość dobrą wskazówkę dla urzędu pracy, które formy mają większe szanse w ewentualnie projektowanych akcjach promocyjnych.

🚧 Ocena Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach wypada zdecydowanie pozytywnie, szczególnie jeżeli wziąć pod uwagę, iż respondenci nie mający zdania na ten temat (kategoria „trudno powiedzieć”) nie korzystali z oferty urzędu.

Rysunek 28. Ocena współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach w opiniach pracodawców

Źródło: badania własne

Jeżeli z oceny wyłączyć respondentów nie kontaktujących się z urzędem pracy to 92,4% badanych ocenia współpracę bardzo dobrze i dobrze, natomiast oceny „źle” i „bardzo źle” wystawia 8,0% z nich.

Tabela 43. Ocena współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach

Jak ocenia Pan/i dotychczasową współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach?	Ilość odpowiedzi
dobrze	64,5
raczej dobrze	27,9
raczej źle	5,5
źle	2,5

Źródło: badania własne

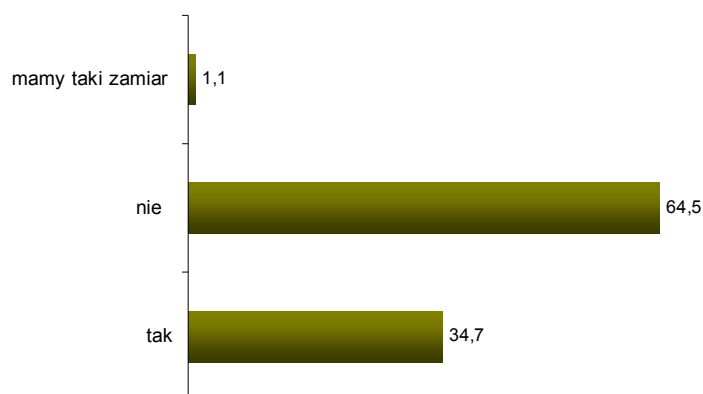
Uczestnictwo w szkoleniach

W zmieniającym się otoczeniu przedsiębiorstwa jak również ich pracownicy są pod ciągłą presją, aby dotrzymać kroku szybkiemu rozwojowi rynku. Kształcenie i rozwój personelu są coraz bardziej doceniane przez nowoczesne przedsiębiorstwa, zwłaszcza te, które realizują politykę kapitału ludzkiego. Proces kształcenia i rozwoju postrzegają one jako ważną inwestycję, bodziec i jedno z podstawowych narzędzi poprawy produktywności. Dobrze wyszkolona i przygotowana do pracy załoga to podstawa rozwoju i dobrego funkcjonowania każdej firmy.

Przedsiębiorcy a także ich pracownicy mogą korzystać z bogatej oferty szkoleniowej licznych organizacji i instytucji, finansowanej ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Możliwe jest także organizowanie szkoleń wewnętrznych w ramach przedsiębiorstwa finansowanych również ze środków EFS.

Zebrane informacje wskazują, iż część badanych pracodawców docenia przydatność szkoleń, a jedna trzecia z nich (34,7%) organizuje szkolenia u siebie w zakładzie.

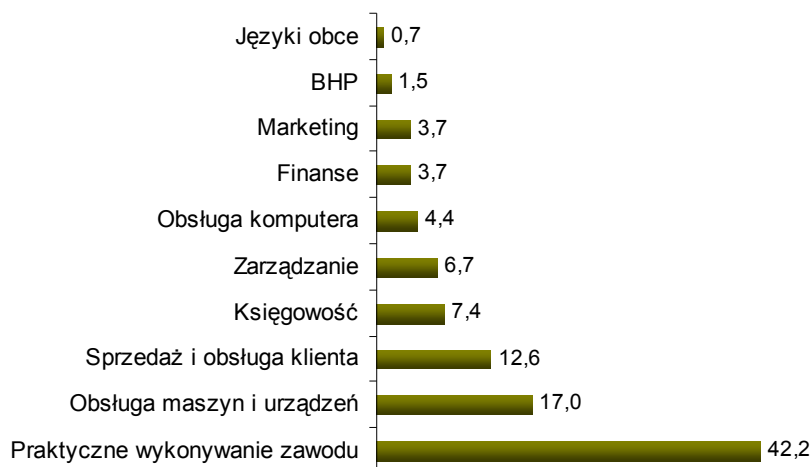
Rysunek 29. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy organizujecie Państwo szkolenia podnoszące kwalifikacje pracowników?

Źródło: badania własne

Zbliżony odsetek respondentów – 37,0% informuje, iż w ciągu ostatniego roku pracownicy firmy korzystali ze szkoleń.

Rysunek 30. Struktura odpowiedzi na pytanie: Proszę wskazać z jakich szkoleń w ciągu ostatniego roku korzystali pracownicy firmy? (można wymienić kilka rodzajów):

Źródło: badania własne

Zauważalny jest wyższy odsetek szkoleń zawodowych przeznaczonych dla pracowników na stanowiskach wykonawczych (praktyczne wykonywanie zawodu, obsługa maszyn i urządzeń, sprzedaż i obsługa klienta). Znacznie mniej wskazań dotyczy szkoleń przeznaczonych dla kadry kierowniczej (zarządzanie, finanse, marketing).

Niezależnie jednak od preferencji w wyborze szkoleń uzyskane dane wskazują na niezbyt wysoką pozycję podnoszenia kwalifikacji w polityce personalnej większości firm – którą można oszacować na dwie trzecie populacji badanej.

Większość – chociaż niezbyt wielka firm szkolących pracowników nie prowadzi analizy efektów prowadzonych szkoleń, co zresztą w małych a nawet średnich firmach byłoby trudne ze względu na konieczność wdrożenia procedur monitorujących. Zwykle więc monitoring bywa raczej intuicyjny i sprowadza się do satysfakcji szkolonego i zadowolenia przełożonych z efektów szkolenia.

Rysunek 31. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy analizowane są efekty prowadzonych szkoleń?

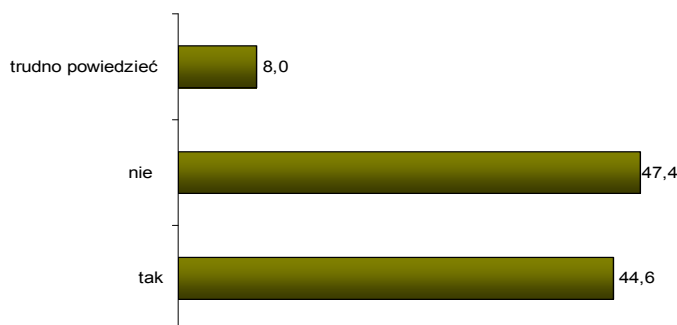

Źródło: badania własne

Jeżeli jednak efekty szkoleń są zauważane, to respondenci podkreślają szczególnie osiągnięty wzrost wydajności pracy 91,4%, natomiast wzrost samooceny i motywacji pracowników dostrzegany jest w znacznie mniejszym stopniu. Prawdopodobnie różnica wynika z faktu, iż wydajność jest lepiej widoczna, natomiast efekty psychologiczne znacznie trudniej.

✚ Ważną sprawą z perspektywy organizacji bądź instytucji organizującej szkolenie lub też będącej dysponentem środków finansowych na szkolenia jest informacja o gotowości firm na uczestnictwo.

Rysunek 32. Zainteresowanie szkoleniami umożliwiającymi podnoszenie kwalifikacji pracowników

Źródło: badania własne

Deklaracje przyszłego uczestnictwa w programach szkoleniowych rozkładają się mniej więcej równo: nie – 47,4%, tak – 44,6%. Podobnie, jak w przypadku korzystania ze wsparcia urzędu pracy odsetek deklaracji jest wyższy niż wynikałoby z dotychczasowych zachowań.

Zadając kolejne pytanie próbowano dociec, co kryje się pod „nie” – dlaczego pracodawcy są nastawieni negatywnie do propozycji szkoleniowych.

Rysunek 33. Przyczyny braku zainteresowania szkoleniami podnoszącymi kwalifikacje pracowników

Źródło: badania własne

Ponad połowa badanych (57,1%) nie widzi potrzeby szkolenia pracowników, 11,6% respondentów twierdzi, że pracownicy mają już odpowiednie kwalifikacje i tyle samo uważa za wystarczające szkolenie we własnym zakresie lub nawet samokształcenie. Nie są to wyniki satysfakcjonujące, szczególnie w świetle zmian w funkcjonowaniu gospodarki, zmian rynkowych a także w kontekście przyspieszających zmian technologicznych.

Respondentom wyrażającym zainteresowanie szkoleniami podnoszącymi kwalifikacje pracowników przedstawiono listę propozycji w zakresie rodzajów szkoleń.

Rysunek 34. Propozycje rodzajów szkoleń wybrane przez respondentów

Źródło: badania własne

Podobnie jak w przypadku szkoleń realizowanych poprzednio widoczny jest wyższy odsetek szkoleń zawodowych przeznaczonych dla pracowników na stanowiskach wykonawczych (praktyczne wykonywanie zawodu, obsługa maszyn i urządzeń, sprzedaż i obsługa klienta). Znacznie mniej wskazań dotyczy szkoleń przeznaczonych dla kadry kierowniczej (zarządzanie, finanse, marketing). Ponadto respondenci zgłosili w kategorii „inne, jakie” dodatkowe propozycje.

administracja	nauczycielskie
automatyka	podatki
bhp	pozyskiwanie funduszy z UE
biblioteczne	prawo jazdy.
branżowe	rolnicze.
dla kierowców.	specjalistyczne
elektronika	do działalności komorniczej
farmaceutyczne	stomatologiczne
florystyczne	strażackie.
fryzjerskie kosmetyczne	szkolenia dla elektryków
fryzjerskie	szkolenia dla opiekunek
językowe	mechanika samochodową
koparki itp	urządzenia diagnostyczne
spawalnicze	w zależności kto się czym zajmuje.
medycyna internistyczne	w zależności od działu.
merytoryczne kapitał ludzki	wózki widłowe

Tabela 44. Efekty prowadzonych szkoleń w opiniach respondentów

Efekty	Udział procentowy
wzrasta wydajność pracy	91,4
wzrasta samoocena uczestnika szkoleń	20,7
wzrasta poziom motywacji pracowników	22,4
wzrasta jakość pracy	8,6
OGÓLEM (respondenci, którzy odpowiedzieli na pytanie)	100,0

Źródło: badania własne

3. 2. BADANIE SZKÓŁ

Badanie opinii przedstawicieli systemu edukacji – członków kierownictwa szkół zawodowych działających na terenie Powiatu Skierniewickiego i Powiatu Miasto Skierniewice stanowi realizację celu głównego projektu badawczego, którego efektem jest określenie aktualnych i przyszłych potrzeb zatrudnieniowych w kontekście kształcenia zawodowego.

Badanie w tym segmencie objęło publiczne i niepubliczne szkoły ponadgimnazjalne z terenu Powiatu Skierniewickiego oraz Powiatu Miasto Skierniewice i składało się z następujących elementów:

- określenie liczby absolwentów w roku 2009 według zawodów,
- prognoza liczby absolwentów w 2010 i 2011 roku według zawodów,
- zdiagnozowanie kształcenia zawodowego poprzez identyfikację zawodów charakterystycznych¹ (unikatowych i nowych) oraz wiodących, a także wskazanie tendencji rozwoju poszczególnych zawodów),
- kwalifikacje zawodowe absolwentów szkół zawodowych a potrzeby kadrowe lokalnych przedsiębiorców,
- sytuacja zawodowa absolwentów szkół,
- polityka szkół w zakresie dostosowania do potrzeb rynku pracy,
- współpraca szkół z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach,
- kontakty szkół z przedsiębiorcami.

Zgodnie z opisaną wcześniej triangulacją metodologiczną, polegającą na wykorzystaniu w toku badań różnych metod, technik oraz źródeł zastosowano badania ilościowe na próbie reprezentatywnej przedstawicieli systemu edukacji – wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo (CATI).

Wywiady dotyczyły aktualnej i prognozowanej liczby absolwentów oraz kierunków kształcenia zawodowego, polityki szkół w zakresie dostosowania do potrzeb rynku pracy, źródeł wiedzy o rynku pracy oraz zamiarów w kwestii tworzenia nowych lub likwidacji kierunków kształcenia. Ważnym

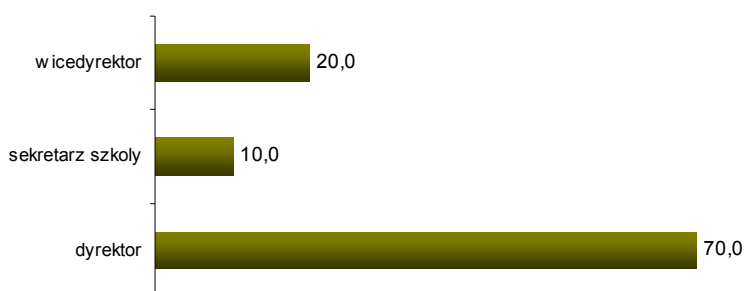
¹ Przez zawody charakterystyczne należy rozumieć zawody unikatowe, które występują na tym obszarze lub zawody nowe, powstałe w wyniku postępu cywilizacji. Wiodące zawody to takie, które dominują w ofercie edukacyjnej, także pod względem liczebności uczniów.

elementem badania była identyfikacja kontaktów jakie szkoły nawiązują z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach oraz przedsiębiorcami.

Charakterystyka podmiotów biorących udział w badaniu

✚ W badaniu populacji przedstawicieli systemu edukacji przeprowadzone zostały wywiady CATI z dyrektorami, lub osobami przez nich wyznaczonymi, wszystkich zawodowych szkół ponadgimnazjalnych funkcjonujących na terenie obu powiatów. Przez zawodowe szkoły ponadgimnazjalne należy rozumieć publiczne i niepubliczne, dzienne i zaoczne (dla młodzieży i dla dorosłych) szkoły, w tym: zasadnicze szkoły zawodowe, technika, licea profilowane, szkoły policealne.

Rysunek 35. Rysunek Struktura respondentów według funkcji pełnionej w szkole

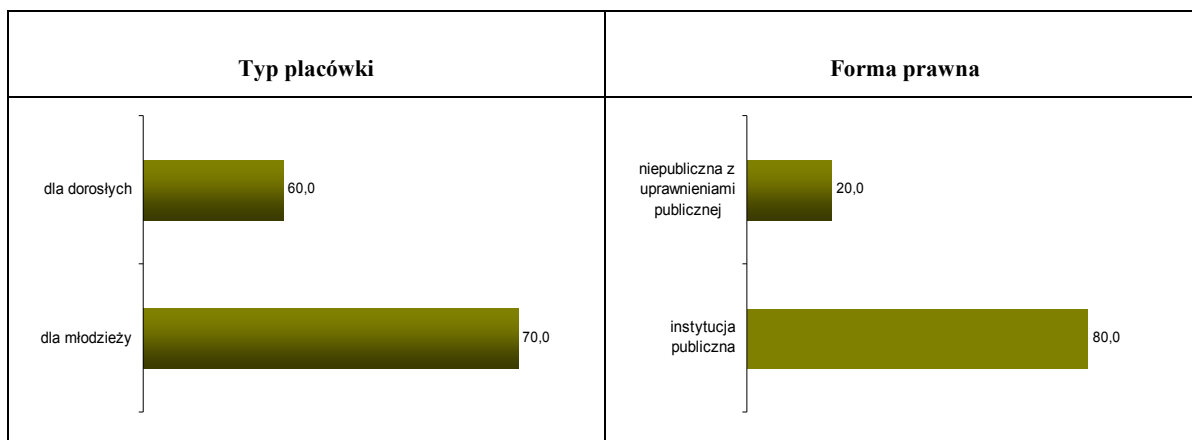
Większość szkół zlokalizowana jest w Skierniewicach, pozostałe mieszczą się w miejscowościach będących siedzibą gminy: Godzianowie, Bolimowie i Głuchowie

Rysunek 36. Struktura badanej populacji według siedziby szkoły

Źródło: http://sisco.info/mapy/czb_1F0A89.gif

Tabela 45. Struktura badanej populacji według typu placówki oraz formy prawnej

Z uwagi na fakt, iż większość szkół występuje w zespołach, liczba wywiadów kwestionariuszowych została ograniczona do liczebności kadry zarządzającej w zespołach szkół. Próba do badań wśród przedstawicieli jednostek oświaty była zupełna, co oznacza, że wywiady przeprowadzone zostały z wszystkimi dyrektorami zawodowych szkół ponadgimnazjalnych z analizowanego obszaru. Poniżej pełna lista szkół – w wersji elektronicznej Raportu nazwa szkoły jest aktywnym linkiem do strony internetowej Kuratorium Oświaty w Łodzi (<http://www.kuratorium.lodz.pl/page/index.php?str=143>) prowadzącym do zestawu podstawowych informacji, w tym do stron internetowych szkół gdzie można uzyskać informacje szczegółowe.

Wiedza kierownictwa szkół o rynku pracy

Przedsiębiorcy pytani o przygotowanie zawodowe absolwentów z reguły głoszą krytyczne opinie, szczególnie w zakresie wiedzy praktycznej. Według ich opinii brakuje również kandydatów o odpowiednim poziomie motywacji o jakości kompetencji Wyniki Rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Skierniewickim i Powiecie – Miasto Skierniewice za 2008 r. część I i II wskazują, iż na lokalny rynek pracy trafia rok rocznie liczna grupa absolwentów, którzy nie znajdują zatrudnienia, a wśród bezrobotnych osoby z wykształceniem średnim stanowią najwyższy odsetek, zaraz po legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym i niższym.. Warto zatem poznać opinie respondentów na temat prób dostosowania procesu kształcenia do wymagań rynku pracy.

Tabela 46. Sposoby dostosowania działalności placówki do potrzeb rynku pracy

Wyszczególnienie	Udział procentowy wskazań
kierunki są dopasowywane zgodnie z preferencjami młodzieży	80,0
kierunki są dopasowywane zgodnie z posiadaną bazą dydaktyczną	60,0
umożliwiamy uczniom odbycie praktyki zawodowej u pracodawcy	60,0
wprowadzamy specjalizację w ramach zawodu w ostatnich klasach	40,0
współpracujemy z pracodawcami i wypracowujemy rozwiązania	30,0

staramy się przygotować absolwentów do założenia własnej działalności gospodarczej	30,0
staramy się przygotować absolwentów do poszukiwania pracy również poza miejscem zamieszkania	20,0
oferujemy dodatkowe kwalifikacje potrzebne w danym zawodzie	10,0

Większość wskazań dotyczy innych niż związane z rynkiem pracy motywów profilu zawodowego szkoły. Priorytetem, jak się zdaje są preferencje młodzieży – 80% wskazań a następnie posiadana baza dydaktyczna – 60%. Umożliwienie uczniom odbycia praktyki zawodowej u pracodawcy wskazywane przez 60% badanych jest, w świetle niechętnie nastawionych pracodawców, trudne do wykonania a jeżeli wziąć pod uwagę liczbę podmiotów, które mogłyby takie praktyki realizować oraz liczbę uczniów, nawet niezbyt realne.

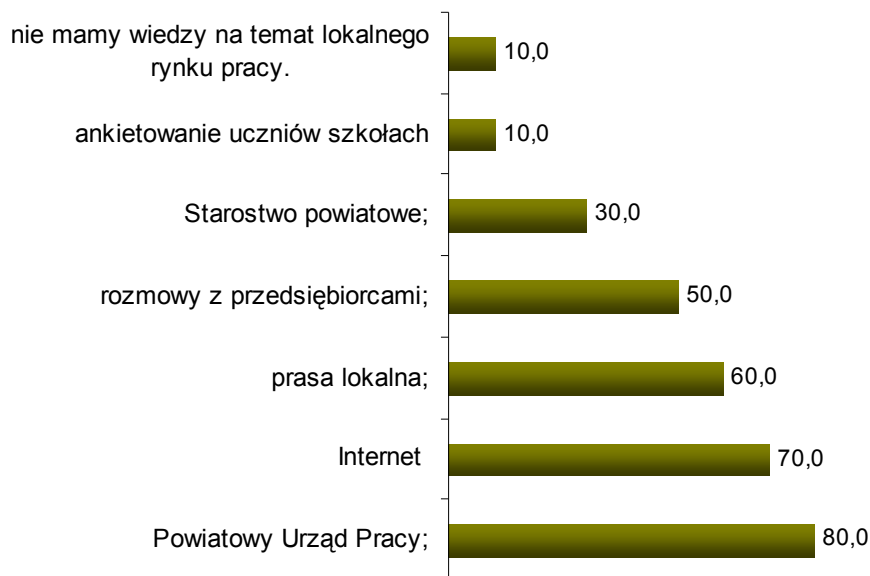
Działania powiązane bezpośrednio z przygotowaniem uczniów do funkcjonowania na rynku pracy wskazywane są znacznie rzadziej, na przykład wzbogacanie oferty edukacyjnej o dodatkowe kwalifikacje zawodowe ma tylko 10% wskazań, mimo iż rozszerzenie profilu kształcenia znacznie ułatwia w przyszłości funkcjonowanie na rynku pracy.

Mniejsza część respondentów (30%) wskazuje na sposoby, które w zamierzeniu powinny ułatwić absolwentom start dorosłe życie poprzez wskazanie możliwości znalezienia pracy: przygotowanie do podjęcia działalności gospodarczej lub do poszukiwania pracy również poza miejscem zamieszkania.

Również tylko 30% wskazań dotyczy współpracy z pracodawcami, co potwierdza zapisaną wyżej ostrożną ocenę w sprawie umożliwienie uczniom odbycia praktyki zawodowej.

Prawie wszyscy respondenci (80%) wskazują na powiatowy urząd pracy jako podstawowe źródło informacji o lokalnym rynku pracy pobieranych wprost lub uzyskiwanych przy okazji opiniowanie kierunków kształcenia w przypadku otwieranych nowych kierunków kształcenia albo też udział w szkoleniach tematycznych oraz spotkaniach informacyjnych.

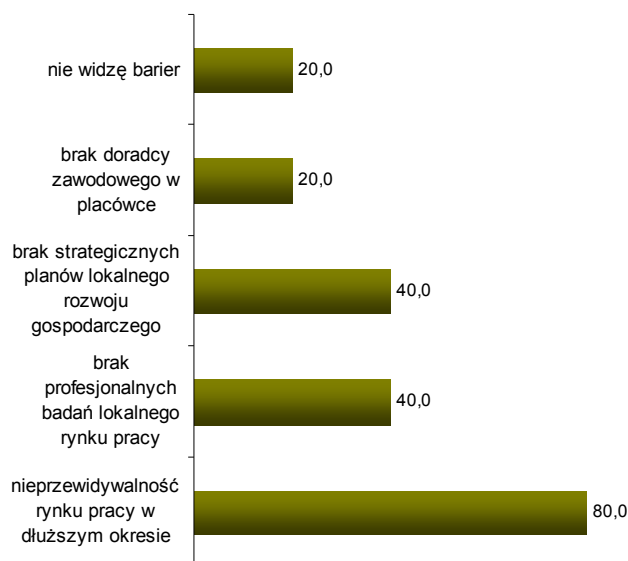
Rysunek 37. Źródła informacji placówek edukacyjnych o lokalnym rynku pracy

Powszechnym sposobem pozyskiwania wiedzy są poszukiwania poprzez Internet – 70% wskazań i prasę lokalną 60%. Połowa respondentów powołuje się na rozmowy z przedsiębiorcami. Starostwo powiatowe wskazywane jest przez niespełną jedną trzecią – 30% przedstawicieli szkół. Pozostali stwierdzają, iż nie mają wiedzy na temat lokalnego rynku pracy (wymienione ankietywanie uczniów w szkołach wynika prawdopodobnie z błędu w interpretacji treści pytania).

🚩 Respondenci mają prawdopodobnie świadomość, iż ich wiedza o zjawiskach i procesach na lokalnym rynku pracy może być niewystarczająca i nieadekwatna do potrzeb szkoły i wskazują na bariery utrudniające zbieranie informacji.

Rysunek 38. Bariery utrudniające zbieranie informacji utrudniające zbieranie informacji o rynku pracy

Najwięcej badanych jako istotny problem wskazuje nieprzewidywalność rynku pracy w dłuższym okresie czasu. Spostrzeżenie to trafnie wskazuje na problemy szkolnictwa z dostosowaniu programów nauczania do wymagań rynku i – dodać trzeba – dotyczy to przyszłych wymagań rynku. System edukacji reaguje, w sposób naturalny, w pewnym dystansie czasowym do stanu aktualnego – jeżeli otrzymuje sygnały o niedopasowaniu programów do bieżących wymagań gospodarki, to zabiegi adaptacyjne wymagają czasu liczonego raczej w latach niż w miesiącach. Od wprowadzenia zmian mija następny okres związany z cyklem kształcenia, tak więc od podjęcia decyzji o zmianie do uzyskania oczekiwanych rezultatów mija nie mniej niż 5 – 6 lat, kiedy do absolwenci znajdują się w zmienionych warunkach gospodarczych i technologicznych.

Kolejnymi barierami dostrzeganymi przez reprezentantów szkolnictwa zawodowego (po 40% wskazań) są:

- ✓ brak profesjonalnych badań lokalnego rynku pracy,
- ✓ brak strategicznych planów lokalnego rozwoju gospodarczego.

Problemy wydają się być powiązane: niedostatek profesjonalnych badań utrudnia precyzyjne planowanie strategiczne. Co więcej, dokumenty strategiczne zwykle mają dłuższą perspektywę czasową a to z kolei narzuca raczej ujęcie ogólne, podczas gdy respondenci oczekiwali by bardziej konkretnych i precyzyjnych sformułowań niezbędnych do planowania rozwoju placówki. Jednak stwierdzenie, iż brakuje strategicznych planów lokalnego rozwoju gospodarczego nie jest do końca prawdziwe ponieważ zarówno miasto i powiat dokumenty takie posiadają:

- ✓ STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SKIERNIEWICE NA LATA 2000 - 2015 (sierpień 2000 rok),
- ✓ PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU SKIERNIEWICKIEGO NA LATA 2007 – 2015 (kwiecień 2009).

Szczególnie PRL powiatu, który jest aktualny i szczegółowy, może być przydatny w planowaniu perspektywicznej polityki edukacyjnej.

Preferencje kandydatów do szkół pod względem wyboru kierunku

Kierownictwo szkół zgodnie, bo w osiemdziesięciu procentach stwierdza, iż kierunki nauczania są dopasowywane zgodnie z preferencjami młodzieży. Warto zatem zidentyfikować preferencje młodzieży ubiegającej się o przyjęcie mierzone stosunkiem kandydatów do ilości wolnych miejsc.

Tabela 47. Odpowiedzi na pytanie: Proszę wskazać, na jakie kierunki zawodowe, podczas rekrutacji, więcej jest kandydatów niż oferowanych przez placówkę miejsc (kierunki wiodące)

Kierunki, na które jest najwięcej chętnych

Technik fryzjer*
technik ochrony fizycznej i ochrony mienia
technik handlowiec
technik logistyk*
technik bhp

Kierunki, na które jest również dużo chętnych, ale mniej niż na te wyżej

sprzedawca
technik agrobiznesu*
technik administracji*

Kierunki, na które jest więcej kandydatów niż miejsc

technik informatyk*

Tabela 48. Proszę wskazać na jakie kierunki nauczania zawodowego składanych jest mniej podań w ramach rekrutacji, niż oferowanych przez Państwa placówkę miejsc

Kierunki, na które nie ma chętnych i grozi im zamknięcie

technik ochrony fizycznej i ochrony mienia
ogrodnik
technik administracji*
technik handlowiec
technik ochrony środowiska
technik informatyk*
technik mechanik
technik rolnik

Kierunki, na które jest mniej chętnych niż oczekiwano

technik ekonomista
technik informatyk*
technik urządzeń sanitarnych
technik agrobiznesu*
technik fryzjer*
technik żywienia i gospodarstwa domowego

Kierunki, na które jest mało chętnych

technik informatyk*
technik logistyk*
technik kosmetyk

Tabele zawierają wyniki zebrane we wszystkich szkołach z badanej populacji – oprócz informacji o popularności kierunków widoczne jest, iż niektóre zawody (oznaczone *) są popularne w jednych szkołach a w innych po naborze pozostają wolne miejsca, co zależne jest od lokalizacji – szkoły w Skierniewicach mają więcej kandydatów. Niezależnie od przyczyn uzyskane dane stanowią

informację – używając terminologii marketingowej – o podaży i popycie na usługi edukacyjne, a jednocześnie są podstawą decyzji rozwijaniu lub wygaszaniu kierunków nauczania.

Uruchomienie i likwidacja kierunków kształcenia

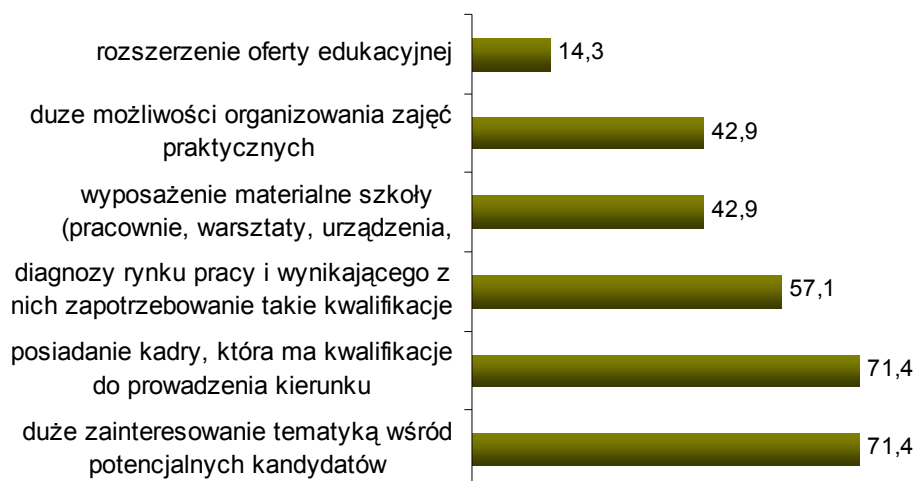
✚ W ostatnich trzech latach szkoły uruchomiły 8 nowych kierunków kształcenia zawodowego:

Tabela 49. Nowe kierunki kształcenia zawodowego uruchomione w okresie ostatnich trzech lat

Wyszczególnienie	Liczba szkół
technik informatyk	2
technik organizacji usług gastronomicznych	1
technik rolnik (zaoczne na podbudowie szkoły średniej)	1
technik spedytor	1
technik usług fryzjerskich (technikum uzupełniające)	1
technik handlowiec (technikum uzupełniające)	1
technolog robót wykończeniowych	1
technik administracji	1

Decyzje o uruchomieniu nowych kierunków nie są łatwe a ich realizacja wymaga wielu przygotowań, pracy organizacyjnej oraz zabiegów o charakterze administracyjnych. Co zatem skłoniło kierownictwa szkół do podjęcia nowych zadań?

Rysunek 39. Powody uruchomienie nowych kierunków kształcenia w ostatnich trzech latach

Struktura odpowiedzi jest analogiczna, jak w pytaniu o sposoby dostosowania działalności placówki do potrzeb rynku pracy: na pierwszym miejscu pod względem liczby wskazań plasuje się popyt, czyli duże zainteresowanie tematyką wśród potencjalnych kandydatów.

Na miejscu drugim lokuja się interesy szkoły, a w szczególności potrzeba wykorzystania potencjału ludzkiego (posiadanie kadry, która ma kwalifikacje do prowadzenia kierunku) oraz potencjału materialnego szkoły (pracownie, warsztaty, urządzenia, maszyny itp.), a także duże możliwości organizowania zajęć praktycznych.

Połowa respondentów twierdzi również, iż diagnozy rynku pracy i wynikającego z nich zapotrzebowanie takie kwalifikacje były jednym z motywów podjęcia decyzji o nowych kierunkach. Deklarację tę należy jednak – w świetle poprzednich wypowiedzi o braku takich analiz – traktować z pewną ostrożnością.

Najmniej wskazań uzyskało dążenie do rozszerzenia oferty edukacyjnej, chociaż motyw ten wskazuje na marketingowe podejście do problemu: dajemy nowy produkt i oddziałujemy na zwiększenie popytu.

✚ W oparciu o dotychczasowe doświadczenia, szczególnie w zakresie organizowania nowych kierunków nauczania, a także wyniki naborów oraz, po części, analizę rynku pracy kierownictwo niektórych szkół planuje uruchomić w latach 2010 -2012 nowe kierunki kształcenia zawodowego deklarację taką składa połowa respondentów.

Rysunek 40. Struktura odpowiedzi na pytanie: Proszę wskazać, czy w Państwa placówce planowane jest w latach 2010-2012 uruchomienie nowego kierunku kształcenia zawodowego

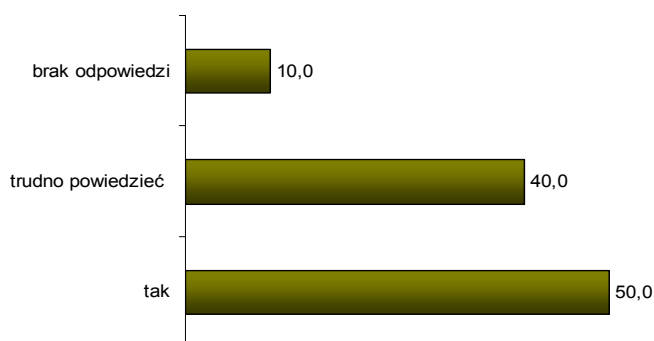

Tabela 50. Planowane kierunki kształcenia zawodowego w latach 2010 – 2012

Planowany zawód

technik logistyk

technik pojazdów samochodowych (technikum uzupełniające)

technik analityk

technik budownictwa

technik gazownik (w późniejszym terminie)

Na podstawie posiadanych danych można potwierdzić szanse absolwentów planowanych kierunków, przynajmniej według aktualnych uwarunkowań. Pewne wątpliwości budzić może tylko zawód technik logistyk pojawiający się na liście kierunków cieszącym się niewielkim zainteresowaniem.

Motywy planowania w najbliższych latach zmian w organizacji szkoły i podjęcie starań w celu uruchomienia nowych kierunków przedstawiają się następująco:

Warto zauważyć, że przyczyny rozszerzenia oferty edukacyjnej nieco różnią się od powodów analogicznych działań w przeszłości. Jeżeli odrzucić niewiele mówiącą odpowiedź „plany rozwoju placówki”, to poza poprzednio pojawiającymi się, chociaż w nieco innej kolejności sformułowaniami, pojawia się nowy: duże możliwości zatrudnienia przez osoby o tych kwalifikacjach.

Z wypowiedzi respondentów wynika, iż w najbliższych latach planowane jest zamknięcie działalności liceum profilowanego o profilu usługowo-gospodarczym oraz wygaszenie dwóch kierunków kształcenia w zawodach:

- ✓ technik administracji,
- ✓ technik handlowiec.

Respondenci pytani o przyczynę ograniczenia oferty edukacyjnej uchyliłi się od odpowiedzi. Można jednak przypuszczać, że zasadniczym powodem zmian była obserwacja ostatnich naborów – wymienione zawody znalazły się wśród kierunków, na które nie było chętnych. Natomiast likwidacja liceum profilowanego jest zgodna z tendencją krajową, ponieważ rezultaty funkcjonowania tego typu szkół oceniane są negatywnie, zarówno pod względem zainteresowania absolwentów gimnazjów, jaki wyników nauczania.

Na zakończenie serii pytań o zaszczości i plany profilu nauczania zadano pytanie w sprawie ograniczeń i barier w możliwościach zmian w kierunkach kształcenia.

Rysunek 41. Ograniczenia i bariery w możliwościach zmian kierunków kształcenia

Respondenci zwracają uwagę na uwarunkowania natury materialnej: warunki lokalowe (40% wskazań) oraz koszty nowej bazy dydaktycznej – modernizacja lub utworzenie nowej (10%), a także ograniczenia kadrowe (10%). Podnoszą też kwestię długiego cyklu kształcenia (30% wskazań) od początku do zdania egzaminu zewnętrznego, co jest zgodne z wyżej opisanymi problemami związanymi z relacjami pomiędzy sytuacją na rynku pracy a zabiegami dostosowawczymi systemu edukacji.

Opinie o braku strategicznych planów dotyczących lokalnego rozwoju gospodarczego oraz brak profesjonalnych badań lokalnego rynku pracy wskazuje łącznie 50% badanych. Ponieważ ten typ uzasadnienia powtarza się w różnych konfiguracjach można przypuszczać, iż respondenci dostrzegają pewien istotny problem polegający na braku instytucjonalnych powiązań pomiędzy systemem edukacji, administracją lokalną, służbami zatrudnienia i sferą gospodarczą. Obszary te funkcjonują niezależnie a wymiana informacji oraz organizacja wspólnych przedsięwzięć ma charakter okazjonalny a nie systematyczny. Stan ten powoduje, iż w planowaniu rozwoju jednostki systemu edukacji kierują się raczej uwarunkowaniami wewnętrznymi (warunki materialne, kadra, braki w naborze) a nie potrzebami lokalnymi w sferze społeczno gospodarczej.

Analiza zebranych danych pozwala stwierdzić, że sytuacja w zakresie spójności między kierunkami kształcenia i potrzebami lokalnego rynku pracy pozostawia jeszcze wiele do życzenia, zarówno z punktu widzenia oceny obecnych szans młodych ludzi na podjęcie pracy, jak i ze względu na przyszłościowe trendy na nim występujące. Jednak trzeba zwrócić uwagę na fakt, że proces dostosowywania oferty edukacyjnej zarówno do zainteresowań uczniów, jak i do potrzeb rynku pracy przebiega w sposób nieustanny. Brak spójności oferty edukacyjnej z potrzebami rynku pracy wynika po części z braku możliwości diagnozowania przez dyrekcje placówek, a po części z wyborów potencjalnych uczniów placówek i ich orientacji życiowej.

Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach

Opisana w części Raportu poświęconej badaniu przedsiębiorstw współpraca podmiotów gospodarczych i Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach może przybrać formy określone stosownymi przepisami ustaw o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Natomiast w przypadku jednostek systemu edukacji współdziałanie zapisane jest fragmentarycznie i dotyczy

opiniowanie przez radę zatrudnienia kierunków kształcenia w przypadku otwieranych nowych kierunków. Niemniej szkoły utrzymują kontakty ze służbami zatrudnienia, a brak współpracy zgłasza tylko 20% badanych.

Rysunek 42. Formy współpracy szkół z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach według opinii respondentów

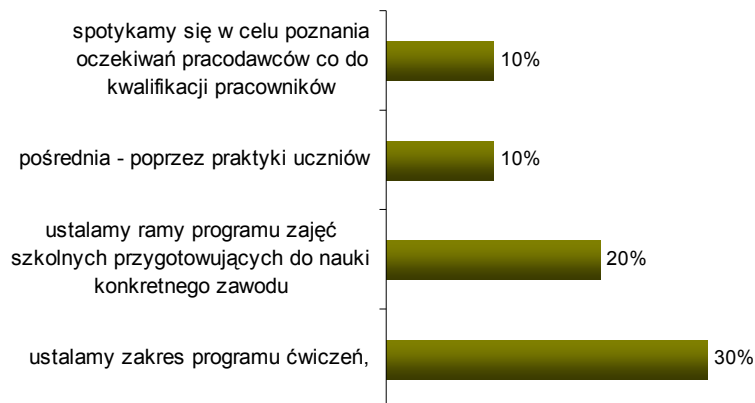
Z danych zawartych na wykresie widoczne jest, że prawna instytucjonalizacja wpływa na częstotliwość kontaktów: 50% wskazań odnosi się do opiniowanie kierunków kształcenia w przypadku otwieranych nowych kierunków. Kontakty o charakterze merytorycznym: udział w szkoleniach tematycznych oraz spotkaniach informacyjnych, systematyczne spotkania kadry PUP z młodzieżą, korzystanie z informacji o rynku pracy oraz pomoc w stażach absolwenckich wskazywane są przez 20 – 30% respondentów. Pomoc w pozyskiwaniu pracowników dotyczy kontaktów szkoły występującej li tylko w charakterze zakładu pracy.

Współpraca jednostek edukacyjnych ze sferą gospodarki

Współpraca w układzie szkoła – pracodawca ma raczej ograniczony charakter, co wynika z badań przedsiębiorstw oraz innych jednostek organizacyjnych zatrudniających pracowników, których opinie przedstawiono w poprzedniej części Raportu. Wobec braku instytucjonalnej płaszczyzny dialogu 94,1% firm nie współpracuje ze szkołami w określaniu zapotrzebowania na kwalifikacje zawodowe, 88,7% nie uczestniczy w imprezach i spotkaniach prozatrudnieniowych. Jedyną względnie trwałą formą współpracy są praktyki zawodowe, w organizacji których bierze udział 28,2% firm, z których mniej więcej połowa (tzn. ok. 14% badanej populacji pracodawców) czyni to systematycznie, regularnie współpracując ze szkołami a pozostali przyjmują na praktyki zawodowe sporadycznie.

Badanie przeprowadzone wśród przedstawicieli kierownictwa szkół potwierdza zarówno formy współpracy jak i ograniczoną ilość kontaktów.

Rysunek 43. Formy współpracy szkół z przedsiębiorstwami według opinii przedstawicieli szkół

Jakiegolwiek kontakty z przedsiębiorcami utrzymuje nie więcej niż 60% szkół. Wśród respondentów reprezentujących 40% badanej populacji 30% wskazuje, iż ustala wspólnie programy z zakresu, 20% ustala programy zajęć przygotowujących do nauki konkretnego zawodu a po 10% deklaruje kontakty pośrednia - poprzez praktyki uczniów oraz spotkania w celu poznania oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji pracowników. Co zatem, według respondentów z systemu edukacji przeszkadza w nawiązywaniu kontaktów z podmiotami gospodarczymi?

Rysunek 44. Bariery dotyczące współpracy z przedsiębiorcami w opinii przedstawicieli szkół

Sformułowanie „brak czasu” wymienia 40% - można uznać za wymijające i pominąć w dalszych rozważaniach, ponieważ w gruncie rzeczy bliskie jest kategorii „nie wiem” lub też „trudno powiedzieć”

Powody leżące po stronie przedsiębiorców wskazywane są dwukrotnie: brak zainteresowania współpracą ze strony przedsiębiorców (50% wskazań) oraz niezrozumienie problemów szkolnych przez przedsiębiorców (30%).

Przyczyny zewnętrzne leżące poza sferami edukacji i przedsiębiorczości, takie jak brak organizatora spotkań lub brak normatywnych i deklaracyjnych rozwiązań dotyczących współpracy wskazywane są przez 20% respondentów. Głosy te, mimo iż niezbyt liczne warto wziąć pod uwagę, ponieważ korespondują z konkluzją przedstawioną uprzednio o braku instytucjonalnej płaszczyzny porozumienia pomiędzy podmiotami ze sfery edukacji, administracji, gospodarki oraz służbą zatrudnienia.

Co więcej, respondenci pytani o to jak powinny układać się relacje między instytucjami oświatowymi a przedsiębiorstwami, powtórnie postulują: „więcej badań rynku pracy, nie tylko odnośnie sytuacji bieżącej ale także badania perspektywiczne”, oraz chcieliby „powołanie przez urząd miasta koordynatora d.s. współpracy. Takie sformułowania wskazują na potrzebę rozwiązań systemowych umożliwiających porozumienie i współpracę w skali lokalnej. Jeżeli chodzi o postulaty reprezentantów placówek edukacyjnych skierowane bezpośrednio do przedsiębiorców, to propozycje są następujące:

- ✓ większa współpraca w zakresie uruchamiania nowych kierunków, po których absolwenci znajdują zatrudnienie,
- ✓ umożliwić odbywanie wycieczek dydaktycznych w szerszym zakresie,
- ✓ przedsiębiorstwa powinny chętniej przyjmować uczniów na praktyki i realizować założony program praktyk,
- ✓ przedsiębiorcy powinni wskazywać jakie umiejętności są niezbędne uczniom do podjęcia praktyk i pracy.

Informacje o uczniach i absolwentach w zawodowych szkołach ponadgimnazjalnych w Powiecie Skierniewickim i Powiecie Miasto Skierniewice*

Poniżej w zestawieniach tabelarycznych przedstawiono liczbę uczniów oraz absolwentów w roku szkolnym 2008/9 oraz prognozy na lata 2010 – 2011 według rodzaju szkół i zawodów.

Tabela 51. Uczniowie i absolwenci w latach 2009 2011 według rodzaju szkoły

Szkoły	Liczba uczniów	Liczba absolwentów w latach		
		2009	prognoza 2010	prognoza 2011
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	382	77	113	151
Technikum 4-letnie po gimnazjum dla młodzieży	1 058	341	328	423
Liceum profilowane - trzyletnia szkoła ponadgimnazjalna	87	106	36	0
Szkoła policealna 2-letnia	298	54	74	224
Szkoła policealna dla dorosłych tryb nauczania zaoczny	204	58	84	115

* Uwaga – Dane liczbowe dotyczące liczby uczniów i absolwentów podawane były przez respondentów w trakcie wywiadów i w razie wątpliwości korygowane korespondencyjnie. Niemniej jednak dane należy traktować jako szacunkowe, szczególnie w sferze prognostycznej.

Ogółem 2 029 636 635 913

Źródło: badania własne na podstawie informacji otrzymanych ze szkół

Tabela 52. Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych w latach 2009 – 2011 według zawodów

Zawód	liczba uczniów	Liczba absolwentów		
		2009	prognoza 2010	prognoza 2011
stolarz	3	2	1	0
murarz/monter instalacji i urządzeń sanitarnych/cieśla	58	22	24	17
cukiernik/piekarz	3	11	3	0
technolog robót wykończeniowych w budownictwie	48	0	0	23
fryzjer	11	8	19	0
kucharz małej gastronomii	4	8	5	0
sprzedawca	13	16	30	0
mechanik pojazdów samochodowych	23	26	25	0
elektromechanik pojazdów samochodowych	15	18	28	0
posadzkarz	0	11	0	0
ogrodnik	0	18	0	0
Ogółem	178	140	135	40

Źródło: badania własne na podstawie informacji otrzymanych ze szkół

Tabela 53. Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży w latach 2009 – 2011

Zawód	liczba uczniów	Liczba absolwentów		
		2009	2010	2011
technik ekonomista	216	52	51	57
technik hotelarstwa	143	43	42	78
technik mechanik	bd	19	34	32
technik spedytor	21			
technik informatyk	30		11	43
technik żywienia i gospodarstwa domowego	78	30	30	18
technik budownictwa	137	26	30	35
technik handlowiec	39	19	19	20
technik logistyk	37		33	30
technik telekomunikacji		28	20	
technik rolnik	52	17	21	14
technik ochrony środowiska	50	25	10	12
technik architektury krajobrazu	127	26	40	37
technik organizacji usług gastronomicznych	71			22
technik ogrodnik	72	18	20	12
technik urządzeń sanitarnych	19	13		
Ogółem	1 092	316	361	353

Źródło: badania własne na podstawie informacji otrzymanych ze szkół

Tabela 54. Uczniowie i absolwenci techników dla dorosłych w latach 2009 – 2011

Zawód	liczba uczniów	Liczba absolwentów		
		2009	2010	2011
technik handlowiec	15			
technik usług fryzjerskich	16			
Ogółem	31			

Źródło: badania własne na podstawie informacji otrzymanych ze szkół

Tabela 55. Uczniowie i absolwenci liceum profilowanego dla młodzieży w latach 2009 – 2011

Zawód	liczba uczniów	Liczba absolwentów		
		2009	2010	2011
socjalny			23	
gospodarczo-usługowy	25	25	24	
zarządzanie informacją	35	14		
kształtowanie środowiska	69	20	17	27
Ogółem	129	59	64	27

Źródło: badania własne na podstawie informacji otrzymanych ze szkół

Tabela 56. Uczniowie i absolwenci szkoły policealnej w trybie zaocznym

Zawód	liczba uczniów	Liczba absolwentów		
		2009	2010	2011
technik BHP	146	27	27	119
technik logistyk	52	20	20	52
technik usług kosmetycznych	27	22	10	12
technik informatyk	72	35	30	81
technik rolnik	49		29	20
technik ochrony fizycznej i mienia	16	10	4	12
technik ekonomista	26	13	9	17
technik usług fryzjerskich	13	6		13
technik agrobiznesu	16		16	
technik ochrony środowiska		4	6	4
technik administracji	96	30	35	61
technik informatyk	48	9		
technik logistyk	39		19	
Ogółem	604	178	203	387

Źródło: badania własne na podstawie informacji otrzymanych ze szkół

Prognoza zatrudnienia i szans absolwentów na lokalnym rynku pracy obejmującym Powiat Skierniewicki i Powiat Miasto Skierniewice

Prognoza liczby absolwentów do 2011 roku

Analiza danych dotycząca uczniów i absolwentów w szkołach zawodowych zlokalizowanych na terenie Powiatu Skierniewickiego i Powiatu Miasto Skierniewice wykazuje następujące prawidłowości mogące mieć wpływ na aktualny i przyszły rynek pracy:

- ✓ Ogólna liczba absolwentów w roku 2010 (635) utrzyma się na poziomie roku 2009 (636) natomiast zwiększy się w roku 2011 do 913 osób, co stanowi 143,5% do roku bazowego.
- ✓ Liczba absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w roku 2010 (135) będzie zbliżona do wartości roku 2009 (140) natomiast w roku 2011 znacznie się obniży do 40 osób, co stanowi 28,6% roku bazowego.
- ✓ Liczba absolwentów techników dla młodzieży wynosząca w roku 2009 – 316 osób zwiększy się w roku 2010 do 361 i w roku 2011 nieznacznie spadnie (353), co stanowi 111,7% roku bazowego.
- ✓ Liczba absolwentów liceum profilowanego dla młodzieży w roku 2010 (64) będzie zbliżona do roku 2009 (64), natomiast w roku 2011 wyraźnie się zmniejszy do 27 osób, co stanowi 45,8% w stosunku do roku bazowego.
- ✓ Liczba absolwentów szkoły policealnej w trybie zaocznym w stosunku do roku 2009 (178) zwiększy się w roku 2010 do 203 osób (114,0%) a w roku osiągnie wartość 387 osób, co stanowi 217,4% w stosunku do roku bazowego.

Sytuacja zatrudnieniowa absolwentów w latach 2009-2011 nie ulegnie większym zmianom (mimo wzrostu liczby absolwentów w roku 2011) – według obserwacji Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach* liczba bezrobotnych absolwentów nie podlega większym wahaniom, ponieważ tylko część z nich po ukończeniu szkoły trafia bezpośrednio na rynek pracy a pozostali kontynuują naukę lub poszukują i znajdują pracę w aglomeracji łódzkiej lub warszawskiej i nie trafiają do rejestrów bezrobotnych.

Szanse zatrudnienia absolwentów

Niemniej jednak, biorąc pod uwagę powyższe zastrzeżenia ograniczające dokładność prognozy, można oszacować przyszły rynek pracy według zawodów. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, iż pracodawcy szczególnie z grupy przedsiębiorstwa małych i średnich rozpatrując kandydatury do pracy często zwracają uwagę nie tyle na przygotowanie stricte zawodowe, co na sferę motywacji, a przede wszystkim chęć do pracy, pracowitość uczciwość i kreatywność. Na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach oraz wyników badań pracodawców sporządzono listę absolwentów według szans na rynku pracy po zakończeniu nauki.

Tabela 57. Szanse na rynku pracy absolwentów szkół zawodowych

Zawód absolwenta (nazwy zawodów wg informacji szkół)	Zawody, których szanse na rynku pracy są małe	Zawody, których szanse na rynku pracy są duże
cukiernik	X	

* RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE SKIERNIEWICKIM I POWIECIE – MIASTO SKIERNIEWICE ZA 2008 R. część I i II (opracowanie Irena Wieprzkowicz, Jolanta Krysiak, Anna Lewandowska) <http://www.pupskierniewice.pl/obserwatorium/RANKING%202008%20cz.II.pdf>

cieśla		X
elektromechanik pojazdów samochodowych		X
fryzjer	X	
gospodarczo-usługowy		X
kształtowanie środowiska	X	
kucharz małej gastronomii	X	
mechanik pojazdów samochodowych		X
monter instalacji i urządzeń sanitarnych		X
murarz		X
ogrodnik	X	
posadzkarz		X
piekarz	X	
socjalny pracownik	X	
sprzedawca	X	
stolarz		X
technik administracji	X	
technik agrobiznesu	X	
technik architektury krajobrazu	X	
technik BHP	X	
technik budownictwa	X	
technik ekonomista	X	
technik handlowiec	X	
technik hotelarstwa		X
technik logistyki	X	
technik mechanik	X	
technik ochrony fizycznej i mienia		X
technik ogrodnik	X	
technik organizacji usług gastronomicznych	X	
technik rolnik	X	
technik spedytor		X
technik telekomunikacji		X
technik urządzeń sanitarnych		X
technik usług fryzjerskich		X
technik usług kosmetycznych		X
technik żywienia i gospodarstwa domowego	X	
technolog robót wykończeniowych w budownictwie		X
technik zarządzanie informacją	X	

Prognoza zatrudnienia na podstawie deklaracji pracodawców

Prognozy pracodawców zaprezentowane w poprzedniej części Raportu dotyczące planowanego wzrostu zatrudnienia oraz wolnych miejsc pracy są bardzo ostrożne. Przeniesienie wyników badania na całą populację pozwoli przewidywać możliwość uzyskania zatrudnienia dla nie więcej niż kilkudziesięciu osób, co przy liczbie kilkuset absolwentów jest wartością bardzo niską. Jednocześnie rozproszone zapotrzebowania na kwalifikacje deklarowane przez pracodawców oraz potrzeby jednostkowe nie są w pełni adekwatne do zawodów uzyskanych przez absolwentów i nie pozwalają na precyzyjne szacowanie szans absolwentów na rynku pracy, tym bardziej, że dostępna wiedza ogranicza się do ofert pracy trafiających do Powiatowego Urzędu Pracy, a te stanowią nie więcej niż 30 – 40% ofert dostępnych na rynku pracy.

Prognoza zatrudnienia na podstawie na podstawie rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Najmniejsze szanse na rynku pracy mają osoby nie posiadające zawodu, zarówno z wykształceniem podstawowym, jak i średnim, które nie posiadały świadectwa bądź dyplomu świadczącego o ukończeniu kształcenia szkolnego lub kursowego.

Zawody o niskich szansach na rynku pracy (duże bezrobocie, mało ofert pracy)

Najliczniejszą grupę w tej populacji stanowią osoby posiadające zawód sprzedawca, w następnej kolejności są technicy mechanicy oraz asystenci ekonomiczni. Pozostałe zawody, to: ślusarz, krawiec, pedagog, pracownik biurowy, mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych, pozostali specjaliści ds. ekonomii i zarządzania oraz szwaczka. oraz robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń, a także zawód ślusarz i pokrewni z grupy robotników obróbki metali i mechaników maszyn i urządzeń, kolejno znalazły się osoby sklasyfikowane jako mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń.

Na następnym miejscu jest grupa: pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy. a wśród nich zawody: krawiec, kapelusznik i pokrewni oraz szwaczka, hafciarka i pokrewni. Nieco większe szanse mają: piekarz, cukiernik i pokrewni, plecionkarz, szczotkarz i pokrewni, tkacz, dziewiarz i pokrewni robotnik w produkcji wyrobów mleczarskich, robotnik przetwórstwa surowców roślinnych, ustawiacz-operator maszyn do obróbki drewna i pokrewni oraz robotnik przygotowujący.

Do grupy zawodów nadwyżkowych, w których liczba bezrobotnych jest wyższa niż ofert pracy a tym samym ich szanse na rynku pracy są mniejsze zaliczyć można także następujące zawody:

- ogrodnicy pracownicy pozostałych specjalności,
- specjaliści szkolnictwa modelki sprzedawcy i demonstratorzy
- robotnicy zawodów precyzyjnych,
- ceramicy, wytwórcy wyrobów, galanterijnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni
- górnicy i robotnicy budowlani
- pozostali robotnicy przemysłowi i
- rzemieślnicy
- pracownicy usług osobistych i ochrony
- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń,
- ogrodnicy
- specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych ,
- pozostali specjaliści pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy,
- średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia,
- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń
- specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia
- średni personel techniczny,
- pozostali specjaliści.

Zawody o średnich szansach na rynku pracy (liczba bezrobotnych i ilość ofert pracy na tym samym poziomie)

Do grupy zawodów zrównoważonych należą: specjaliści szkolnictwa, robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni oraz robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle budownictwie i transporcie, pracownicy usług osobistych i ochrony, kierownicy małych przedsiębiorstw, modelki, sprzedawcy i demonstratorzy, pracownicy pozostałych specjalności oraz górnicy i robotnicy budowlani.

Do grupy tej można zaliczyć ponadto robotników obróbki metali i mechaników maszyn i urządzeń, w zawodach monter linii elektrycznych oraz monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych, a także zawody formiarz, odlewniczy i pokrewni oraz monter linii elektrycznych.

Zawody o większych szansach na rynku pracy (niskie bezrobocie, więcej ofert pracy)

- operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych ,
- kierowcy i operatorzy pojazdów ,
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów,
- pracownicy obsługi biurowej,
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie
- operatorzy i monterzy maszyn.

Rekapitulacja

W przedstawionych wyżej częściach Raportu przedstawiono:

1. Charakterystykę obszaru badawczego, a w szczególności położenie, sytuację demograficzną, sytuację gospodarczą w skali regionalnej i lokalnej, informacje o rynku pracy i bezrobociu, a w tym dane o zawodach nadwyżkowych i deficytowych.
2. Wyniki badań przedsiębiorców w zakresie
 - bariery wzrostu w opiniach pracodawców,
 - problemy zatrudnienia w badanych podmiotach,
 - planowane zmiany w zatrudnieniu w okresie najbliższych 12 miesięcy,
 - preferencje pracodawców w zakresie kompetencji pracowników,
 - współpraca firm z instytucjami edukacyjnym,
 - współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach,
 - uczestnictwo w szkoleniach.
3. Wyniki badań szkół – jednostek organizacyjnych sfery edukacji zawodowej w zakresie:
 - charakterystyki podmiotów biorących udział w badaniu,
 - dane dotyczące liczby absolwentów, w tym prognozowane na lata następne,
 - wiedzy kierownictwa szkół o rynku pracy,
 - preferencji kandydatów do szkół pod względem wyboru kierunku,
 - uruchomienia i likwidacja kierunków kształcenia,
 - współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach,
 - współpracy jednostek edukacyjnych ze sferą gospodarki.

Na podstawie informacji zgromadzonych w trakcie realizacji badań terenowych oraz zebranych poprzez analizę danych wtórnych (desk research) zostały opracowane wnioski i rekomendacje.

IV. Wnioski i rekomendacje

L.p.	Wnioski wynikające z badania	Proponowane rekomendacje	Podmiot sugerowany jako wdrażający rekomendację
	Zgłaszany przez przedstawicieli systemu edukacji brak strategii rozwoju gospodarczego	Opracowanie sektorowej wspólnej dla powiatu ziemskiego i grodzkiego a obejmującej sferę edukacji w powiązaniu prognoza gospodarczą	samorządy powiatu i gmin, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, placówki systemu oświaty, publiczne służby zatrudnienia
	Zgłaszany przez przedstawicieli systemu edukacji brak badań diagnostycznych dotyczących lokalnego rozwoju gospodarczego	Podjęcie badań, analiza związków rynek – edukacja. Badanie losów absolwentów	samorządy powiatu ew. PUP
	Brak kontaktów na linii pracodawcy – placówki systemu edukacji (szkoły)	Instytucjonalizacja kontaktów – np. pakt na rzecz zatrudnienia lub podobna forma organizacyjna obejmująca pracodawców, samorząd, system edukacji, służby zatrudnienia, organizacje pozarządowe	samorządy powiatu i gmin, organizacje pozarządowe, w tym organizacje pracodawców, przedsiębiorcy, placówki systemu oświaty, publiczne służby zatrudnienia
	Braki w kompetencjach absolwentów	Promocja praktyk zawodowych wśród przedsiębiorców, wizyty studyjne, zajęcia fakultatywne z udziałem przedsiębiorców	samorządy powiatu i gmin, organizacje pozarządowe, w tym organizacje pracodawców, przedsiębiorcy, placówki systemu oświaty, publiczne służby zatrudnienia
	Niedostatki wiedzy kierownictwa szkół w zakresie rynku pracy	Szkolenia i kontakty z pracodawcami	służby zatrudnienia, organizacje pracodawców, organizacje pozarządowe i związki zawodowe systemu edukacji
	Problemy związane z celowością uruchomienia nowych kierunków nauczania	Wprowadzenie schematu uruchomienia kierunków w powiązaniu z opinią PUP	PUP
	Niski, w opinii respondentów, poziom kwalifikacji i umiejętności zawodowych potencjału rynku pracy	Organizowanie wysokiej jakości szkoleń umożliwiających podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych i poszukujących pracy	samorządy powiatu i gmin, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, placówki systemu oświaty, publiczne służby zatrudnienia
	Zmniejszenie zapotrzebowania na produkty/usługi szczególnie firm mikro, małych i średnich.	Wypromowanie regionalnych produktów	samorządy powiatu i gmin, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy,
	Oferta systemu oświaty nie jest w pełni dostosowana do potrzeb rynku pracy - absolwenci szkół reprezentują grupę zawodów	I. Wzmocnienie poradnictwa i doradztwa zawodowego, a w tym: a) planowanie drogi kształcenia i kariery zawodowej powinno być	samorządy powiatu i gmin, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, placówki systemu oświaty, publiczne

L.p.	Wnioski wynikające z badania	Proponowane rekomendacje	Podmiot sugerowany jako wdrażający rekomendację
	nadwyżkowych na rynku pracy.	<p>wspomagane przez szkoły i placówki oświatowe oraz placówki informacji i poradnictwa zawodowego;</p> <p>b) świadczenie usług obejmujących: rozpoznanie indywidualnych predyspozycji, wskazanie możliwych ścieżek edukacyjnych;</p> <p>c) udostępnianie informacji o zawodach i wymaganiach kwalifikacyjnych, w tym możliwościach przekwalifikowania się;</p> <p>d) udostępnianie informacji o sytuacji i prognozach zmian na rynku pracy;</p> <p>e) doradztwo dla przedsiębiorstw i instytucji poszukujących odpowiedniej oferty edukacyjnej.</p> <p>f) organizacje targów pracy</p> <p>II. Zwiększenie współpracy między placówkami systemu oświaty a podmiotami gospodarczymi:</p> <p>a) wprowadzenie systemu współdziałania sektora edukacji z przedsiębiorcami działającymi na rynku, Obszarem kooperacji powinno stać się współtworzenie programu praktyk oraz systemu kształcenia, który odpowiadałby zapotrzebowaniu lokalnego rynku pracy;</p> <p>b) podpisywanie umów przez szkoły z zakładami pracy o realizację praktyk z możliwością zatrudnienia najlepszych absolwentów;</p> <p>c) certyfikacja i potwierdzanie kwalifikacji zawodowych;</p> <p>d) przeprowadzenie dodatkowych badań wśród pracodawców w celu uzyskania pełnych informacji dotyczących ich oczekiwań wobec kandydatów na pracowników</p>	służby zatrudnienia

V. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Kwestionariusza ankiety do wywiadów telefonicznych wspomaganym komputerowo CATI z przedsiębiorcami

Kod ankietera:

Kod rozmówcy:

1. Do jakiej klasy wielkości należy przedsiębiorstwo?

1. do 9 pracowników
2. 10 – 49 pracowników
3. 50 – 249 pracowników
4. 250 i więcej pracowników
5. odmowa odpowiedzi (nie czytać)

2. Jaka jest forma prawna przedsiębiorstwa?

1. osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą
2. spółka cywilna
3. spółka handlowa
4. spółdzielnia
5. stowarzyszenie i organizacja społeczna
6. fundacja
7. inna, jaka? _____

3. Jaka jest główna działalność firmy?

1. usługowa
2. produkcyjna
3. usługowo – produkcyjna
4. handlowa
5. inna, jaka? _____

4. Jakiego rodzaju produkty (towary lub usługi) oferuje Państwa firma? (proszę wpisać główne produkty lub usługi w kolejności wg wielkości dochodu ze sprzedaży):

1. treść odpowiedzi _____
2. treść odpowiedzi _____
3. treść odpowiedzi _____
4. treść odpowiedzi _____
5. treść odpowiedzi _____

5. Czy powyższe produkty (towary lub usługi) sprzedaje Państwa firma głównie:

1. na terenie gminy (przejdź do pytania nr 8)
2. na terenie powiatu (przejdź do pytania nr 8)
3. w skali ponad powiatowej (przejdź do pytania nr 8)
4. w skali ponad wojewódzkiej (przejdź do pytania nr 8)
5. na eksport
6. w kraju i za granicą

6. Proszę wymienić kraj(e), do którego(ych) firma eksportuje swoje produkty/usługi:

1. Wielka Brytania
2. Niemcy
3. Włochy
4. Francja
5. inne kraje UE
6. Rosja
7. inne, jakie? _____

7. Czy według Pana(i) opinii, wielkość eksportu w okresie najbliższych 6 m-cy?

1. Zwiększy się
2. Zmniejszy się
3. Pozostanie bez zmian
4. Trudno powiedzieć

8. Czy Pana(i) firma w okresie najbliższych 6 m-cy zamierza eksportować swoje towary lub usługi?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

9. Jakie bariery ograniczają rozwój Pani/Pana firmy? (proszę wskazać 4 najważniejsze czynniki):

1. Małe dochody potencjalnych klientów

2. Konkurencja krajowa
3. Konkurencja zagraniczna
4. Niewystarczające kwalifikacje właściciela firmy
5. Niewystarczające kwalifikacje pracowników
6. Koszty robocizny
7. Koszty surowców i materiałów
8. Przeszarżałe wyposażenie i urządzenia firmy
9. Mała powierzchnia pomieszczeń firmy
10. System podatkowy
11. Brak własnego kapitału
12. Drogi kredyt obrotowy i inwestycyjny
13. Konflikty między pracownikami
14. Konflikty właściciela firmy z pracownikami
15. Małe wsparcie władz państwowych dla firm
16. Małe wsparcie władz samorządowych dla firm
17. Za mała promocja gospodarcza gminy i powiatu
18. Brak terenów pod działalność gospodarczą
19. Niewystarczająca infrastruktura techniczna na terenie gminy
20. Brak organizacji wspierających firmy
21. Inne (jakie?): _____
22. Trudno powiedzieć
23. nie widzę barier

10. Czy szara strefa (niewykazywanie w księgach wszystkich obrotów firmy) jest Pana/Pani zdaniem przede wszystkim:

1. sposobem na zbyt wysokie obciążenia podatkami
2. sposobem na zbyt wysokie obciążenia kosztami ubezpieczeń społecznych
3. nieuczciwą konkurencją
4. inne, jakie?.....
5. trudno powiedzieć

11. Jaki Pana(i) zdaniem jest skala (procentowy udział) niewykazywanych dochodów firm w powiecie?

1. treść odpowiedzi _____
2. trudno powiedzieć

12. Proszę wybrać 3 cechy, które najlepiej charakteryzują pracowników Pana/Pani firmy:

1. Pracowitość
2. Wysoki poziom kwalifikacji zawodowych
3. Dyspozycyjność
4. Umiejętność pracy w zespole
5. Samodzielność
6. Kreatywność
7. Podejmowanie działań na rzecz podniesienia swoich kwalifikacji i umiejętności
8. Wysoka kultura osobista
9. Wysoki poziom determinacji na sukces
10. Inne _____
11. nie zatrudniam pracowników

13. Ile osób obecnie pracuje w firmie w pełnym wymiarze czasu pracy (z właścicielem, bez pracujących na zlecenie)?

1. Ogółem _____
2. z wykształceniem wyższym _____
3. z wykształceniem średnim _____
4. z wykształceniem zawodowym _____
5. z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym _____
6. z wykształceniem niepełnym podstawowym _____

14. Zmiany w liczbie zatrudnionych w okresie od początku 2008 r. (ANKIETERZY: NIE CZYTAĆ, A DOPYTAĆ - w polu tekstowym proszę podać liczbę osób)

1. zmniejszenie zatrudnienia _____
2. bez zmian (przejdź do pytania nr 17) _____
3. zwiększenie zatrudnienia (przejdź do pytania nr 16) _____

15. Jakie są główne 3 przyczyny zmniejszenia liczby pracowników? (po uzyskaniu odpowiedzi, przejdź do pytania nr 17)

1. trudności finansowe, brak popytu na produkty i usługi (przejdź do pytania nr 17)
2. sezonowy charakter pracy (przejdź do pytania nr 17)
3. przejście na emeryturę lub rentę (przejdź do pytania nr 17)
4. odejście na własną prośbę (przejdź do pytania nr 17)
5. niesolidność pracowników (przejdź do pytania nr 17)
6. inne (jakie?) (przejdź do pytania nr 17) _____
7. trudno powiedzieć (przejdź do pytania nr 17)

16. Jakie są przyczyny zwiększenia się liczby pracowników?

1. zwiększenie popytu na produkty i usługi
2. rozszerzanie zakresu działalności
3. sezonowy charakter pracy
4. inne (jakie?) _____
5. trudno powiedzieć

17. Jakie są planowane zmiany w zatrudnieniu w okresie najbliższych 12 m-cy? ANKIETERZY - DOPYTAĆ O LICZBĘ OSÓB i wpisać ją w polu tekstowym

1. zmniejszenie zatrudnienia _____
2. bez zmian _____
3. zwiększenie zatrudnienia _____
4. trudno powiedzieć _____

18. Czy w firmie występują obecnie wolne miejsca pracy, których nie można zapełnić?

1. Tak, dla pracowników wykwalifikowanych
2. Tak, dla pracowników niewykwalifikowanych
3. Tak, zarówno dla pracowników wykwalifikowanych jak i niewykwalifikowanych
4. Nie

19. Czy w Pana/i firmie planuje się w okresie najbliższego roku zatrudnić pracowników w zawodach (proszę wskazać maksymalnie 2 odpowiedzi, proszę podać ile osób)

1. kierownik, specjalista ds. _____
treść odpowiedzi _____
2. nauczyciel / instruktor _____
treść odpowiedzi _____

3. księgowy, kadrowy, specjalista ds. personalnych _____
4. pracownik biurowy _____
5. murarz, dekarz, cieśla, pracownik przy pracach budowlanych _____
6. elektryk _____
7. stolarz _____
8. mechanik pojazdów samochodowych _____
9. mechatronik _____
10. rolnik, ogrodnik, sadownik, leśnik i rybak _____
11. piekarz, cukiernik _____
12. operator / monter maszyn i urządzeń _____
13. pracownik przy pracach prostych _____
14. krawcowa, szwaczka _____
15. mechanik maszyn rolniczych _____
16. informatyk _____
17. handlowiec, sprzedawca _____
18. kierowca _____
19. fryzjer, kosmetyczka _____
20. kucharz _____
21. kelner, barman _____
22. opiekun nad osobami zależnymi _____
23. technolog żywności _____
24. inne (jakie?) _____
treść odpowiedzi _____
25. nie planuje się zwiększenia liczby pracowników (przejdź do pytania nr 26)

26. trudno powiedzieć (nie czytać) (przejdź do pytania nr 28) _____

20. Proszę wskazać jakich kwalifikacji i umiejętności zawodowych będą Państwo oczekiwać od kandydatów na pierwsze z wymienionych stanowisk: (proszę wskazać stanowisko pierwsze wg numeracji z pyt.19)

1. wykształcenie wyższe - kierunkowe zgodne z profilem działalności przedsiębiorstwa
2. wykształcenie średnie techniczne – zgodne z profilem działalności przedsiębiorstwa
3. wykształcenie zasadnicze zawodowe – zgodne z profilem działalności przedsiębiorstwa

4. wykształcenie administracyjne
5. kursy kwalifikacyjne do pracy
6. obsługa oprogramowania CAD i podobne
7. uprawnienia spawalnicze
8. uprawnienia do prowadzenia pojazdów kat. B
9. uprawnienia do prowadzenia pojazdów kat. C,E
10. posiadania książeczki sanepidowskiej
11. staż pracy w danym kierunku zawodowym
12. znajomość języka obcego, nabyta w formalnym kształceniu
13. licencja pracownika ochrony
14. kwalifikacje uprawniające nauczanie w placówkach edukacyjnych
15. uregulowany stosunek do służby wojskowej
16. uprawnienia do obsługi maszyn i urządzeń
17. niekaralność
18. grupa inwalidzka
19. inne, jakie? _____
20. trudno powiedzieć (nie czytać)

21. Proszę podać, jakie wymagania nie związane bezpośrednio z kwalifikacjami będą Państwo stawiali potencjalnym pracownikom na pierwsze z wymienionych stanowisk? (proszę wskazać stanowisko pierwsze wg numeracji z pyt.19)

1. fachowość
2. mobilność
3. umiejętność pracy w zespole
4. dyspozycyjność
5. komunikatywność
6. odpowiedzialność
7. sprawność ruchowa
8. obsługa komputera
9. operatywność
10. zaangażowanie w pracę
11. bardzo dobre warunki psycho – fizyczne

12. wysoka kultura osobista
13. wiek do 35 lat
14. wiek do 45 lat
15. poniżej wieku emerytalnego
16. inne, jakie? _____
17. trudno powiedzieć (nie czytać)

22. Proszę wskazać jakich kwalifikacji i umiejętności zawodowych będą Państwo oczekiwać od kandydatów na drugie z wymienionych stanowisk: (proszę wskazać stanowisko drugie wg numeracji z pyt.19)

1. wykształcenie wyższe - kierunkowe zgodne z profilem działalności przedsiębiorstwa
2. wykształcenie średnie techniczne – zgodne z profilem działalności przedsiębiorstwa
3. wykształcenie zasadnicze zawodowe – zgodne z profilem działalności przedsiębiorstwa
4. wykształcenie administracyjne
5. kursy kwalifikacyjne do pracy
6. obsługa oprogramowania CAD i podobne
7. uprawnienia spawalnicze
8. uprawnienia do prowadzenia pojazdów kat. B
9. uprawnienia do prowadzenia pojazdów kat. C,E
10. posiadania książeczki sanepidowskiej
11. staż pracy w danym kierunku zawodowym
12. znajomość języka obcego, nabyta w formalnym kształceniu
13. licencja pracownika ochrony
14. kwalifikacje uprawniające nauczanie w placówkach edukacyjnych
15. uregulowany stosunek do służby wojskowej
16. uprawnienia do obsługi maszyn i urządzeń
17. niekaralność
18. grupa inwalidzka
19. inne, jakie? _____
20. trudno powiedzieć (nie czytać)
21. przewiduje się zapotrzebowanie w ramach jednego zawodu
22. przewiduje się zapotrzebowanie na pracowników w ramach dwóch zawodów

23. Proszę podać, jakie wymagania nie związane bezpośrednio z kwalifikacjami będą Państwo stawiali potencjalnym pracownikom na drugie z wymienionych stanowisk? (proszę wskazać stanowisko drugie wg numeracji z pyt.19)

1. fachowość
2. mobilność
3. umiejętność pracy w zespole
4. dyspozycyjność
5. komunikatywność
6. odpowiedzialność
7. sprawność ruchowa
8. obsługa komputera
9. operatywność
10. zaangażowanie w pracę
11. bardzo dobre warunki psycho – fizyczne
12. wysoka kultura osobista
13. wiek do 35 lat
14. wiek do 45 lat
15. poniżej wieku emerytalnego
16. inne, jakie? _____
17. trudno powiedzieć (nie czytać)
18. przewiduje się zapotrzebowanie na pracownika/ów w ramach jednego zawodu
19. przewiduje się zapotrzebowanie na pracowników w ramach dwóch zawodów

26. Czy w Pana/i firmie planuje się w okresie najbliższego roku zmniejszyć zatrudnienie pracowników w zawodach (proszę wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi, proszę podać ile osób)

1. kierownik, specjalista ds. _____
treść odpowiedzi _____
2. nauczyciel / instruktor _____
treść odpowiedzi _____
3. księgowy, kadrowy, specjalista ds. personalnych _____
4. pracownik biurowy _____
5. murarz, dekarz, cieśla, pracownik przy pracach budowlanych _____

6. elektryk _____
7. stolarz _____
8. mechanik pojazdów samochodowych _____
9. mechatronik _____
10. rolnik, ogrodnik, sadownik, leśnik i rybak _____
11. piekarz, cukiernik _____
12. operator / monter maszyn i urządzeń _____
13. pracownik przy pracach prostych _____
14. krawcowa, szwaczka _____
15. mechanik maszyn rolniczych _____
16. informatyk _____
17. handlowiec, sprzedawca _____
18. kierowca _____
19. fryzjer, kosmetyczka _____
20. kucharz _____
21. kelner, barman _____
22. opiekun nad osobami zależnymi _____
23. technolog żywności _____
24. inne (jakie?) _____
treść odpowiedzi _____
25. nie planuje się zmniejszenia liczby pracowników
26. trudno powiedzieć (nie czytać)

27. W jakich zawodach firma Pana/i ma największy problem z zatrudnieniem pracowników (wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi)

1. kierownik, specjalista ds. _____
2. nauczyciel / instruktor _____
3. księgowy, kadrowy, specjalista ds. personalnych
4. pracownik biurowy
5. murarz, dekarz, cieśla, pracownik przy pracach budowlanych
6. elektryk

- 7. stolarz
- 8. mechanik pojazdów samochodowych
- 9. mechatronik
- 10. rolnik, ogrodnik, sadownik, leśnik i rybak
- 11. piekarz, cukiernik
- 12. operator / monter maszyn i urządzeń _____
- 13. pracownik przy pracach prostych
- 14. krawcowa, szwaczka
- 15. mechanik maszyn rolniczych
- 16. informatyk
- 17. handlowiec, sprzedawca
- 18. kierowca
- 19. fryzjer, kosmetyczka
- 20. kucharz
- 21. kelner, barman
- 22. opiekun nad osobami zależnymi
- 23. technolog żywności
- 24. inne (jakie?) _____
- 25. nie planuje się zwiększenia liczby pracowników
- 26. trudno powiedzieć (nie czytać)
- 27. nie mam takich problemów

28. Czy w Państwa firmie organizowane są praktyki zawodowe dla uczniów?

- 1. tak
- 2. nie (przejdźcie do pyt. 30)
- 3. nie wiem (przejdźcie do pyt. 30)

29. Praktyki w firmie odbywają się:

- 1. sporadycznie – uczniowie indywidualnie „załatwiają” sobie praktyki
- 2. systematycznie, nasza firma regularnie współpracuje z instytucjami edukacyjnymi

3. inne, jakie? _____

30. Co Pana(i) zdaniem może zachęcić przedsiębiorców do współpracy z instytucjami edukacyjnymi? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi):

1. szansa zwiększenia dochodu
2. poszukiwanie innowacyjnych technologii i metod pracy
3. konkurencja na rynku
4. zachęty finansowe (dotacje, podatki, inne?).....
5. naciski środowiskowe – samorząd lokalny, organizacje biznesowe, lobby lokalne (pakty na rzecz zatrudnienia).
6. kontrakty, które wskazywałyby na wzajemne korzyści
7. inne (jakie?). _____

31. Co Pana(i) zdaniem zniechęca przedsiębiorców do współpracy z instytucjami edukacyjnymi? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi):

1. brak środków finansowych
2. lęk przed niepowodzeniem
3. złe doświadczenia własne i innych
4. niski poziom kształcenia
5. brak oferty dostosowanej do potrzeb przedsiębiorców
6. inne (jakie?) _____

32. Czy firma zatrudniając pracownika kieruje się opinią o jakości nauczania w poszczególnych szkołach/uczelnianach?

1. tak
2. nie
3. nie wiem

33. Czy firma uczestniczy w przedsięwzięciach, których celem jest dotarcie do młodzieży uczącej się, jako przyszłych pracowników? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi):

1. Targi pracy
2. Spotkania z uczniami w szkole
3. W firmie organizowane są wycieczki dla uczniów

4. Bezpośrednie kontakty z kadrami instytucji edukacyjnych
5. Inne jakie? _____
6. Nie prowadzimy żadnych działań tego typu

34. Czy firma współpracuje ze szkołami przy określaniu zapotrzebowania na kwalifikacje zawodowe?

1. tak (opisać w jaki sposób) _____
2. nie
3. nie wiem

35. Czy Państwa firma poszukując wiedzy potrzebnej do prowadzenia działalności gospodarczej zgłaszała się do instytucji edukacyjnych?

1. tak
2. nie (przejdźcie do pyt. 39)
3. nie wiem (przejdźcie do pyt. 39)

36. Jakiego rodzaju informacji Państwo poszukiwaliście?

1. dotyczących innowacyjnych rozwiązań.
2. na temat rynku pracy
3. na temat możliwości finansowania działalności z funduszy europejskich
4. na temat kursów PPOŻ / pierwszej pomocy przedmedycznej
5. inne, jakie? _____

37. Czy uzyskaliście potrzebną pomoc?

1. tak
2. nie
3. w zależności od sytuacji, pomoc uzyskaliście, lub też nie.

38. Do jakich instytucji edukacyjnych zwracaliście się o pomoc

1. szkół wyższych
2. szkół średnich
3. firm, stowarzyszeń zajmujących się szkoleniami
4. inne, jakie?

39. Z jakich form poszukiwania pracowników korzysta Pana/i firma?

1. ogłoszenia prasowe
2. polecenie przez współpracowników i znajomych
3. urzędy pracy
4. internet
5. pracownicy sami zgłaszają się w poszukiwaniu zatrudnienia
6. inne, jakie? _____
7. odmowa odpowiedzi (nie czytać)
8. nie poszukiwaliśmy

40. Czy Pana/i korzysta obecnie z któregoś z proponowanych form wsparcia Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach?

1. pośrednictwo pracy
2. poradnictwo zawodowe
3. szkolenia
4. staże
5. doposażenie i wyposażenie miejsca pracy dla bezrobotnego
6. prace interwencyjne
7. inne, jakie? _____
8. nie korzystam
9. trudno powiedzieć (nie czytać)

41. Z jakich form wsparcia proponowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Skierniewicach w roku 2008 i 2009 korzystała Pana/i firma?

1. pośrednictwo pracy
2. poradnictwo zawodowe
3. szkolenia
4. staże
5. doposażenie i wyposażenie miejsca pracy dla bezrobotnego
6. prace interwencyjne
7. inne, jakie? _____
8. nie korzystaliśmy

9. trudno powiedzieć (nie czytać)

42. Jakimi formami wsparcia oferowanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Skierniewicach byłby/aby Pan/i zainteresowany/a w roku 2010?

1. pośrednictwo pracy
2. poradnictwo zawodowe
3. szkolenia
4. staże
5. doposażenie i wyposażenie miejsca pracy dla bezrobotnego
6. prace interwencyjne
7. inne, jakie? _____
8. nie planuję korzystać
9. trudno powiedzieć (nie czytać)

43. Jak ocenia Pan/i dotychczasową współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach?

1. dobrze
2. raczej dobrze
3. trudno powiedzieć
4. raczej źle
5. źle

44. Czy organizujecie Państwo szkolenia podnoszące kwalifikacje pracowników?

1. tak
2. nie (przejdź do pytania nr 48)
3. mamy taki zamiar (przejdź do pytania nr 48)

45. Proszę wskazać z jakich szkoleń w ciągu ostatniego roku korzystali pracownicy firmy? (można wymienić kilka rodzajów):

1. Zarządzanie
2. Finanse
3. Marketing
4. Księgowość

5. Języki obce
6. Obsługa maszyn i urządzeń
7. Obsługa komputera
8. Sprzedaż i obsługa klienta
9. Praktyczne wykonywanie zawodu
10. Inne, jakie? _____

46. Czy analizowane są efekty prowadzonych szkoleń? (chodzi o efekty typu: wzrost efektywności pracy)

1. nie (przejdźcie do pyt. 48)
2. tak

47. Jeśli tak, proszę opisać te efekty:

1. wzrasta wydajność pracy _____
2. wzrasta samoocena uczestnika szkoleń _____
3. wzrasta poziom motywacji pracowników _____
4. inne, jakie? _____

48. Czy bylibyście Państwo zainteresowani szkoleniami, które umożliwiłyby podnoszenie kwalifikacji pracowników?

1. tak
2. nie (przejdźcie do pyt. 50)
3. trudno powiedzieć (przejdźcie do pyt. 51)

49. Jeśli tak, to jakimi (można wymienić kilka rodzajów): (po uzyskaniu odpowiedzi przejdźcie do pyt.51)

1. Zarządzanie (przejdź do pytania nr 51)
2. Finanse (przejdź do pytania nr 51)
3. Marketing (przejdź do pytania nr 51)
4. Księgowość (przejdź do pytania nr 51)
5. Języki obce (przejdź do pytania nr 51)
6. Obsługa maszyn i urządzeń (przejdź do pytania nr 51)
7. Obsługa komputera (przejdź do pytania nr 51)
8. Sprzedaż i obsługa klienta (przejdź do pytania nr 51)

9. Praktyczne wykonywanie zawodu (przejdź do pytania nr 51)
10. Inne, jakie? (przejdź do pytania nr 51) _____

50. Jeśli nie, to dlaczego?

1. treść odpowiedzi _____

51. Źródłem wiedzy o prowadzonej działalności są dla mnie (można wskazać kilka odpowiedzi):

1. prasa fachowa
2. literatura książkowa
3. specjalistyczne szkolenia
4. informacje uzyskane od instytucji edukacyjnych
5. zdobyte na własnych błędach doświadczenie
6. obserwacja innych
7. inne (jakie?) _____

52. Czy Pana/i zdaniem popyt na usługi/produkty Pana/i firmy w odniesieniu do analogicznego okresu z poprzedniego roku jest:

1. wyższy
2. taki sam
3. niższy
4. trudno powiedzieć (nie czytać)

53. Jaki Pana/i zdaniem będzie popyt na usługi/produkty Pana/i firmy w analogicznym okresie przyszłego roku (zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. wyższy
2. taki sam
3. niższy
4. trudno powiedzieć (nie czytać)

54. Jaka jest główna dziedzina działalności firmy

1. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
2. Rybactwo wyłączając działalność usługową
3. Górnictwo
4. Przetwórstwo przemysłowe
5. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę
6. Budownictwo
7. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
8. Hotele i restauracje
9. Transport, gospodarka magazynowa i łączność
10. Pośrednictwo finansowe
11. Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
12. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne
13. Edukacja
14. Ochrona zdrowotna i pomoc społeczna
15. Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
16. inna działalność, jaka? _____

55. Zajmowane stanowisko respondenta

1. właściciel/ka
2. prezes/dyrektor
3. główny księgowy
4. kadrowiec
5. inne, jakie? _____
6. odmowa odpowiedzi

56. Proszę podać w jakim okresie Pana/i firma/przedsiębiorstwo rozpoczęło działalność:

1. 2005 r. – 2009 r.
2. 2002 r. – 2004 r.

3. 1989 r. – 2001 r.
4. 1945 r. – 1988 r.
5. przed rokiem 1945
6. odmowa odpowiedzi (nie czytać)

57. Położenie głównej siedziby przedsiębiorstwa

1. obszar wiejski
2. miasto do 20 tys. mieszkańców
3. miasto 20 tys. -100 tys. mieszkańców
4. odmowa odpowiedzi (nie czytać)

58. Gmina, w której prowadzona jest działalność przedsiębiorcza

1. Bolimów
2. Głuchów
3. Godzianów
4. Kowiesy
5. Lipce Reymontowskie
6. Maków
7. Nowy Kawęczyn
8. Skierniewice
9. Słupy

59. Ile osób pracuje w Pana/i firmie na podstawie... (wskazać liczbę osób)

1. umowy o pracę _____
2. umowy zlecenie _____
3. umowy o dzieło _____
4. ustnej umowy _____
5. odmowa odpowiedzi (NIE CZYTAĆ)

Załącznik nr 2

**Kwestionariusza ankiety
do przedstawicieli placówek edukacyjnych**

Kod ankietera:

Kod rozmówcy:

1) Proszę wskazać liczbę uczniów i absolwentów w poszczególnych typach szkół prowadzonych przez placówkę (wielokrotnego wyboru).

I.p.	Typ szkoły	Liczba uczniów	Liczba absolwentów w 2009 r.	Przewidywana liczba absolwentów w 2010 r.	Przewidywana liczba absolwentów w 2011 r.
1	Zasadnicza Szkoła Zawodowa				
2	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna				
3	Technikum 4-letnie po gimnazjum dla młodzieży				
4	Liceum profilowane – trzyletnia szkoła ponadgimnazjalna				
5	Liceum profilowane dla dorosłych				
6	Szkoła policealna 1-letnia				
7.	Szkoła policealna 2-letnia				
8.	Szkoła policealna dla dorosłych tryb nauczania zaoczny				
9.	Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy				

2) Proszę wskazać liczbę absolwentów ZASADNICZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ w roku 2009 r., 2010 r. i 2011 r. według zawodów.

Lp.	zawody	Liczba uczniów	Liczba absolwentów w 2009 r.	Przewidywana liczba absolwentów w 2010	Przewidywana liczba absolwentów w 2011

3) Proszę wskazać liczbę absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej SPECJALNEJ w roku 2009 r., 2010 r. i 2011 r. według zawodów.

I.p.	Zawód	Liczba uczniów	Liczba absolwentów w 2009 r.	Przewidywana liczba absolwentów w 2010	Przewidywana liczba absolwentów w 2011
1					
2					
3					
4					

4) Proszę wskazać liczbę absolwentów TECHNIKUM DLA MŁODZIEŻY (również technikum UZUPEŁNIAJĄCE W TRYBIE STACJONARNYM) w roku 2009, 2010, 2011 według specjalności zawodowych.

I.p.	Zawód	Liczba uczniów	Liczba absolwentów w 2009 r.	Przewidywana liczba absolwentów w 2010	Przewidywana liczba absolwentów w 2011
1	technik				
2	technik				
3	technik				
4	technik				
5					

5) Proszę wskazać liczbę absolwentów TECHNIKUM DLA DOROSŁYCH w tym UZUPEŁNIAJĄCE (WIECZOROWE, ZAOCZNE) w roku 2009, 2010, 2011 według zawodów.

I.p.	Zawód	Liczba uczniów	Liczba absolwentów w 2009 r.	Przewidywana liczba absolwentów w 2010	Przewidywana liczba absolwentów w 2011

6) Proszę wskazać liczbę absolwentów LICEUM PROFILOWANEGO DLA MŁODZIEŻY w roku 2009, 2010, 2011 według profili kształcenia.

I.p.	Profil	Liczba uczniów	Liczba absolwentów w 2008 r.	Przewidywana liczba absolwentów w 2009	Przewidywana liczba absolwentów w 2010
1					
2					

7) Proszę wskazać liczbę absolwentów LICEUM PROFILOWANEGO w trybie WIECZOROWYM, ZAOCZNYM) w roku 2009, 2010, 2011 według profili kształcenia.

I.p.	Profil	Liczba uczniów	Liczba absolwentów w 2009 r.	Przewidywana liczba absolwentów w 2010	Przewidywana liczba absolwentów w 2011
1					
2					
3					

8) Proszę wskazać liczbę absolwentów SZKOŁY POLICEALNEJ w trybie stacjonarnym w roku 2009, 2010, 2011 według zawodu.

I.p.	Zawód	Liczba uczniów	Liczba absolwentów w 2009 r.	Przewidywana liczba absolwentów w 2010	Przewidywana liczba absolwentów w 2011
1					
2					
3					

9) Proszę wskazać liczbę absolwentów SZKOŁY POLICEALNEJ w trybie zaocznym, wieczorowym, w roku 2009, 2010, 2011 według zawodu.

I.p.	Zawód	Liczba uczniów	Liczba absolwentów w 2009 r.	Przewidywana liczba absolwentów w 2010	Przewidywana liczba absolwentów w 2011
1					
2					
3					

10) Proszę wskazać % uczniów zdających zawodowy egzamin zewnętrzny. (Wskaźnik może być przybliżony).

.....

11) Proszę wskazać, na jakie kierunki zawodowe, podczas rekrutacji, więcej jest kandydatów niż oferowanych przez placówkę miejsc. (kierunki wiodące) (proszę podać w kolejności od największej popularności do najmniejszej)

- 1.
- 2.
- 3.

12) Proszę wskazać na jakie kierunki nauczania zawodowego składanych jest mniej podań w ramach rekrutacji, niż oferowanych przez Państwa placówkę miejsc. (proszę podać w kolejności malejącej, tzn. od najmniej popularnego kierunku)

- 1.
- 2.
- 3.

13) Proszę wskazać czy w ostatnich 3 latach rozpoczęto kształcenie w nowych kierunkach zawodowych.

1. tak, w jakich

- a)
- b)
- c)

2. nie (przejdźcie do pyt.14)

14) Proszę wskazać, co było powodem wprowadzenia nowego kierunku kształcenia.

1. duże zainteresowanie tematyką wśród potencjalnych kandydatów;
2. diagnoza rynku pracy i wynikającego z nich zapotrzebowanie na tego rodzaju kwalifikacje;
3. posiadanie kadry, która ma kwalifikacje do prowadzenia kierunku;
4. wyposażenie materialne szkoły (pomieszczenia, pracownie, warsztaty, urządzenia, maszyny itp.
5. duże możliwości organizowania zajęć praktycznych
6. trudno powiedzieć;

7. inne, jakie.....

15) Proszę wskazać, czy w Państwa placówce planowane jest w najbliższych latach zamknięcie prowadzonych kierunków zawodowych.

1. tak, są to:

- a)
- b)
- c)

2. nie (**przejdźcie do pyt. 16**)

3. trudno powiedzieć (**przejdźcie do pyt. 16**)

16) Proszę wskazać, jaka jest przyczyna ograniczenia Państwa oferty edukacyjnej.

- 1. brak zainteresowania tym kierunkiem;
- 2. brak odpowiedniej kadry;
- 3. brak perspektyw zatrudnienia osób o tych kwalifikacjach;
- 4. brak możliwości organizowania zajęć praktycznych;
- 5. inne, jakie?

a).....

6. trudno powiedzieć

17) Proszę wskazać, czy w Państwa placówce planowane jest w latach 2010 – 2012 uruchomienie nowego kierunku kształcenia zawodowego.

1. tak; jakie:

- a)
- b)

2. nie (**przejdźcie do pyt. 18**)

3. trudno powiedzieć (**przejdźcie do pyt. 18**)

18) Proszę wskazać, jaka jest przyczyna rozszerzenia Państwa oferty edukacyjnej.

- 1. duże zainteresowania tym kierunkiem;
- 2. plany rozwoju placówki;
- 3. duże możliwości podjęcia zatrudnienia przez osoby o tych kwalifikacjach;
- 4. duże możliwości organizowania zajęć praktycznych;
- 5. wyposażenie materialne szkoły (pomieszczenia, pracownie, warsztaty, urządzenia, maszyny)
- 6. inne, jakie?
- 7. trudno powiedzieć;

19) Proszę wskazać, w jaki sposób placówka dostosowuje kierunki kształcenia do potrzeb rynku pracy.

- 1. kierunki są dopasowywane zgodnie z posiadaną bazą dydaktyczną
- 2. kierunki są dopasowywane zgodnie z preferencjami młodzieży;
- 3. umożliwiamy uczniom odbycie praktyki zawodowej u pracodawcy;
- 4. współpracujemy z pracodawcami i wypracowujemy rozwiązania;
- 5. wprowadzamy specjalizację w ramach zawodu w ostatnich klasach;
- 6. oferujemy dodatkowe kwalifikacje potrzebne w danym zawodzie;
- 7. staramy się przygotować absolwentów do założenia własnej działalności gospodarczej;
- 8. nic nie możemy zrobić;
- 9. staramy się przygotować absolwentów do poszukiwania pracy również poza miejscem zamieszkania;
- 10. inne, jakie?

20) Proszę wskazać źródło wiedzy na temat lokalnego rynku pracy?

- 1. Powiatowy Urząd Pracy;
- 2. Starostwo powiatowe;
- 3. Internet

- 4 prasa lokalna;
5. rozmowy z przedsiębiorcami;
6. inne, jakie?
7. nie mamy wiedzy na temat lokalnego rynku pracy.

21) Proszę wskazać bariery utrudniające zbieranie informacji o lokalnym rynku pracy?

1. różnica w nazewnictwie zawodów między tym, co zgłasza pracodawca, a zawodem określonym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej;
2. brak zajęć praktycznych u pracodawcy;
3. brak doradcy zawodowego w placówce;
4. nieprzewidywalność rynku pracy w dłuższym okresie;
5. brak profesjonalnych badań lokalnego rynku pracy
6. brak strategicznych planów dotyczących lokalnego rozwoju gospodarczego
7. inne, jakie?
8. nie widzę barier.

22) Proszę wskazać ograniczenia w możliwościach zmiany kierunków kształcenia?

1. długi cykl kształcenia, aby uzyskać kwalifikacje potwierdzone egzaminem zawodowym zewnętrznym.
2. różnica w nazewnictwie zawodów ;
3. warunki lokalowe;
4. normy prawne
5. brak profesjonalnych badań lokalnego rynku pracy
6. brak strategicznych planów dotyczących lokalnego rozwoju gospodarczego
7. inne, jakie?
8. nie widzę barier.

23) Proszę wskazać formy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy.

1. systematyczne spotkania kadry PUP z młodzieżą,
2. pomoc w pozyskiwaniu pracowników
3. opiniowanie kierunków kształcenia w przypadku otwieranych nowych kierunków kształcenia
5. korzystanie z informacji o rynku pracy.
6. udział w szkoleniach tematycznych oraz spotkaniach informacyjnych.
7. pomoc w stażach absolwenckich
8. pomoc w kontraktach na roboty publiczne
9. inne, jakie?
- 10 nie współpracujemy.

24) Proszę wskazać formy współpracy z przedsiębiorstwami.

1. pośrednia - poprzez praktyki uczniów
2. ustalamy ramy programu zajęć szkolnych przygotowujących do nauki konkretnego zawodu,
3. ustalamy zakres programu ćwiczeń,
4. wymieniamy informacje o innowacyjnych rozwiązaniach wprowadzanych do firm,
5. spotykamy się w celu poznania oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji pracowników.
6. nie współpracujemy
7. inne, jakie?

25) Proszę wskazać bariery dotyczące współpracy z przedsiębiorcami.

1. brak czasu na spotkania
2. brak zainteresowania współpracą ze strony przedsiębiorców
3. brak organizatora spotkań
4. zbyt duże wymagania przedsiębiorców, co do formy współpracy
5. niezrozumienie „problemów szkolnych” przez przedsiębiorców
6. brak normatywnych i deklaracyjnych rozwiązań dotyczących współpracy
4. nie widzę barier.

26) Proszę podać, jak powinny układać się relacje między instytucjami oświatowymi a przedsiębiorstwami?

1.

METRYCZKA

1) Jaka jest forma prawna prowadzonej działalności?

1. instytucja publiczna
2. niepubliczna
3. niepubliczna z uprawnieniami publicznej

2) Proszę wskazać typ placówki i liczbę uczniów

	Typ placówki	Liczba uczniów
1.	dla młodzieży	
2.	dla dorosłych	
3.	dla młodzieży i dorosłych	

3) Jakie zajmuje Pan (i) stanowisko w strukturze placówki?

- a) dyrektor
- b).....

4) Miejsce siedziby instytucji

1. Bolimów
2. Głuchów
3. Godzianów
4. Kowiesy
5. Lipce Reymontowskie
6. Maków
7. Nowy Kawęczyn
8. Skierniewice
9. Słupia
10. inne, jakie